

บทที่ 3

ความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมของประชากรไทย

บทนี้จะเป็นการวิเคราะห์ถึงความเปลี่ยนแปลงในสัดส่วนของความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมของประชากร ระหว่างปี พ.ศ. 2536 และปี พ.ศ. 2541 รวมทั้งเปรียบเทียบลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางประชากร ปัจจัยทางเศรษฐกิจ สังคม และปัจจัยทางสิ่งแวดล้อม กับความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมของประชากรไทยระหว่างทั้ง 2 ปี พ.ศ. ซึ่งตัวแปรอิสระที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วยตัวแปรทางประชากร ได้แก่ เพศ อายุ และสถานภาพสมรส ตัวแปรทางเศรษฐกิจ สังคม ได้แก่ ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในครัวเรือน อาชีพ และรายได้ของครัวเรือน และตัวแปรทางสิ่งแวดล้อม ได้แก่ เขตที่อยู่อาศัย ภาคที่อยู่อาศัย การได้รับข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมของครัวเรือน และการได้รับผลกระทบจากปัญหาสิ่งแวดล้อมของครัวเรือน สำหรับตัวแปรตาม ได้แก่ ความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมของประชากรแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

1. สนใจปัญหาสิ่งแวดล้อม
2. ไม่สนใจปัญหาสิ่งแวดล้อม

การศึกษาในบทนี้แบ่งออกเป็น 3 ส่วนคือ

ส่วนที่ 1 การเปรียบเทียบสัดส่วนของความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมของประชากร ระหว่างปี พ.ศ. 2536 และปี พ.ศ. 2541

ส่วนที่ 2 การเปรียบเทียบปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมของประชากรในระดับ 2 ตัวแปร โดยใช้วิธีวิเคราะห์ตารางไขว้ (Cross-Tabulation) และทดสอบความสัมพันธ์ด้วยค่าไคสแควร์ (Chi-Square)

ส่วนที่ 3 การเปรียบเทียบปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมของประชากรในระดับหลายตัวแปรโดยใช้สถิติขั้นสูงคือ การวิเคราะห์สมการถดถอยลอจิต (Logit Regression)

ผลการศึกษา

3.1 การเปรียบเทียบสัดส่วนของความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมของประชากร ระหว่างปี พ.ศ. 2536 และปี พ.ศ. 2541

การศึกษาเปรียบเทียบความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมของประชากรไทย ในปี พ.ศ. 2536 และ พ.ศ. 2541 ดังปรากฏรายละเอียดในตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่า ประชากรไทยมีความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้น คือ เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 54.7 เป็นร้อยละ 60.6

สาเหตุสำคัญที่ทำให้ประชากรไทยมีความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้นน่าจะเป็นเพราะ การที่รัฐบาลเล็งเห็นว่าการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อให้เกิดความยั่งยืนนั้นจะต้อง เริ่มที่การทำให้ประชากรของชาติมีความเข้าใจที่ถูกต้อง มีจิตสำนึกและมีวิจรรณญาณที่ดีในการแก้ ปัญหาสิ่งแวดล้อม จนเกิดความต้องการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม จึงได้ มีการกำหนดนโยบายและแผนที่จะช่วยสร้างจิตสำนึกและการกระตุ้นความสนใจของประชากรในเรื่อง สิ่งแวดล้อม ดังเช่น ในช่วงก่อนปี พ.ศ. 2536 นั่นคือในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2530-2534) ซึ่งเป็นแผนพัฒนาฯ ฉบับแรกให้ความสำคัญกับการสนับสนุนให้ภาค เอกชนและประชาชน โดยทั่วไปมีความเข้าใจที่ถูกต้องและเกิดจิตสำนึกที่ดีในด้านสิ่งแวดล้อม รวมทั้ง ให้มีส่วนร่วมในการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้มากที่สุด (สำนักงานคณะกรรมการ พัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2530: 14) ต่อเนื่องจนถึงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535-2539) ก็ได้มีการสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมกับรัฐในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ (สำนักงาน คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2535: 232) และในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) โดยรัฐบาลได้สนับสนุนให้ประชาชนและชุมชนในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมและ สามารถบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยการรณรงค์ เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ เพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกให้แก่ประชาชนและองค์การชุมชนให้ตระหนักถึงผลกระทบจากความ เสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งให้ความร่วมมือในการป้องกัน ติดตาม เฝ้าระวังและแก้ไขปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนและคุณภาพชีวิตที่ ดีขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2540: 142-143)

นอกจากนี้ในปี พ.ศ. 2535 ได้มีการตราพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม แห่งชาติมาบังคับใช้ โดยสาระสำคัญของพระราชบัญญัตินี้ได้กำหนดบทบาทหน้าที่ของหน่วย งานต่างๆ ในการดำเนินงานด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะในส่วนของ การสร้างจิตสำนึกและสร้างความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อม ได้กำหนดให้กองส่งเสริมและเผยแพร่

กรมส่งเสริมสิ่งแวดล้อม กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม ที่มีหน้าที่ในการประสานความร่วมมือระหว่างส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจและเอกชน ในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้เกิดผลต่อการอนุรักษ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม การสร้างความรู้ ความเข้าใจและการสร้างจิตสำนึกให้กับประชาชน รวมทั้งการพัฒนารูปแบบและวิธีการในการเผยแพร่ (กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม, 2535: 76)

ในปี พ.ศ. 2540 ได้มีการกำหนดนโยบายและแผนปฏิบัติการระดับชาติเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนสำหรับประเทศไทย และนโยบายและแผนส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2540-2559 ที่มีสาระสำคัญในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการสร้างความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมให้แก่ประชากร โดยการให้การศึกษารูปแบบ การสร้างจิตสำนึกและความรู้ที่รับผิดชอบของสังคมต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การสร้างร่วมมือระหว่างประชาชนทุกกลุ่ม ทุกระดับ ในการดูแลและพิทักษ์และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมถึงการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม (สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม, 2540: 14)

ประเด็นที่น่าสนใจเกี่ยวกับการสร้างความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมของประชากร นั่นคือ ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ได้เปลี่ยนแปลงบทบาทของภาครัฐจากเดิมที่มีหน้าที่ดูแลสิ่งแวดล้อมโดยตรง ให้เปลี่ยนเป็นให้องค์กร 5 กลุ่มร่วมกันในการดูแลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและความหลากหลายทางชีวภาพ ดังนี้คือ 1) รัฐ 2) องค์กรปกครองท้องถิ่น 2) ชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิม 4) องค์กรอิสระที่ประกอบด้วยองค์กรเอกชนด้านสิ่งแวดล้อมและสถาบันอุดมศึกษา และ 5) ประชาชนและบุคคลทั่วไป

นอกจากนี้ในมาตราที่ 79 แห่งรัฐธรรมนูญฉบับข้างต้น ได้ระบุว่า “รัฐบาลต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการสงวน บำรุงรักษาและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและ ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างสมดุล รวมทั้งมีส่วนร่วมในการส่งเสริม บำรุงรักษา และคุ้มครองคุณภาพสิ่งแวดล้อมตามหลักการพัฒนาที่ยั่งยืน ตลอดจนควบคุมและกำจัดภาวะมลพิษที่มีผลต่อสุขภาพอนามัย สวัสดิภาพและคุณภาพชีวิตของประชาชน”

จากประมวลนโยบายและกฎหมายต่างๆ ข้างต้น ทำให้สามารถสรุปได้ว่า การที่สัดส่วนของความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เพิ่มขึ้นนั้นน่าจะเกิดจากการที่รัฐบาลให้ความสำคัญกับการสร้างจิตสำนึกที่ดีของประชากรต่อการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้น จึงได้มีการกำหนดมาตรการต่างๆ เพื่อกระตุ้นให้ประชากรเกิดความสนใจและต้องการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ยังมีองค์กรเอกชนที่มีส่วนช่วยในการกระตุ้น ประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ข่าวสารด้านสิ่งแวดล้อมและ

การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติถึง 96 องค์กร (กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม, 2540: 204-206) ปัจจัยเหล่านี้น่าจะมีส่วนช่วยกระตุ้นความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมของประชากรให้เพิ่มขึ้น

ตารางที่ 2 การกระจายร้อยละของประชากร จำแนกตามความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อม

ความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อม	พ.ศ. 2536		พ.ศ. 2541	
	ร้อยละ (ถ่วงน้ำหนัก)	จำนวนตัวอย่างที่ ไม่ถ่วงน้ำหนัก	ร้อยละ (ถ่วงน้ำหนัก)	จำนวนตัวอย่างที่ ไม่ถ่วงน้ำหนัก
สนใจ	54.7	13,456	60.6	12,988
ไม่สนใจ	45.3	9,389	39.4	7,839
รวม	100.0	22,845*	100.0	20,827*

* ไม่รวมกรณี "ไม่ระบุ"

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3.2 การเปรียบเทียบปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมของประชากร โดยใช้วิธีวิเคราะห์ตารางไขว้ (Cross-Tabulation)

1. ปัจจัยทางประชากร

1.1 เพศ

ผลการศึกษาเปรียบเทียบลักษณะปัจจัยทางเพศกับความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อม จากข้อมูลที่สำรวจในปี พ.ศ. 2536 และ พ.ศ. 2541 ดังปรากฏในตารางที่ 3 พบว่ามีทิศทางไปในทางเดียวกัน กล่าวคือ ประชากรเพศชายจะมีความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมมากกว่าประชากรเพศหญิง โดยในปี พ.ศ. 2536 มีร้อยละ 59.9 และในปี พ.ศ. 2541 มีร้อยละ 65.0 ในขณะที่เพศหญิงมีความสนใจร้อยละ 51.5 ในปี พ.ศ. 2536 และร้อยละ 58.2 ในปี พ.ศ. 2541 ตามลำดับ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า ประชากรเพศชายน่าจะมีความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมมากกว่าประชากรเพศหญิง ไม่ว่าจะเป็นข้อมูลที่ต่างเวลาสำรวจก็ตาม และเมื่อทดสอบด้วยค่าไคสแควร์ พบว่ามีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ≤ 0.05 ทั้งในปี พ.ศ. 2536 และ พ.ศ. 2541

ข้อมูลนี้สอดคล้องกับความเชื่อและธรรมเนียมปฏิบัติในสังคมไทยที่เห็นว่า บทบาทของผู้ชายคือผู้ที่มีหน้าที่ทำงานหาเลี้ยงครอบครัว ผู้ชายจึงมีโอกาสอยู่ในสังคมที่กว้างกว่าผู้หญิง จึงทำให้ได้รับรู้เหตุการณ์ หรือสถานการณ์ รวมถึงข่าวสารเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมมากกว่าผู้หญิง และการรับรู้นี้เองที่นำไปสู่การให้ความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมที่ดีกว่าผู้หญิง

เมื่อศึกษาความเปลี่ยนแปลงในสัดส่วนของความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมพบว่า ในปี พ.ศ. 2541 ทั้งเพศชายและเพศหญิงต่างให้ความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมในสัดส่วนที่เพิ่มขึ้นจากที่พบใน พ.ศ. 2536

อย่างไรก็ตามเมื่อนำอายุมารวมวิเคราะห์ด้วย ในตารางที่ 4 พบว่า ทิศทางความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมในข้อมูลทั้ง 2 ชุดยังคงเป็นเช่นเดิม กล่าวคือเพศชายในทุกกลุ่มอายุจะมีความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมมากกว่าเพศหญิง และเมื่อทดสอบความสัมพันธ์ด้วยค่าไคสแควร์ พบว่า มีนัยสำคัญทางสถิติ ดังเช่น ใน ปี พ.ศ. 2536 ประชากรเพศชายในกลุ่มอายุต่ำกว่า 25 ปีมีความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมมากกว่าเพศหญิงในกลุ่มอายุเดียวกัน คือร้อยละ 62.6 เปรียบเทียบกับร้อยละ 57.7 และในปี พ.ศ. 2541 ประชากรเพศชายในกลุ่มอายุเดียวกันก็มีความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมมากกว่าเพศหญิงเช่นกัน คือร้อยละ 70.1 เปรียบเทียบกับร้อยละ 62.0 ทั้งนี้

น่าจะเป็นเพราะประชากรเพศชายในกลุ่มอายุต่ำกว่า 25 ปีนั้นถือได้ว่าเป็นคนรุ่นใหม่ที่มีโอกาสได้เรียนรู้เกี่ยวกับเรื่องของสิ่งแวดล้อมจากการเรียนการสอนวิชาที่เกี่ยวข้องกับวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษามากขึ้น เช่น ในหลักสูตรมัธยมศึกษาที่มีการสอนวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา วิชาประชากรกับสิ่งแวดล้อม หรือวิชาพลังงานกับสิ่งแวดล้อม เป็นต้น (สำนักนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม, ม.ป.ป.: 251) ซึ่งข้อมูลนี้สอดคล้องกับผลการศึกษาของ รพีพรรณ สุวรรณฉวีโชติ (2543: 18) ที่พบว่า นักเรียนชายจะพูดคุยเรื่องสิ่งแวดล้อมและมีความสนใจที่จะมีส่วนร่วมในการฟื้นฟูสภาพแวดล้อมมากกว่านักเรียนหญิง และเมื่อเปรียบเทียบสัดส่วนของความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมระหว่าง พ.ศ. 2536 และ พ.ศ. 2541 พบว่า ความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมได้เพิ่มขึ้นทั้งเพศชายและเพศหญิงในทุกกลุ่มอายุ

เพื่อให้การวิเคราะห์ละเอียดยิ่งขึ้น จึงได้นำตัวแปรเขตที่อยู่อาศัยเข้าร่วมในการวิเคราะห์ด้วย ข้อมูลสถิติในตารางที่ 5 ชี้ให้เห็นว่าข้อมูลในปี พ.ศ. 2536 และ พ.ศ. 2541 ยังคงมีความคล้ายคลึงกัน กล่าวคือ ทั้งในเขตเมืองและเขตชนบท เพศชายยังคงมีความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมมากกว่าเพศหญิง และเมื่อตรวจสอบความสัมพันธ์ด้วยค่าไคสแควร์พบว่า มีนัยสำคัญทางสถิติทั้งในปี พ.ศ. 2536 และ ปี พ.ศ. 2541 นอกจากนี้ยังพบว่า ประชากรเพศชายที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองจะมีความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมมากกว่าประชากรเพศชายที่อาศัยอยู่ในเขตชนบท ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองมีโอกาสประสบกับปัญหาสิ่งแวดล้อมมากกว่าในเขตชนบท สำหรับข้อมูลเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงในสัดส่วนของความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมเปรียบเทียบระหว่าง พ.ศ. 2536 กับ พ.ศ. 2541 พบว่าในเกือบทุกกลุ่มมีสัดส่วนของความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เพิ่มสูงขึ้น

เมื่อนำตัวแปรภาคที่อยู่อาศัยเข้าร่วมพิจารณาดู ผลการศึกษาที่แสดงในตารางที่ 6 พบว่า ข้อมูลทั้ง 2 ชุดยังคงมีทิศทางของความสัมพันธ์เป็นเช่นเดิม นั่นคือ เพศชายจะมีความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมมากกว่าเพศหญิงในทุกภาค และเมื่อทดสอบด้วยค่าไคสแควร์ พบว่า มีนัยสำคัญทางสถิติในเกือบทุกกลุ่ม ยกเว้นในภาคเหนือในปี พ.ศ. 2541

นอกจากนี้ยังได้พบข้อมูลที่น่าสนใจอีกประเด็นหนึ่งคือ ผลของสถิติได้แสดงให้เห็นว่า ผู้ที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร โดยเฉพาะเพศชายนั้นจะมีความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมมากกว่าภาคอื่นๆ ไม่ว่าจะเป็นข้อมูลในปี พ.ศ. 2536 หรือ พ.ศ. 2541 ทั้งนี้น่าจะเป็นเพราะกรุงเทพมหานครเป็นเมืองที่มีระดับความเป็นเมืองสูงและมีพัฒนาการของความทันสมัยที่ก้าวหน้ากว่าเมืองอื่นๆ หลายสิบเท่า ในขณะที่เดียวกันปัญหาสิ่งแวดล้อมทั้งทางกายภาพและทางสังคมก็มีนานาประการ ด้วยเหตุนี้จึงเป็นไปได้ว่าคนที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครย่อมมีความจำเป็นที่ต้องให้ความสนใจกับปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เผชิญอยู่ในชีวิตประจำวันของเขา และเมื่อศึกษาความเปลี่ยนแปลงในสัดส่วนของความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมทำให้ทราบว่าในปี พ.ศ. 2541 ในทุกภาคทั้งเพศชาย

และเพศหญิงต่างให้ความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2536 ยกเว้นในเขต กรุงเทพมหานคร ที่พบว่าสถิติของการให้ความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมลดลงเล็กน้อย

โดยสรุปแล้วพบว่า ข้อมูลทั้งในปี พ.ศ. 2536 และ พ.ศ. 2541 มีลักษณะคล้ายคลึงกัน คือ ปัจจัยด้านเพศนั้นเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เกิดความแตกต่างในความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อม และยังพบว่า เพศชายจะมีความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมมากกว่าเพศหญิง ซึ่งผลการศึกษานี้เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ นอกจากนี้เมื่อนำปัจจัยด้านอายุ เขตที่อยู่อาศัย และภาคที่อยู่อาศัยมาเป็นตัวแปรควบคุมก็พบว่าลักษณะความสัมพันธ์ยังคงเป็นเช่นเดิมทั้งในปี พ.ศ. 2536 และ พ.ศ. 2541 และเมื่อพิจารณาความเปลี่ยนแปลงในช่วง 5 ปี (พ.ศ. 2536-พ.ศ. 2541) ก็พบว่า ความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมในทั้งสองกลุ่มเพศมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น

ตารางที่ 3 การกระจายร้อยละของประชากรจำแนกตามความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมและเพศ

เพศ	พ.ศ. 2536			พ.ศ. 2541		
	สนใจ	ไม่สนใจ	รวม	สนใจ	ไม่สนใจ	รวม
เพศชาย	59.9	40.1	100.0 (8,695)	65.0	35.0	100.0 (7,458)
เพศหญิง	51.5	48.5	100.0 (14,160)	58.2	41.8	100.0 (13,369)
รวม	54.7	45.3	100.0 (22,845)	60.6	39.4	100.0 (20,827)
	$\chi^2 = 153.584$		P-value = 0.000	$\chi^2 = 92.231$		P-value = 0.000

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4 การกระจายร้อยละของประชากรจำแนกตามความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อม เพศและอายุ

เพศ/อายุ	พ.ศ. 2536			พ.ศ. 2541		
	สนใจ	ไม่สนใจ	รวม	สนใจ	ไม่สนใจ	รวม
ต่ำกว่า 25 ปี						
เพศชาย	62.6	37.4	100.0 (803)	70.1	29.9	100.0 (598)
เพศหญิง	57.7	42.3	100.0 (1,541)	62.0	38.0	100.0 (1,310)
รวม	59.3	40.7	100.0 (2,344)	64.5	35.5	100.0 (1,908)
	$\chi^2 = 4.961$		P-value = 0.026	$\chi^2 = 11.633$		P-value = 0.001
25-34 ปี						
เพศชาย	64.8	35.2	100.0 (2,088)	70.1	29.9	100.0 (1,485)
เพศหญิง	57.9	42.1	100.0 (3,891)	63.2	36.8	100.0 (3,445)
รวม	60.3	39.7	100.0 (5,979)	65.2	34.8	100.0 (4,930)
	$\chi^2 = 26.649$		P-value = 0.000	$\chi^2 = 21.828$		P-value = 0.000
35-44 ปี						
เพศชาย	62.5	37.5	100.0 (2,159)	68.7	31.3	100.0 (1,882)
เพศหญิง	54.8	45.2	100.0 (3,959)	63.6	36.4	100.0 (3,883)
รวม	57.6	42.4	100.0 (6,118)	65.2	34.8	100.0 (5,765)
	$\chi^2 = 33.480$		P-value = 0.000	$\chi^2 = 14.635$		P-value = 0.000
45-54 ปี						
เพศชาย	61.0	39.0	100.0 (1,574)	68.6	31.4	100.0 (1,405)
เพศหญิง	48.6	51.4	100.0 (2,263)	56.3	43.7	100.0 (2,450)
รวม	53.9	46.1	100.0 (3,837)	60.9	39.1	100.0 (3,855)
	$\chi^2 = 57.862$		P-value = 0.000	$\chi^2 = 56.256$		P-value = 0.000
55 ปีขึ้นไป						
เพศชาย	51.0	49.0	100.0 (2,061)	64.2	45.8	100.0 (2,087)
เพศหญิง	34.9	65.1	100.0 (2,506)	40.3	59.7	100.0 (2,281)
รวม	42.4	57.6	100.0 (4,567)	47.1	52.9	100.0 (4,368)
	$\chi^2 = 123.585$		P-value = 0.000	$\chi^2 = 83.543$		P-value = 0.000

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 5 การกระจายร้อยละของประชากรจำแนกตามความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อม เพศและเขตที่อยู่อาศัย

เพศ/เขตที่อยู่อาศัย	พ.ศ. 2536			พ.ศ. 2541		
	สนใจ	ไม่สนใจ	รวม	สนใจ	ไม่สนใจ	รวม
เขตเมือง						
เพศชาย	70.7	29.3	100.0 (5,067)	70.0	30.0	100.0 (4,085)
เพศหญิง	63.8	36.2	100.0 (8,372)	65.4	34.6	100.0 (7,210)
รวม	66.4	33.6	100.0 (13,439)	67.1	32.9	100.0 (11,295)
	$\chi^2 = 35.033$		P-value = 0.000	$\chi^2 = 14.414$		P-value = 0.000
เขตชนบท						
เพศชาย	55.2	44.8	100.0 (3,618)	62.6	37.4	100.0 (3,373)
เพศหญิง	46.1	53.9	100.0 (5,788)	55.0	45.0	100.0 (6,159)
รวม	49.6	50.4	100.0 (9,406)	57.7	42.3	100.0 (9,532)
	$\chi^2 = 124.614$		P-value = 0.000	$\chi^2 = 77.316$		P-value = 0.000

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 6 การกระจายร้อยละของประชากรจำแนกตามความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อม เพศและ
ภาคที่อยู่อาศัย

เพศ/ภาคที่อยู่อาศัย	พ.ศ. 2536			พ.ศ. 2541		
	สนใจ	ไม่สนใจ	รวม	สนใจ	ไม่สนใจ	รวม
ภาคเหนือ						
เพศชาย	61.3	38.7	100.0 (1,593)	62.6	37.4	100.0 (1,533)
เพศหญิง	53.7	46.3	100.0 (2,660)	63.7	36.3	100.0 (2,867)
รวม	56.5	43.5	100.0 (4,253)	63.3	36.7	100.0 (4,400)
	$\chi^2 = 26.009$		P-value = 0.000	$\chi^2 = 0.457$		P-value = 0.499
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ						
เพศชาย	55.9	44.1	100.0 (2,288)	63.2	36.8	100.0 (2,112)
เพศหญิง	48.1	51.9	100.0 (3,913)	56.5	43.5	100.0 (4,142)
รวม	51.0	49.0	100.0 (6,201)	58.8	41.2	100.0 (6,254)
	$\chi^2 = 41.140$		P-value = 0.000	$\chi^2 = 27.933$		P-value = 0.000
ภาคใต้						
เพศชาย	58.1	41.9	100.0 (1,287)	74.4	25.6	100.0 (1,243)
เพศหญิง	49.0	51.0	100.0 (1,881)	61.5	38.5	100.0 (1,932)
รวม	53.0	47.0	100.0 (3,168)	66.5	33.5	100.0 (3,175)
	$\chi^2 = 24.340$		P-value = 0.000	$\chi^2 = 48.127$		P-value = 0.000
ภาคกลาง						
เพศชาย	57.9	42.1	100.0 (2,111)	59.2	40.8	100.0 (1,895)
เพศหญิง	47.3	52.7	100.0 (3,496)	48.4	51.6	100.0 (3,294)
รวม	51.3	48.7	100.0 (5,607)	52.5	47.5	100.0 (5,189)
	$\chi^2 = 56.184$		P-value = 0.000	$\chi^2 = 51.194$		P-value = 0.000
กรุงเทพมหานคร						
เพศชาย	74.1	25.9	100.0 (1,406)	72.8	27.2	100.0 (675)
เพศหญิง	68.6	31.4	100.0 (2,210)	68.1	31.9	100.0 (1,134)
รวม	70.8	29.2	100.0 (3,616)	69.9	30.1	100.0 (1,809)
	$\chi^2 = 8.930$		P-value = 0.003	$\chi^2 = 6.109$		P-value = 0.013

1.2 อายุ

จากข้อมูลที่แสดงในตารางที่ 7 เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบลักษณะปัจจัยด้านอายุใน ข้อมูลทั้ง 2 ชุด โดยละเอียดแล้วพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้านอายุกับความสนใจต่อปัญหา สิ่งแวดล้อมของประชากรมีความคล้ายคลึงกันกล่าวคือ ประชากรในแต่ละกลุ่มอายุให้ความสนใจต่อ ปัญหาสิ่งแวดล้อมแตกต่างกัน โดยประชากรในกลุ่มอายุน้อยส่วนใหญ่จะให้ความสนใจต่อปัญหา สิ่งแวดล้อมมากกว่าประชากรในกลุ่มอายุที่สูงขึ้นและเมื่อทดสอบความสัมพันธ์ด้วยค่าไคสแควร์ พบว่า มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ≤ 0.05 แต่ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า ผู้ที่มีอายุมากกว่า น่าจะมีความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมมากกว่าผู้ที่มีอายุน้อยกว่า

เหตุผลสำคัญที่ทำให้ผู้ที่มีอายุน้อยให้ความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมมากกว่าผู้ที่มี อายุมาก น่าจะเป็นเพราะนอกจากประชากรที่มีอายุน้อยมีโอกาสได้รับการศึกษาในวิชาสิ่งแวดล้อม ศึกษาที่ได้รับการบรรจุไว้ในหลักสูตรการเรียนการสอน ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2534-2539) แล้ว ลักษณะความรุนแรงของปัญหาสิ่งแวดล้อมในปัจจุบันอาจมีส่วนทำ ให้คนรุ่นใหม่ต้องประสบกับปัญหาดังกล่าวมากกว่าคนรุ่นก่อน นอกจากนี้ความเจริญก้าวหน้าใน เทคโนโลยีสารสนเทศทำให้คนรุ่นใหม่มีโอกาสได้รับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมมากขึ้นด้วย

เมื่อเปรียบเทียบสัดส่วนของความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมระหว่างปี พ.ศ. 2536 และ พ.ศ. 2541 พบว่าในปี พ.ศ. 2541 ประชากรในทุกกลุ่มอายุให้ความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2536 และในกลุ่มอายุ 35-44 ปี เป็นกลุ่มที่มีความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้น มากกว่ากลุ่มอื่นๆ คือเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 57.6 เป็นร้อยละ 65.2

อย่างไรก็ตามเมื่อนำตัวแปรเพศเข้าร่วมในการวิเคราะห์ในตารางที่ 8 พบว่า ทิศทาง ของความสัมพันธ์ยังคงเป็นเช่นเดิม กล่าวคือ ทั้งในเพศชายและเพศหญิงนั้น ผู้ที่มีอายุน้อยกว่าจะมี ความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมมากกว่าผู้ที่มีอายุมากกว่า และความสัมพันธ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญทาง สถิติทั้งในปี พ.ศ. 2536 และ พ.ศ. 2541 ดังเช่นข้อมูลในปี พ.ศ. 2541 ในกลุ่มเพศชายที่อายุต่ำกว่า 25 ปี และกลุ่มอายุ 25-34 ปีเป็นกลุ่มที่มีความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมในสัดส่วนที่สูงที่สุดคือร้อยละ 70.1 นอกจากนี้เมื่อพิจารณาความเปลี่ยนแปลงในสัดส่วนของความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อม พบว่า ใน ทุกกลุ่มอายุทั้งเพศชายและเพศหญิงสัดส่วนของความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมมีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้น

เมื่อนำเขตที่อยู่อาศัยมาประกอบการพิจารณาอีกตัวแปรหนึ่ง ข้อมูลจากตารางที่ 9 พบว่า ทิศทางความสัมพันธ์ยังคงเป็นเช่นเดิม ทั้งในปี พ.ศ. 2536 และ พ.ศ. 2541 กล่าวคือ ผู้ที่มีอายุ 55 ปีขึ้นไปทั้งในเขตเมืองและเขตชนบทจะเป็นกลุ่มที่มีสัดส่วนของความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมต่ำ

กว่ากลุ่มอายุอื่นๆ และความแตกต่างนี้มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อเปรียบเทียบสัดส่วนของความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมระหว่างปี พ.ศ. 2536 กับ พ.ศ. 2541 พบว่า สัดส่วนของความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมจะเพิ่มขึ้นทุกกลุ่ม ยกเว้น กลุ่มที่มีอายุ 25-34 ปี และกลุ่มอายุ 55 ปีขึ้นไปในเขตเมือง เพียง 2 กลุ่มเท่านั้นที่มีสัดส่วนความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมลดลงเล็กน้อย โดยในกลุ่มอายุ 25-34 ปี ลดลงจากร้อยละ 71.4 เป็นร้อยละ 68.2 และกลุ่มอายุ 55 ปีขึ้นไปลดลงจากร้อยละ 54.1 เป็นร้อยละ 53.1

นอกจากนี้ยังพบว่าเมื่อนำปัจจัยด้านภาคที่อยู่อาศัยเข้ามาร่วมพิจารณาในฐานะตัวแปรควบคุม ในตารางที่ 10 ข้อมูลเป็นไปในลักษณะเดียวกันในทุกภาค คือผู้ที่มีอายุ 55 ปีขึ้นไป จะมีสัดส่วนของความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมน้อยกว่าผู้ที่อยู่ในกลุ่มอายุอื่นๆ ทั้งในปี พ.ศ. 2536 และปี พ.ศ. 2541 และเมื่อทดสอบความสัมพันธ์ด้วยค่าไคสแควร์ พบว่า มีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้เมื่อเปรียบเทียบสัดส่วนของความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อม พบว่า สัดส่วนของความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมในปี พ.ศ. 2541 เพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2536 ในทุกกลุ่มอายุ ยกเว้นกลุ่มอายุ 25 ปีในภาคกลาง, กลุ่มอายุ 25-34 ปี และกลุ่มอายุ 55 ปีขึ้นไปในกรุงเทพมหานครเพียง 3 กลุ่มเท่านั้นที่ทิศทางของความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมกลับมีแนวโน้มลดลง

กล่าวโดยสรุป เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบข้อมูลทั้ง 2 ชุดพบว่าลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอายุกับความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นไปในรูปแบบเดียวกัน กล่าวคือ ผู้ที่มีอายุน้อยกว่าจะให้ความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมมากกว่าผู้ที่มีอายุมากกว่า ซึ่งผลการศึกษานี้ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และเมื่อนำตัวแปรเพศ เขตที่อยู่อาศัย และภาคที่อยู่อาศัยมาเป็นตัวแปรควบคุม ลักษณะความสัมพันธ์ยังคงเป็นเช่นเดิมทั้งในปี พ.ศ. 2536 และ พ.ศ. 2541 และเมื่อพิจารณาความเปลี่ยนแปลงจาก พ.ศ. 2536-พ.ศ. 2541พบว่าความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมในแต่ละกลุ่มอายุมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น

ตารางที่ 7 การกระจายร้อยละของประชากรจำแนกตามความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อม และอายุ

อายุ	พ.ศ. 2536			พ.ศ. 2541		
	สนใจ	ไม่สนใจ	รวม	สนใจ	ไม่สนใจ	รวม
ต่ำกว่า 25 ปี	59.3	40.7	100.0 (2,344)	64.5	35.5	100.0 (1,908)
25-34 ปี	60.2	39.8	100.0 (5,979)	65.2	34.8	100.0 (4,930)
35-44 ปี	57.6	42.4	100.0 (6,118)	65.2	34.8	100.0 (5,765)
45-54 ปี	53.9	46.1	100.0 (3,837)	60.9	39.1	100.0 (3,855)
55 ปีขึ้นไป	42.4	57.6	100.0 (4,567)	47.1	52.9	100.0 (4,368)
รวม	54.7	45.3	100.0 (22,845)	60.6	39.4	100.0 (20,826)
	$\chi^2 =$	400.476	P-value = 0.000	$\chi^2 =$	438.596	P-value = 0.000

ตารางที่ 8 การกระจายร้อยละของประชากรจำแนกตามความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อม อายุและเพศ

อายุ/เพศ	พ.ศ. 2536			พ.ศ. 2541		
	สนใจ	ไม่สนใจ	รวม	สนใจ	ไม่สนใจ	รวม
เพศชาย						
ต่ำกว่า 25 ปี	62.6	37.4	100.0 (803)	70.1	29.9	100.0 (598)
25-34 ปี	64.8	35.2	100.0 (2,088)	70.1	29.9	100.0 (1,485)
35-44 ปี	62.5	37.5	100.0 (2,159)	68.7	31.3	100.0 (1,882)
45-54 ปี	61.0	39.0	100.0 (1,574)	68.6	31.4	100.0 (1,405)
55 ปีขึ้นไป	51.0	49.0	100.0 (2,061)	54.2	45.8	100.0 (2,087)
รวม	59.9	40.1	100.0 (8,685)	65.0	35.0	100.0 (7,457)
	$\chi^2 =$	102.817	P-value = 0.000	$\chi^2 =$	149.759	P-value = 0.000
เพศหญิง						
ต่ำกว่า 25 ปี	57.7	42.3	100.0 (1,541)	62.0	38.0	100.0 (1,310)
25-34 ปี	57.9	42.1	100.0 (3,891)	63.2	36.8	100.0 (3,445)
35-44 ปี	54.8	45.2	100.0 (3,959)	63.6	36.4	100.0 (3,883)
45-54 ปี	48.6	51.4	100.0 (2,263)	56.3	43.7	100.0 (2,450)
55 ปีขึ้นไป	34.9	65.1	100.0 (2,506)	40.3	59.7	100.0 (2,281)
รวม	51.5	48.5	100.0 (14,160)	58.2	41.8	100.0 (13,369)
	$\chi^2 =$	387.445	P-value = 0.000	$\chi^2 =$	384.907	P-value = 0.000

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 9 การกระจายร้อยละของประชากรจำแนกตามความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อม อายุและ
เขตที่อยู่อาศัย

อายุ/เขตที่อยู่อาศัย	พ.ศ. 2536			พ.ศ. 2541		
	สนใจ	ไม่สนใจ	รวม	สนใจ	ไม่สนใจ	รวม
เขตเมือง						
ต่ำกว่า 25 ปี	66.2	33.8	100.0 (1,596)	70.7	29.3	100.0 (1,187)
25-34 ปี	71.4	28.6	100.0 (3,627)	68.2	31.8	100.0 (2,830)
35-44 ปี	70.3	29.7	100.0 (3,594)	71.9	28.1	100.0 (3,116)
45-54 ปี	64.4	35.6	100.0 (2,161)	69.2	30.8	100.0 (2,014)
55 ปีขึ้นไป	54.1	45.9	100.0 (2,461)	53.1	46.9	100.0 (2,148)
รวม	66.5	33.5	100.0 (13,439)	67.1	32.9	100.0 (11,295)
	$\chi^2 =$	112.781	P-value = 0.000	$\chi^2 =$	127.487	P-value = 0.000
เขตชนบท						
ต่ำกว่า 25 ปี	54.2	45.8	100.0 (748)	60.1	39.9	100.0 (721)
25-34 ปี	55.0	45.0	100.0 (2,352)	63.6	36.4	100.0 (2,100)
35-44 ปี	52.1	47.9	100.0 (2,524)	62.3	37.7	100.0 (2,649)
45-54 ปี	50.0	50.0	100.0 (1,676)	57.7	42.3	100.0 (1,841)
55 ปีขึ้นไป	38.7	61.3	100.0 (2,106)	45.0	55.0	100.0 (2,220)
รวม	49.6	50.4	100.0 (9,406)	57.7	42.3	100.0 (9,531)
	$\chi^2 =$	238.245	P-value = 0.000	$\chi^2 =$	294.507	P-value = 0.000

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 10 การกระจายร้อยละของประชากรจำแนกตามความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อม อายุและ
ภาคที่อยู่อาศัย

อายุ/ภาคที่อยู่อาศัย	พ.ศ. 2536			พ.ศ. 2541		
	สนใจ	ไม่สนใจ	รวม	สนใจ	ไม่สนใจ	รวม
ภาคเหนือ						
ต่ำกว่า 25 ปี	61.0	39.0	100.0 (343)	68.1	31.9	100.0 (332)
25-34 ปี	62.6	37.4	100.0 (1,072)	66.7	33.3	100.0 (935)
35-44 ปี	58.6	41.4	100.0 (1,151)	67.5	32.5	100.0 (1,298)
45-54 ปี	54.9	45.1	100.0 (721)	67.3	32.7	100.0 (837)
55 ปีขึ้นไป	46.7	53.3	100.0 (966)	49.8	50.2	100.0 (998)
รวม	56.5	43.5	100.0 (4,253)	63.3	36.7	100.0 (4,400)
	$\chi^2 =$	67.610	P-value = 0.000	$\chi^2 =$	95.222	P-value = 0.000
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ						
ต่ำกว่า 25 ปี	53.6	46.4	100.0 (516)	66.0	34.0	100.0 (461)
25-34 ปี	54.0	46.0	100.0 (1,595)	64.0	36.0	100.0 (1,448)
35-44 ปี	55.3	44.7	100.0 (1,725)	63.3	36.7	100.0 (1,758)
45-54 ปี	49.8	50.2	100.0 (1,211)	58.5	41.5	100.0 (1,314)
55 ปีขึ้นไป	40.6	59.4	100.0 (1,154)	44.8	55.2	100.0 (1,272)
รวม	51.0	49.0	100.0 (6,201)	58.8	41.2	100.0 (6,253)
	$\chi^2 =$	82.668	P-value = 0.000	$\chi^2 =$	159.767	P-value = 0.000
ภาคใต้						
ต่ำกว่า 25 ปี	56.9	43.1	100.0 (345)	68.6	31.4	100.0 (305)
25-34 ปี	61.9	38.1	100.0 (829)	69.2	30.8	100.0 (736)
35-44 ปี	52.9	47.1	100.0 (827)	73.4	26.6	100.0 (839)
45-54 ปี	54.4	45.6	100.0 (474)	62.5	37.5	100.0 (579)
55 ปีขึ้นไป	40.8	59.2	100.0 (693)	58.0	42.0	100.0 (716)
รวม	53.0	47.0	100.0 (3,168)	66.5	33.5	100.0 (3,175)
	$\chi^2 =$	68.172	P-value = 0.000	$\chi^2 =$	40.951	P-value = 0.000

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 10 (ต่อ)

อายุ/ภาคที่อยู่อาศัย	พ.ศ. 2536			พ.ศ. 2541		
	สนใจ	ไม่สนใจ	รวม	สนใจ	ไม่สนใจ	รวม
ภาคกลาง						
ต่ำกว่า 25 ปี	60.6	39.4	100.0 (532)	51.1	48.9	100.0 (544)
25-34 ปี	58.0	42.0	100.0 (1,417)	61.9	38.1	100.0 (1,241)
35-44 ปี	54.0	46.0	100.0 (1,461)	56.0	44.0	100.0 (1,373)
45-54 ปี	52.9	47.1	100.0 (915)	53.7	46.3	100.0 (882)
55 ปีขึ้นไป	37.2	62.8	100.0 (1,282)	37.5	62.5	100.0 (1,149)
รวม	51.3	48.7	100.0 (5,607)	52.5	47.5	100.0 (5,189)
	$\chi^2 = 146.562$		P-value = 0.000	$\chi^2 = 138.931$		P-value = 0.000
กรุงเทพมหานคร						
ต่ำกว่า 25 ปี	65.1	34.9	100.0 (608)	75.1	24.9	100.0 (266)
25-34 ปี	74.2	25.8	100.0 (1,066)	67.3	32.7	100.0 (570)
35-44 ปี	75.3	24.7	100.0 (954)	74.7	25.3	100.0 (497)
45-54 ปี	70.5	29.5	100.0 (516)	71.4	28.6	100.0 (243)
55 ปีขึ้นไป	61.6	38.4	100.0 (472)	58.6	41.4	100.0 (233)
รวม	70.8	29.2	100.0 (3,616)	69.8	30.2	100.0 (1,809)
	$\chi^2 = 30.301$		P-value = 0.000	$\chi^2 = 35.507$		P-value = 0.000

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1.3 สถานภาพสมรส

จากข้อมูลในตารางที่ 11 พบว่า ข้อมูลทั้งในปี พ.ศ. 2536 และ พ.ศ. 2541 ได้ชี้ให้เห็นว่า ประชากรที่เป็นโสดจะเป็นกลุ่มที่มีความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมมากที่สุด รองลงมาคือ ผู้ที่สมรสแล้ว และผู้ที่มีสถานภาพหม้าย หย่า หรือแยกกันอยู่ ตามลำดับ โดยในปี พ.ศ. 2536 มีร้อยละ 66.4, ร้อยละ 56.0 และร้อยละ 37.7 และในปี พ.ศ. 2541 มีร้อยละ 66.4, ร้อยละ 62.3 และร้อยละ 45.5 ตามลำดับ ซึ่งถ้าพิจารณาโดยเปรียบเทียบกันแล้วจะเห็นว่าแบบแผนของข้อมูลเป็นไปในทำนองเดียวกัน อย่างไรก็ตามข้อมูลทางสถิติที่ได้นี้ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า ผู้ที่สมรสแล้วน่าจะมี ความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมมากกว่าผู้ที่เป็น โสดหรือผู้ที่มีสถานภาพสมรสอื่นๆ แต่เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างสถานภาพสมรสกับความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมด้วยค่าไคสแควร์ กลับพบว่ามีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ≤ 0.05 ทั้งในปี พ.ศ. 2536 และ พ.ศ. 2541

เหตุผลที่นำมาใช้อธิบายน่าจะเป็นเพราะผู้ที่มีสถานภาพโสดส่วนใหญ่เป็นผู้ที่อยู่ในวัยรุ่นหรือวัยแรงงานตอนต้นซึ่งเป็นวัยที่กำลังศึกษาเล่าเรียนหรือเพิ่งผ่านการเรียนมาได้เพียงไม่นาน จึงน่าจะมีโอกาสได้รับการศึกษาและรับรู้ข้อมูลข่าวสาร รวมถึงมีประสบการณ์เกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมมากกว่าผู้ที่มีสมรสแล้วหรือผู้ที่มีสถานภาพหม้าย หย่า หรือแยกกันอยู่

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบสัดส่วนของความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อม ระหว่าง พ.ศ. 2536 และ พ.ศ. 2541 ข้อมูลที่ได้แสดงให้เห็นว่า ความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมได้เพิ่มขึ้นในทุกกลุ่ม และสิ่งที่น่าสนใจคือ กลุ่มผู้ที่มีสถานภาพหม้าย หย่า หรือแยกกันอยู่จะเป็นกลุ่มที่มีสัดส่วนของความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมไม่ถึงครึ่งหนึ่ง กล่าวคือ มีร้อยละ 37.7 ในปี พ.ศ. 2536 และมีร้อยละ 45.5 ในปี พ.ศ. 2541

เมื่อนำตัวแปรเพศเข้าร่วมในการวิเคราะห์ ในตารางที่ 12 พบว่า ทิศทางของความสัมพันธยังคงเป็นเช่นเดิม กล่าวคือ ประชากรที่มีสถานภาพโสดทั้งเพศชายและเพศหญิงจะให้ความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมมากกว่าประชากรที่มีสถานภาพสมรสอื่นๆ และพบข้อมูลที่น่าสนใจในกลุ่มเพศหญิงที่มีสถานภาพหม้าย หย่า หรือแยกกันอยู่ ที่ยังคงมีสัดส่วนของความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมไม่ถึงครึ่งหนึ่ง โดยในปี พ.ศ. 2536 มีร้อยละ 34.8 และในปี พ.ศ. 2541 มีร้อยละ 43.9 ซึ่งต่างจากกลุ่มอื่นที่มีสัดส่วนของความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมเกินครึ่งหนึ่งทั้งสิ้น อย่างไรก็ตามเมื่อทดสอบความสัมพันธระหว่างตัวแปรสถานภาพสมรสกับความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมด้วยค่าไคสแควร์ พบว่ามีนัยสำคัญทางสถิติทั้งในปี พ.ศ. 2536 และ พ.ศ. 2541 นอกจากนี้เมื่อเปรียบเทียบ

สัดส่วนของความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมของข้อมูลทั้ง 2 ชุดพบว่า มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในทุกกลุ่มทั้งเพศชายและเพศหญิง

ผลการศึกษาจากตารางที่ 13 พบว่า เมื่อนำตัวแปรอายุเข้าร่วมพิจารณาอีกตัวแปรหนึ่งนั้น ทิศทางความสัมพันธ์กลับเปลี่ยนแปลงไปในบางกลุ่ม กล่าวคือ ในปี พ.ศ. 2536 ในกลุ่มอายุ 55 ปีขึ้นไป ผู้ที่สมรสแล้วจะมีความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมมากที่สุด และในกลุ่มอายุต่ำกว่า 25 ปีของข้อมูลในปี พ.ศ. 2541 ที่มีสถานภาพหม้าย หย่า หรือแยกกันอยู่กลับเป็นกลุ่มที่มีความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมมากที่สุด และในกลุ่มอายุ 55 ปีขึ้นไป ผู้ที่สมรสแล้ว จะมีความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมมากที่สุด และเมื่อทดสอบด้วยค่าไคสแควร์ พบว่า มีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้นในกลุ่มอายุต่ำกว่า 25 ปีเพียงกลุ่มเดียวเท่านั้น และเมื่อพิจารณาสัดส่วนของความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปจากปี พ.ศ. 2536 ถึง พ.ศ. 2541 จะพบว่า ทุกกลุ่มมีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้นยกเว้นในกลุ่มอายุ 25-34 ปีและกลุ่มอายุ 35-44 ปีเพียง 2 กลุ่มเท่านั้นที่ผู้เป็นโสดกลับมีสัดส่วนของความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมแทบจะไม่แตกต่างกัน

เมื่อนำตัวแปรเขตที่อยู่อาศัยเข้าร่วมพิจารณาในฐานะตัวแปรควบคุม ผลการศึกษาจากตารางที่ 14 แสดงให้เห็นว่า ทิศทางของความสัมพันธ์ไม่ได้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมเท่าใดนัก โดยเฉพาะข้อมูลในเขตเมืองที่ชี้ให้เห็นอย่างชัดเจนว่า ผู้ที่เป็นโสดนั้นให้ความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมในสัดส่วนที่สูงที่สุด และสูงกว่ากลุ่มผู้ที่เป็นโสดในเขตชนบทมาก (ร้อยละ 73.0 เปรียบเทียบกับร้อยละ 57.4 ในปี พ.ศ. 2536 และร้อยละ 71.9 เปรียบเทียบกับร้อยละ 59.7 ในปี พ.ศ. 2541) ความสัมพันธ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติทั้งในปี พ.ศ. 2536 และ พ.ศ. 2541 และในทุกกลุ่มจะมีความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2536 ยกเว้นในกลุ่มผู้ที่เป็นโสดในเขตเมืองเพียงกลุ่มเดียวเท่านั้นที่มีความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมมีแนวโน้มลดลงเล็กน้อย

นอกจากนี้เมื่อนำภาคที่อยู่อาศัยเข้าร่วมในการวิเคราะห์ ข้อมูลที่ได้จากตารางที่ 15 พบว่า โดยส่วนใหญ่แล้วผู้ที่เป็นโสดจะมีความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมมากกว่าผู้ที่สมรสแล้วและผู้ที่มีสถานภาพหม้าย หย่า หรือแยกกันอยู่ ยกเว้นข้อมูลของภาคใต้ในปี พ.ศ. 2541 ที่พบว่าผู้ที่สมรสแล้วกลับมีความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมมากกว่ากลุ่มอื่นๆ เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ด้วยค่าไคสแควร์ พบว่า มีนัยสำคัญทางสถิติในทุกกลุ่มทั้ง พ.ศ. 2536 และ พ.ศ. 2541 ประเด็นที่น่าสนใจเกี่ยวกับการเปรียบเทียบความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมในปี พ.ศ. 2536 และ พ.ศ. 2541 นั่นคือ กรุงเทพมหานครเป็นพื้นที่เดียวที่สัดส่วนของความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมของประชากรลดลงทั้งในกลุ่มผู้ที่เป็นโสด ผู้ที่สมรสแล้ว และผู้ที่มีสถานภาพหม้าย หย่า หรือแยกกันอยู่ เหตุผลในเรื่องนี้

อาจเป็นเพราะความเคยชินกับสภาพแวดล้อมของกรุงเทพมหานครจึงทำให้ประชากรที่อาศัยอยู่ไม่ได้ให้ความเอาใจใส่หรือให้ความสำคัญกับปัญหาสิ่งแวดล้อมเท่าที่ควรก็เป็นได้

จากข้อมูลทางสถิติข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า ปัจจัยด้านสถานภาพสมรสมีความสัมพันธ์กับความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมไม่ว่าจะเป็นข้อมูลในปี พ.ศ. 2536 และ พ.ศ. 2541 โดยผู้ที่ เป็นโสดจะมีความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมมากกว่าผู้ที่สมรสแล้ว และผู้ที่มีสถานภาพหม้าย หย่า หรือแยกกันอยู่ แต่ผลการศึกษานี้แตกต่างจากสมมติฐานที่ตั้งไว้ นอกจากนี้เมื่อนำตัวแปรเพศ อายุ เขตที่อยู่อาศัย และภาคที่อยู่อาศัยเข้ามาร่วมในการวิเคราะห์พบว่าส่วนใหญ่แล้วความสัมพันธ์ยังเป็น เช่นเดิม และเมื่อเปรียบเทียบสัดส่วนของความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมในช่วง 5 ปีของการสำรวจก็ พบว่ามีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในทุกกลุ่มสถานภาพสมรส

ตารางที่ 11 การกระจายร้อยละของประชากรจำแนกตามความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมและ สถานภาพสมรส

สถานภาพสมรส	พ.ศ. 2536			พ.ศ. 2541		
	สนใจ	ไม่สนใจ	รวม	สนใจ	ไม่สนใจ	รวม
โสด	66.4	33.6	100.0 (2,884)	66.4	33.6	100.0 (2,521)
สมรส	56.0	44.0	100.0 (16,906)	62.3	37.7	100.0 (15,439)
หม้าย หย่า แยก	37.7	62.3	100.0 (2,966)	45.5	54.5	100.0 (2,806)
รวม	54.7	45.3	100.0 (22,756)	60.6	39.4	100.0 (20,766)
	$\chi^2 =$	472.416	P-value = 0.000	$\chi^2 =$	305.076	P-value = 0.000

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 12 การกระจายร้อยละของประชากรจำแนกตามความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อม
สถานภาพสมรสและเพศ

สถานภาพสมรส/เพศ	พ.ศ. 2536			พ.ศ. 2541		
	สนใจ	ไม่สนใจ	รวม	สนใจ	ไม่สนใจ	รวม
เพศชาย						
โสด	66.9	33.1	100.0 (1,292)	71.5	28.5	100.0 (1,148)
สมรส	59.6	40.4	100.0 (6,823)	64.9	35.1	100.0 (5,752)
หม้าย หย่า แยก	50.9	49.1	100.0 (533)	52.1	47.9	100.0 (529)
รวม	60.0	40.0	100.0 (8,648)	65.0	35.0	100.0 (7,429)
	$\chi^2 = 39.393$		P-value = 0.000	$\chi^2 = 57.088$		P-value = 0.000
เพศหญิง						
โสด	66.0	34.0	100.0 (1,592)	62.0	38.0	100.0 (1,373)
สมรส	53.5	46.5	100.0 (10,083)	60.7	39.3	100.0 (9,687)
หม้าย หย่า แยก	34.8	65.2	100.0 (2,433)	43.9	56.1	100.0 (2,277)
รวม	51.4	48.6	100.0 (14,108)	58.2	41.8	100.0 (13,337)
	$\chi^2 = 382.491$		P-value = 0.000	$\chi^2 = 213.241$		P-value = 0.000

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 13 การกระจายร้อยละของประชากรจำแนกตามความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อม
สถานภาพสมรสและอายุ

สถานภาพสมรส/อายุ	พ.ศ. 2536			พ.ศ. 2541		
	สนใจ	ไม่สนใจ	รวม	สนใจ	ไม่สนใจ	รวม
ต่ำกว่า 25 ปี						
โสด	66.7	33.3	100.0 (1,169)	66.8	33.2	100.0 (984)
สมรส	53.9	46.1	100.0 (1,063)	61.8	38.2	100.0 (844)
หม้าย หย่า แยก	51.4	48.6	100.0 (32)	71.4	28.6	100.0 (27)
รวม	59.6	40.4	100.0 (2,264)	64.4	35.6	100.0 (1,855)
	$\chi^2 = 36.478$		P-value = 0.000	$\chi^2 = 5.636$		P-value = 0.060
25-34 ปี						
โสด	74.3	25.7	100.0 (951)	71.9	28.1	100.0 (842)
สมรส	58.8	41.2	100.0 (4,825)	64.7	35.3	100.0 (3,872)
หม้าย หย่า แยก	47.1	52.9	100.0 (200)	52.2	47.8	100.0 (216)
รวม	60.3	39.7	100.0 (5,976)	65.2	34.8	100.0 (4,930)
	$\chi^2 = 78.133$		P-value = 0.000	$\chi^2 = 30.633$		P-value = 0.000
35-44 ปี						
โสด	61.7	38.3	100.0 (435)	61.2	38.8	100.0 (395)
สมรส	58.3	41.7	100.0 (5,245)	66.1	33.9	100.0 (4,920)
หม้าย หย่า แยก	43.5	56.5	100.0 (438)	57.8	42.2	100.0 (449)
รวม	57.6	42.4	100.0 (6,118)	65.2	34.8	100.0 (5,764)
	$\chi^2 = 33.322$		P-value = 0.000	$\chi^2 = 14.098$		P-value = 0.001
55-54 ปี						
โสด	53.5	46.5	100.0 (187)	67.1	32.9	100.0 (164)
สมรส	56.2	43.8	100.0 (3,013)	62.1	37.9	100.0 (3,067)
หม้าย หย่า แยก	42.0	58.0	100.0 (635)	52.8	47.2	100.0 (623)
รวม	53.9	46.1	100.0 (3,835)	60.9	39.1	100.0 (3,854)
	$\chi^2 = 40.574$		P-value = 0.000	$\chi^2 = 20.572$		P-value = 0.000
55 ปีขึ้นไป						
โสด	42.3	57.7	100.0 (142)	45.6	54.4	100.0 (136)
สมรส	47.6	52.4	100.0 (2,760)	52.2	47.8	100.0 (2,736)
หม้าย หย่า แยก	33.6	66.4	100.0 (1,661)	37.5	62.5	100.0 (1,491)
รวม	42.4	57.6	100.0 (4,563)	47.1	52.9	100.0 (4,363)
	$\chi^2 = 84.849$		P-value = 0.000	$\chi^2 = 81.744$		P-value = 0.000

ตารางที่ 14 การกระจายร้อยละของประชากรจำแนกตามความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อม
สถานภาพสมรสและเขตที่อยู่อาศัย

สถานภาพสมรส/เขตที่ อยู่อาศัย	พ.ศ. 2536			พ.ศ. 2541		
	สนใจ	ไม่สนใจ	รวม	สนใจ	ไม่สนใจ	รวม
เขตเมือง						
โสด	73.0	27.0	100.0 (2,314)	71.9	28.1	100.0 (1,893)
สมรส	67.5	32.5	100.0 (9,335)	68.6	31.4	100.0 (7,856)
หม้าย หย่า แยก	51.0	49.0	100.0 (1,740)	51.0	49.0	100.0 (1,514)
รวม	66.5	33.5	100.0 (13,389)	67.1	32.9	100.0 (11,263)
	$\chi^2 =$	117.383	P-value = 0.000	$\chi^2 =$	113.292	P-value = 0.000
เขตชนบท						
โสด	57.4	42.6	100.0 (570)	59.7	40.3	100.0 (628)
สมรส	51.8	48.2	100.0 (7,571)	59.8	40.2	100.0 (7,583)
หม้าย หย่า แยก	32.3	67.7	100.0 (1,226)	43.0	57.0	100.0 (1,292)
รวม	49.6	50.4	100.0 (9,367)	57.7	42.3	100.0 (9,503)
	$\chi^2 =$	294.890	P-value = 0.000	$\chi^2 =$	185.529	P-value = 0.000

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 15 การกระจายร้อยละของประชากรจำแนกตามความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อม
สถานภาพสมรสและภาคที่อยู่อาศัย

สถานภาพสมรส/ภาคที่ อยู่อาศัย	พ.ศ. 2536			พ.ศ. 2541		
	สนใจ	ไม่สนใจ	รวม	สนใจ	ไม่สนใจ	รวม
ภาคเหนือ						
โสด	59.9	40.1	100.0 (440)	66.4	33.6	100.0 (435)
สมรส	58.6	41.4	100.0 (3,189)	65.3	34.7	100.0 (3,324)
หม้าย หย่า แยก	41.6	58.4	100.0 (608)	49.7	50.3	100.0 (634)
รวม	56.5	43.5	100.0 (4,237)	63.3	36.7	100.0 (4,393)
	$\chi^2 =$	66.235	P-value = 0.000	$\chi^2 =$	51.683	P-value = 0.000
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ						
โสด	60.1	39.9	100.0 (428)	67.2	32.8	100.0 (468)
สมรส	53.0	47.0	100.0 (4,946)	60.5	39.5	100.0 (4,929)
หม้าย หย่า แยก	34.1	65.9	100.0 (802)	44.8	55.2	100.0 (835)
รวม	51.0	49.0	100.0 (6,176)	58.7	41.3	100.0 (6,232)
	$\chi^2 =$	125.389	P-value = 0.000	$\chi^2 =$	89.780	P-value = 0.000
ภาคใต้						
โสด	66.7	33.3	100.0 (381)	67.8	32.2	100.0 (363)
สมรส	53.9	46.1	100.0 (2,384)	68.5	31.5	100.0 (2,381)
หม้าย หย่า แยก	36.0	64.0	100.0 (391)	52.4	47.6	100.0 (421)
รวม	53.0	47.0	100.0 (3,156)	66.6	33.4	100.0 (3,165)
	$\chi^2 =$	62.915	P-value = 0.000	$\chi^2 =$	32.521	P-value = 0.000
ภาคกลาง						
โสด	63.9	36.1	100.0 (738)	57.0	43.0	100.0 (770)
สมรส	53.0	47.0	100.0 (4,053)	54.6	45.4	100.0 (3,660)
หม้าย หย่า แยก	32.7	67.3	100.0 (793)	35.2	64.8	100.0 (742)
รวม	51.3	48.7	100.0 (5,584)	52.5	47.5	100.0 (5,172)
	$\chi^2 =$	144.757	P-value = 0.000	$\chi^2 =$	85.391	P-value = 0.000
กรุงเทพมหานคร						
โสด	75.9	24.1	100.0 (897)	75.8	24.2	100.0 (485)
สมรส	71.0	29.0	100.0 (2,334)	69.9	30.1	100.0 (1,145)
หม้าย หย่า แยก	58.3	41.7	100.0 (372)	54.8	45.2	100.0 (174)
รวม	71.0	29.0	100.0 (3,603)	69.9	30.1	100.0 (1,804)
	$\chi^2 =$	27.090	P-value = 0.000	$\chi^2 =$	38.422	P-value = 0.000

2. ปัจจัยทางเศรษฐกิจ สังคม

2.1 ระดับการศึกษา

ผลการศึกษาดังกล่าวที่ 16 พบข้อมูลในรูปแบบแผนเดียวกันทั้งปี พ.ศ. 2536 และ พ.ศ. 2541 กล่าวคือ ผู้ที่มีการศึกษาระดับอุดมศึกษาและสูงกว่าจะให้ความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมมากกว่าผู้ที่มีระดับการศึกษาอื่นๆ ดังเช่นในปี พ.ศ. 2536 มีร้อยละ 93.7 และ พ.ศ. 2541 มีร้อยละ 88.5 และกลุ่มที่ให้ความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมรองลงมาคือ ผู้ที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา อาชีวศึกษา และอนุปริญญา ผู้ที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษาตอนปลาย และผู้ไม่มีการศึกษาและมีการศึกษาระดับประถมศึกษาตอนต้น ตามลำดับ เมื่อทดสอบความความสัมพันธ์ด้วยค่าไคสแควร์ พบว่ามีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ≤ 0.05 ทั้งสองปี พ.ศ. ที่ทำการสำรวจ

การที่ผู้มีการศึกษาระดับอุดมศึกษาและสูงกว่ามีความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมมากกว่าผู้ที่มีการศึกษาระดับต่ำกว่า เนื่องจากเหตุผลที่ว่า คนกลุ่มนี้จะเป็นผู้ที่มีความรู้ มีโลกทัศน์และวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล จึงทำให้คนกลุ่มนี้มีความสนใจและเอาใจใส่ต่อคุณภาพชีวิตของตน และปัญหาสิ่งแวดล้อมก็เป็นอีกปัญหาหนึ่งที่มีผลกระทบต่อการใช้คุณภาพชีวิตที่ดีของเขาด้วย ซึ่งตรงข้ามกับผู้ที่มีระดับการศึกษาที่ต่ำกว่าที่น่าจะให้ความสนใจกับเรื่องใกล้ตัวหรือเหตุการณ์เฉพาะหน้ามากกว่า เช่น เรื่องการทำมาหากิน หรือเรื่องเกี่ยวกับปากท้องของตนเองและสมาชิกในครอบครัว

ประเด็นที่น่าสนใจเกี่ยวกับความเปลี่ยนแปลงในสัดส่วนของความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมคือ กลุ่มที่มีระดับการศึกษาต่ำจะเป็นกลุ่มที่มีความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้น เช่น กลุ่มผู้ที่ไม่มีการศึกษาและมีการศึกษาระดับประถมศึกษาตอนต้นนั้นจะมีความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมเพิ่มจากร้อยละ 47.2 ในปี พ.ศ. 2536 เป็นร้อยละ 53.8 ในปี พ.ศ. 2541 ซึ่งต่างจากกลุ่มที่มีการศึกษาสูงกว่ากลับให้ความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมลดลง ดังเช่น ในกลุ่มที่มีการศึกษาระดับอุดมศึกษาและสูงกว่าจะมีความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมลดลงจากร้อยละ 93.7 ในปี พ.ศ. 2536 เป็นร้อยละ 88.5 ในปี พ.ศ. 2541 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ที่มีการศึกษาในระดับต่ำกว่าเริ่มมีความตระหนักว่าสิ่งแวดล้อมนั้นมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิต ในฐานะเป็นแหล่งทำมาหากินที่จะทำให้คุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นดังเช่น ในกลุ่มเกษตรกรที่มีระดับการศึกษาไม่สูงนัก และเป็นกลุ่มอาชีพที่ต้องพึ่งพาทรัพยากรธรรมชาติ อันได้แก่ ทรัพยากรดิน น้ำ และป่าไม้ ในฐานะปัจจัยพื้นฐานในการผลิต ถ้าหากมีการเปลี่ยนแปลงหรือความเสื่อมโทรมกับทรัพยากรเหล่านี้ ย่อมส่งผลโดยตรงต่อปริมาณผลผลิตและรายได้ของพวกเขาอย่างไม่อาจหลีกเลี่ยงได้

เพื่อให้การวิเคราะห์มีความชัดเจนยิ่งขึ้น จึงได้นำตัวแปรเพศเข้าร่วมในการวิเคราะห์ ซึ่งแสดงผลในตารางที่ 17 พบว่า ความสัมพันธ์ของระดับการศึกษากับความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมในข้อมูลทั้ง 2 ชุดยังคงมีทิศทางเช่นเดิม ทั้งในปี พ.ศ. 2536 และ พ.ศ. 2541 กล่าวคือ ทั้งเพศชายและเพศหญิงที่มีการศึกษาระดับอุดมศึกษาหรือสูงกว่าจะมีความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมมากกว่ากลุ่มอื่นๆ โดยเฉพาะในเพศหญิง ในปี พ.ศ. 2536 นั้นมีสัดส่วนของความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมสูงถึงร้อยละ 94.4 ส่วนกลุ่มที่มีความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมรองลงมาคือ ผู้ที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา อาชีวศึกษาและอนุปริญญา ผู้มีการศึกษาระดับประถมศึกษาตอนปลาย และผู้ไม่มีการศึกษาและมีการศึกษาระดับประถมศึกษาตอนต้น ตามลำดับ (ร้อยละ 78.9, ร้อยละ 56.5 และ ร้อยละ 43.9) ความแตกต่างนี้มีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อเปรียบเทียบสัดส่วนของความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปจากปี พ.ศ. 2536 ถึง พ.ศ. 2541 ได้พบว่า ทิศทางความเปลี่ยนแปลงยังคงเป็นเช่นเดิม กล่าวคือ กลุ่มที่มีการศึกษาสูงจะมีความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมลดลง ในขณะที่กลุ่มที่มีการศึกษาต่ำจะมีความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้น

เมื่อนำตัวแปรอายุเข้าร่วมในการพิจารณา ผลการวิเคราะห์ในตารางที่ 18 พบว่า ไม่ว่าจะปี พ.ศ. 2536 และ พ.ศ. 2541 ประชากรในทุกกลุ่มอายุที่มีระดับการศึกษาสูงกว่ายังคงมีความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมมากกว่าผู้ที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่า และความแตกต่างนี้มีนัยสำคัญทางสถิติทั้งในปี พ.ศ. 2536 และ พ.ศ. 2541 ดังเช่น ในกลุ่มอายุ 55 ปีขึ้นไปของปี พ.ศ. 2536 ผู้ที่มีการศึกษาระดับอุดมศึกษาและสูงกว่าจะให้ความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมสูงมาก คือ มีร้อยละ 96.9 ซึ่งสูงกว่าผู้ที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา อาชีวศึกษาและอนุปริญญา ผู้ที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษาตอนปลาย และผู้ไม่มีการศึกษาและมีการศึกษาระดับประถมศึกษาตอนต้น (ร้อยละ 78.5, ร้อยละ 55.6 และร้อยละ 40.0) ตามลำดับ นอกจากนี้แนวโน้มของความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมจะลดลงในกลุ่มที่มีระดับการศึกษาสูงและมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในกลุ่มที่มีระดับการศึกษาต่ำเมื่อเปรียบเทียบระหว่างข้อมูลปี พ.ศ. 2536 กับข้อมูลปี พ.ศ. 2541

เมื่อนำตัวแปรเขตที่อยู่อาศัยมาร่วมในการวิเคราะห์ ข้อมูลในตารางที่ 19 ชี้ให้เห็นว่า ทิศทางความสัมพันธ์ของปัจจัยในระหว่างข้อมูลทั้ง 2 ชุดดังกล่าวยังไม่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม กล่าวคือ ทั้งในเขตเมืองและเขตชนบท ผู้ที่มีการศึกษาในระดับที่สูงกว่าจะมีความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมมากกว่าผู้ที่มีการศึกษาในระดับที่ต่ำกว่า และเมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรระดับการศึกษากับความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมด้วยค่าไคสแควร์ พบว่ามีนัยสำคัญทางสถิติทั้งในปี พ.ศ. 2536 และ พ.ศ. 2541 นอกจากนี้เมื่อเปรียบเทียบความเปลี่ยนแปลงในสัดส่วนของความสนใจ

ต่อปัญหาสิ่งแวดล้อม ระหว่างปี พ.ศ. 2536 และ พ.ศ. 2541 ทิศทางของความเปลี่ยนแปลงยังคงเป็นเช่นเดิม นั่นคือ ในกลุ่มที่มีการศึกษาระดับอุดมศึกษาและสูงกว่าจะมีสัดส่วนของความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมลดลง ในขณะที่ในกลุ่มที่ไม่มีการศึกษาและมีการศึกษาระดับประถมศึกษาตอนต้นนั้น มีสัดส่วนของความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมสูงขึ้น ทั้งในเขตเมืองและเขตชนบท

นอกจากนี้เมื่อนำปัจจัยด้านภาคที่อยู่อาศัยเข้าร่วมพิจารณาในฐานะตัวแปรควบคุม ข้อมูลที่ปรากฏในตารางที่ 20 นั้น พบว่า ทิศทางความสัมพันธ์ยังคงไม่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมทั้งในปี พ.ศ. 2536 และ พ.ศ. 2541 กล่าวคือ ในทุกภาคนั้นผู้ที่มีการศึกษาในระดับสูงกว่าจะมีความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมมากกว่าผู้ที่มีการศึกษาระดับต่ำกว่า โดยผู้ที่มีการศึกษาระดับอุดมศึกษาและสูงกว่าจะเป็นกลุ่มที่มีความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมมากที่สุด รองลงมาคือผู้ที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา อาชีวศึกษาและอนุปริญญา ผู้ที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษาตอนปลาย และผู้ไม่มีการศึกษาและมีการศึกษาระดับประถมศึกษาตอนต้น ดังเช่น ภาคใต้ ในปี พ.ศ. 2536 มีร้อยละ 96.4, ร้อยละ 76.7, ร้อยละ 57.8 และร้อยละ 45.4 และในปี พ.ศ. 2541 มีร้อยละ 94.3, ร้อยละ 77.7, ร้อยละ 65.4 และร้อยละ 61.0 ตามลำดับ ซึ่งความแตกต่างนี้มีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อเปรียบเทียบสัดส่วนของความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อม ระหว่างปี พ.ศ. 2536 และ พ.ศ. 2541 ได้พบว่า กลุ่มที่มีการศึกษาสูงจะมีความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมลดลง และกลุ่มที่มีการศึกษาดำกลั้บมีความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้นซึ่งการเปลี่ยนแปลงในสัดส่วนของความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมนี้เป็นไปในแนวทางเดียวกันในทุกภาค

สรุปได้ว่า ระดับการศึกษาของประชากรมีความสัมพันธ์กับความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมไม่ว่าจะเป็นข้อมูลของปี พ.ศ. 2536 หรือ พ.ศ. 2541 ก็ตาม กล่าวคือ ผู้ที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าจะมีความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมมากกว่าผู้ที่มีระดับการศึกษาดำกลั้บ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ และเมื่อนำตัวแปรเพศ อายุ เขตที่อยู่อาศัย และภาคที่อยู่อาศัยเข้าร่วมพิจารณาในฐานะตัวแปรควบคุม พบว่า ความสัมพันธ์ยังคงไม่เปลี่ยนแปลงจากเดิม

อย่างไรก็ตามผลของสถิติในเรื่องดังกล่าวข้างต้นมีประเด็นที่น่าสนใจติดตามอยู่เรื่องหนึ่งคือ เรื่องที่พบว่าผู้ที่มีระดับการศึกษาสูงมีสัดส่วนของความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมลดลงในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา ทั้งนี้ยังไม่อาจสรุปได้โดยตรงว่าเป็นเพราะสาเหตุใด แต่ก็ก็เป็นปัญหาที่รัฐควรจะทำให้ความสนใจในเรื่องนี้มากเป็นพิเศษ ความสนใจที่ลดลงของคนในกลุ่มนี้อาจเป็นไปได้ว่าพวกเขาทราบว่ามีมาตรการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมอยู่หลายมาตรการ และเชื่อว่าปัญหาสิ่งแวดล้อมจะต้องได้รับการแก้ไข แต่ในทางกลับกันความละเลยต่อปัญหาของผู้มีการศึกษาระดับสูงน่าจะเป็นปัญหาต่อการพัฒนาคุณภาพสิ่งแวดล้อมของประเทศเช่นกัน

ตารางที่ 16 การกระจายร้อยละของประชากรจำแนกตามความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมและระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	พ.ศ. 2536			พ.ศ. 2541		
	สนใจ	ไม่สนใจ	รวม	สนใจ	ไม่สนใจ	รวม
ไม่มีการศึกษาและประถมฯ ดัน	47.2	52.8	100.0 (14,166)	53.8	46.2	100.0 (11,549)
ประถมศึกษาดอนปลาย	57.2	42.8	100.0 (3,077)	60.1	39.9	100.0 (3,340)
มัธยมฯ อาชีวฯ อนุปริญญา	79.4	20.6	100.0 (4,096)	74.4	25.6	100.0 (4,351)
อุดมศึกษาและสูงกว่า	93.7	6.3	100.0 (1,460)	88.5	11.5	100.0 (1,544)
รวม	54.7	45.3	100.0 (22,799)	60.6	39.4	100.0 (20,784)
	$\chi^2 =$	1,699.029	P-value = 0.000	$\chi^2 =$	947.578	P-value = 0.000

ตารางที่ 17 การกระจายร้อยละของประชากรจำแนกตามความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมระดับการศึกษาและเพศ

ระดับการศึกษา/เพศ	พ.ศ. 2536			พ.ศ. 2541		
	สนใจ	ไม่สนใจ	รวม	สนใจ	ไม่สนใจ	รวม
เพศชาย						
ไม่มีการศึกษาและประถมฯ ดัน	52.8	47.2	100.0 (4,994)	57.5	42.5	100.0 (3,940)
ประถมศึกษาดอนปลาย	58.5	41.5	100.0 (1,044)	64.1	35.9	100.0 (993)
มัธยมฯ อาชีวฯ อนุปริญญา	79.9	20.1	100.0 (1,970)	77.3	22.7	100.0 (1,924)
อุดมศึกษาและสูงกว่า	92.9	7.1	100.0 (658)	92.2	7.8	100.0 (578)
รวม	59.9	40.1	100.0 (8,666)	65.0	35.0	100.0 (7,435)
	$\chi^2 =$	567.837	P-value = 0.000	$\chi^2 =$	374.092	P-value = 0.000
เพศหญิง						
ไม่มีการศึกษาและประถมฯ ดัน	43.9	56.1	100.0 (9,172)	51.8	48.2	100.0 (7,609)
ประถมศึกษาดอนปลาย	56.5	43.5	100.0 (2,033)	58.4	41.6	100.0 (2,347)
มัธยมฯ อาชีวฯ อนุปริญญา	78.9	21.1	100.0 (2,126)	72.1	27.9	100.0 (2,427)
อุดมศึกษาและสูงกว่า	94.4	5.6	100.0 (802)	86.1	13.9	100.0 (996)
รวม	51.4	48.6	100.0 (14,133)	58.2	41.8	100.0 (13,349)
	$\chi^2 =$	1,101.667	P-value = 0.000	$\chi^2 =$	549.267	P-value = 0.000

ตารางที่ 18 การกระจายร้อยละของประชากรจำแนกตามความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อม
ระดับการศึกษาและอายุ

ระดับการศึกษา/อายุ	พ.ศ. 2536			พ.ศ. 2541		
	สนใจ	ไม่สนใจ	รวม	สนใจ	ไม่สนใจ	รวม
ต่ำกว่า 25 ปี						
ไม่มีการศึกษาและประถมฯ ดัน	44.6	55.4	100.0 (228)	50.0	50.0	100.0 (77)
ประถมศึกษาดอนปลาย	49.7	50.3	100.0 (1,058)	55.8	44.2	100.0 (668)
มัธยมฯ อาชีวะฯ อนุปริญญา	75.7	24.3	100.0 (912)	69.0	31.0	100.0 (1,000)
อุดมศึกษาและสูงกว่า	89.8	10.2	100.0 (141)	86.8	13.2	100.0 (147)
รวม	59.2	40.8	100.0 (2,339)	64.5	35.5	100.0 (1,892)
	$\chi^2 =$	188.109	P-value = 0.000	$\chi^2 =$	72.603	P-value = 0.000
25-34 ปี						
ไม่มีการศึกษาและประถมฯ ดัน	49.1	50.9	100.0 (2,669)	56.3	43.7	100.0 (1,152)
ประถมศึกษาดอนปลาย	59.0	41.0	100.0 (1,232)	61.3	38.7	100.0 (1,751)
มัธยมฯ อาชีวะฯ อนุปริญญา	79.8	20.2	100.0 (1,503)	73.4	26.6	100.0 (1,570)
อุดมศึกษาและสูงกว่า	95.1	4.9	100.0 (571)	86.9	13.1	100.0 (455)
รวม	60.2	39.8	100.0 (5,975)	65.2	34.8	100.0 (4,928)
	$\chi^2 =$	548.200	P-value = 0.000	$\chi^2 =$	180.358	P-value = 0.000
35-44 ปี						
ไม่มีการศึกษาและประถมฯ ดัน	51.0	49.0	100.0 (4,245)	60.7	39.3	100.0 (3,521)
ประถมศึกษาดอนปลาย	70.4	29.6	100.0 (460)	56.0	44.0	100.0 (556)
มัธยมฯ อาชีวะฯ อนุปริญญา	84.0	16.0	100.0 (902)	78.6	21.4	100.0 (1,062)
อุดมศึกษาและสูงกว่า	93.1	6.9	100.0 (501)	88.5	11.5	100.0 (619)
รวม	57.5	42.5	100.0 (6,108)	65.2	34.8	100.0 (5,758)
	$\chi^2 =$	443.445	P-value = 0.000	$\chi^2 =$	237.248	P-value = 0.000

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 18 (ต่อ)

ระดับการศึกษา/อายุ	พ.ศ. 2536			พ.ศ. 2541		
	สนใจ	ไม่สนใจ	รวม	สนใจ	ไม่สนใจ	รวม
45-54 ปี						
ไม่มีการศึกษาและประถมฯ ดั้น	49.5	50.5	100.0 (3,000)	56.0	44.0	100.0 (2,990)
ประถมศึกษาตอนปลาย	72.9	27.1	100.0 (174)	73.9	26.1	100.0 (222)
มัธยมฯ อาชีวะฯ อนุปริญญา	78.6	21.4	100.0 (468)	82.3	17.7	100.0 (413)
อุดมศึกษาและสูงกว่า	94.2	5.8	100.0 (188)	94.3	5.7	100.0 (306)
รวม	53.9	46.1	100.0 (3,830)	60.9	39.1	100.0 (95)
	$\chi^2=$ 195.333		P-value = 0.000	$\chi^2=$ 185.199		P-value = 0.000
55 ปีขึ้นไป						
ไม่มีการศึกษาและประถมฯ ดั้น	40.0	60.0	100.0 (4,024)	44.2	55.8	100.0 (3,809)
ประถมศึกษาตอนปลาย	56.6	43.4	100.0 (153)	64.1	35.9	100.0 (143)
มัธยมฯ อาชีวะฯ อนุปริญญา	78.5	21.5	100.0 (311)	74.2	25.8	100.0 (306)
อุดมศึกษาและสูงกว่า	96.9	3.1	100.0 (59)	87.0	13.0	100.0 (95)
รวม	42.5	57.5	100.0 (4,547)	47.2	52.8	100.0 (4,353)
	$\chi^2=$ 167.322		P-value = 0.000	$\chi^2=$ 146.512		P-value = 0.000

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 19 การกระจายร้อยละของประชากรจำแนกตามความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อม ระดับการศึกษาและเขตที่อยู่อาศัย

ระดับการศึกษา/เขตที่อยู่อาศัย	พ.ศ. 2536			พ.ศ. 2541		
	สนใจ	ไม่สนใจ	รวม	สนใจ	ไม่สนใจ	รวม
เขตเมือง						
ไม่มีการศึกษาและประถมฯ ดัน	53.7	46.3	100.0 (6,682)	54.5	45.5	100.0 (4,933)
ประถมศึกษาดอนปลาย	61.2	38.8	100.0 (1,936)	59.4	40.6	100.0 (1,699)
มัธยมฯ อาชีวฯ อนุปริญญา	80.6	19.4	100.0 (3,478)	76.5	23.5	100.0 (3,313)
อุดมศึกษาและสูงกว่า	94.2	5.8	100.0 (1,310)	89.3	10.7	100.0 (1,322)
รวม	66.5	33.5	100.0 (13,406)	67.1	32.9	100.0 (11,267)
	$\chi^2 =$	668.068	P-value = 0.000	$\chi^2 =$	491.314	P-value = 0.000
เขตชนบท						
ไม่มีการศึกษาและประถมฯ ดัน	45.5	54.5	100.0 (7,484)	53.6	46.4	100.0 (6,616)
ประถมศึกษาดอนปลาย	55.1	44.9	100.0 (1,141)	60.4	39.6	100.0 (1,641)
มัธยมฯ อาชีวฯ อนุปริญญา	77.4	22.6	100.0 (618)	71.9	28.1	100.0 (1,308)
อุดมศึกษาและสูงกว่า	92.3	7.7	100.0 (150)	86.4	13.6	100.0 (222)
รวม	49.6	50.4	100.0 (9,393)	57.7	42.3	100.0 (9,517)
	$\chi^2 =$	627.615	P-value = 0.000	$\chi^2 =$	331.359	P-value = 0.000

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 20 การกระจายร้อยละของประชากรจำแนกตามความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อม
ระดับการศึกษาและภาคที่อยู่อาศัย

ระดับการศึกษา/ภาคที่อยู่อาศัย	พ.ศ. 2536			พ.ศ. 2541		
	สนใจ	ไม่สนใจ	รวม	สนใจ	ไม่สนใจ	รวม
ภาคเหนือ						
ไม่มีการศึกษาและประถมฯ ดัน	51.3	48.7	100.0 (2,874)	58.4	41.6	100.0 (2,639)
ประถมศึกษาดอนปลาย	63.7	36.3	100.0 (516)	65.1	34.9	100.0 (610)
มัธยมฯ อาชีวฯ อนุปริญญา	77.9	22.1	100.0 (615)	77.6	22.4	100.0 (849)
อุดมศึกษาและสูงกว่า	90.5	9.5	100.0 (242)	89.5	10.5	100.0 (296)
รวม	56.5	43.5	100.0 (4,247)	63.3	36.7	100.0 (4,394)
	$\chi^2 = 202.482$		P-value = 0.000	$\chi^2 = 129.736$		P-value = 0.000
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ						
ไม่มีการศึกษาและประถมฯ ดัน	47.0	53.0	100.0 (4,499)	53.5	46.5	100.0 (3,958)
ประถมศึกษาดอนปลาย	50.9	49.1	100.0 (714)	63.4	36.6	100.0 (1,026)
มัธยมฯ อาชีวฯ อนุปริญญา	79.9	20.1	100.0 (716)	75.5	24.5	100.0 (913)
อุดมศึกษาและสูงกว่า	95.0	5.0	100.0 (267)	90.4	9.6	100.0 (347)
รวม	51.0	49.0	100.0 (6,196)	58.8	41.2	100.0 (6,244)
	$\chi^2 = 347.043$		P-value = 0.000	$\chi^2 = 238.636$		P-value = 0.000
ภาคใต้						
ไม่มีการศึกษาและประถมฯ ดัน	45.4		100.0 (1,912)	61.0	39.0	100.0 (1,646)
ประถมศึกษาดอนปลาย	57.8	54.6	100.0 (448)	65.4	34.6	100.0 (506)
มัธยมฯ อาชีวฯ อนุปริญญา	76.7	42.2	100.0 (637)	77.7	22.3	100.0 (775)
อุดมศึกษาและสูงกว่า	96.4	23.3	100.0 (162)	94.3	5.7	100.0 (239)
รวม	53.0	3.6	100.0 (3,159)	66.6	33.4	100.0 (3,166)
	$\chi^2 = 210.912$		P-value = 0.000	$\chi^2 = 94.414$		P-value = 0.000

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 20 (ต่อ)

ระดับการศึกษา/ภาคที่อยู่อาศัย	พ.ศ. 2536			พ.ศ. 2541		
	สนใจ	ไม่สนใจ	รวม	สนใจ	ไม่สนใจ	รวม
ภาคกลาง						
ไม่มีการศึกษาและประจําฯ ดั้	41.9	58.1	100.0 (3,569)	44.7	55.3	100.0 (2,794)
ประจําศึกษาดอนปลาย	56.5	43.5	100.0 (758)	51.0	49.0	100.0 (898)
มัธยมฯ อาชีวะฯ อนุปริญา	79.9	20.1	100.0 (1,013)	67.6	32.4	100.0 (1,169)
อุดมศึกษาและสูงกว่า	90.3	9.7	100.0 (252)	77.1	22.9	100.0 (315)
รวม	51.3	48.7	100.0 (5,592)	52.5	47.5	100.0 (5,176)
	$\chi^2 =$	507.448	P-value = 0.000	$\chi^2 =$	213.302	P-value = 0.000
กรุงเทพมหานคร						
ไม่มีการศึกษาและประจําฯ ดั้	56.7	43.3	100.0 (1,312)	53.4	46.6	100.0 (512)
ประจําศึกษาดอนปลาย	61.0	39.0	100.0 (641)	55.6	44.4	100.0 (300)
มัธยมฯ อาชีวะฯ อนุปริญา	80.7	19.3	100.0 (1,115)	77.2	22.8	100.0 (645)
อุดมศึกษาและสูงกว่า	95.6	4.4	100.0 (537)	91.3	8.7	100.0 (347)
รวม	70.8	29.2	100.0 (3,605)	70.0	30.0	100.0 (1,804)
	$\chi^2 =$	260.818	P-value = 0.000	$\chi^2 =$	257.961	P-value = 0.000

ศูนย์วิทยพัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2.2 จำนวนสมาชิกในครัวเรือน

ผลการศึกษาจากตารางที่ 21 แสดงให้เห็นว่า ไม่ว่าข้อมูลของปี พ.ศ. 2536 หรือ พ.ศ. 2541 ก็ตาม ผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีจำนวนสมาชิก 1-2 คน จะเป็นกลุ่มที่ให้ความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมน้อยกว่ากลุ่มของผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีจำนวนสมาชิก 3-4 คน และผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีจำนวนสมาชิก 5 คนขึ้นไป ซึ่งผลการศึกษาที่ได้ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า ผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีจำนวนสมาชิกมากกว่าน่าจะมีความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อม มากกว่าผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีจำนวนสมาชิกน้อยกว่า อย่างไรก็ตาม ข้อมูลแสดงให้เห็นว่าในกลุ่มที่ให้ความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมมากที่สุด คือผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีจำนวนสมาชิก 3-4 คน ซึ่งมากกว่ากลุ่มของผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีสมาชิก 5 คนขึ้นไปเพียงเล็กน้อย คือ มีร้อยละ 56.1 เปรียบเทียบกับร้อยละ 55.7 สำหรับข้อมูลปี พ.ศ. 2536 และมีร้อยละ 62.6 เปรียบเทียบกับร้อยละ 61.1 จากข้อมูลในปี พ.ศ. 2541 เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ด้วยค่าไคสแควร์ พบว่า มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งในปี พ.ศ. 2536 และ พ.ศ. 2541

เหตุผลที่นำมาอธิบายในส่วนนี้คือ ผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีจำนวนสมาชิกมากกว่า จะมีโอกาสได้รับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับสถานการณ์ของปัญหาสิ่งแวดล้อมจากบุคคลในครอบครัวนอกเหนือจากแหล่งข่าวสารอื่นๆ และเมื่อเปรียบเทียบสัดส่วนของความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมระหว่างปี พ.ศ. 2536 และ พ.ศ. 2541 พบว่า สัดส่วนของความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมได้เพิ่มขึ้นในทุกกลุ่ม

เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการวิเคราะห์ จึงได้นำตัวแปรเขตที่อยู่อาศัยเข้าร่วมในการพิจารณา ข้อมูลที่ได้จากตารางที่ 22 พบว่า ทิศทางของความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนสมาชิกในครัวเรือนกับความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมในข้อมูลทั้ง 2 ชุดไม่แตกต่างจากเดิม กล่าวคือ ผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีจำนวนสมาชิก 1-2 คนทั้งในเขตเมืองและเขตชนบท จะเป็นกลุ่มที่ให้ความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมน้อยกว่าผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีจำนวนสมาชิก 3-4 คน และผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีจำนวนสมาชิก 5 คนขึ้นไป และเมื่อทดสอบความสัมพันธ์ด้วยค่าไคสแควร์ พบว่ามีนัยสำคัญทางสถิติทั้งในเขตเมืองและเขตชนบททั้งสอง ปี พ.ศ. ที่ทำการสำรวจ นอกจากนี้ยังได้มีการเปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงในความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อม ของปี พ.ศ. 2536 และ พ.ศ. 2541 ข้อมูลนี้ได้แสดงให้เห็นว่าโดยทั่วไปแล้วความสนใจของประชากรต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น

เมื่อนำปัจจัยด้านภาคที่อยู่อาศัยมาเป็นตัวแปรควบคุม (ตารางที่ 23) พบว่า ความสัมพันธ์ยังคงมีทิศทางเช่นเดิม นั่นคือ ผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีจำนวนสมาชิก 1-2 คน จะให้ความ

สนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด ยกเว้นในภาคใต้ในปี พ.ศ. 2541 ที่พบว่าผู้อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีจำนวนสมาชิก 5 คนขึ้นไปกลับมีความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมน้อยกว่าผู้อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีจำนวนสมาชิก 1-2 คน และผู้อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีจำนวนสมาชิก 3-4 คน คือ มีร้อยละ 62.3, ร้อยละ 63.8 และร้อยละ 71.4 ตามลำดับ ความแตกต่างนี้มีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้เมื่อศึกษาเปรียบเทียบสัดส่วนของความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมระหว่างปี พ.ศ. 2536 และ พ.ศ. 2541 พบว่า โดยส่วนใหญ่แล้วแนวโน้มสัดส่วนของความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมจะเพิ่มขึ้น ยกเว้นในกลุ่มผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีจำนวนสมาชิก 5 คนขึ้นไปในภาคกลาง และกลุ่มผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีจำนวนสมาชิก 3-4 คน และผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีจำนวนสมาชิก 5 คนขึ้นไปในกรุงเทพมหานครเท่านั้น ที่สัดส่วนของความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมลดลงแต่ก็ไม่มากนัก

สรุปได้ว่า แบบแผนของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรจำนวนสมาชิกในครัวเรือนกับความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมของประชากรในข้อมูล พ.ศ. 2536 และ พ.ศ. 2541 มีความคล้ายคลึงกัน กล่าวคือ ผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีจำนวนสมาชิก 1-2 คน จะเป็นกลุ่มที่มีความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมน้อยกว่าผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีจำนวนสมาชิก 3-4 คน และผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีจำนวนสมาชิก 5 คนขึ้นไป ข้อมูลทางสถิติที่ได้เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้บางส่วน และเมื่อนำตัวแปรเขตที่อยู่อาศัยและภาคที่อยู่อาศัยมาเป็นตัวแปรควบคุม พบว่า ลักษณะความสัมพันธ์ยังคงเป็นเช่นเดิม ยกเว้นในกลุ่มผู้ที่อาศัยอยู่ในภาคใต้ในปี พ.ศ. 2541 และเมื่เปรียบเทียบสัดส่วนของความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมในช่วง 5 ปีของการสำรวจก็พบว่าส่วนใหญ่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น

ตารางที่ 21 การกระจายร้อยละของประชากรจำแนกตามความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมและจำนวนสมาชิกในครัวเรือน

จำนวนสมาชิกในครัวเรือน	พ.ศ. 2536			พ.ศ. 2541		
	สนใจ	ไม่สนใจ	รวม	สนใจ	ไม่สนใจ	รวม
1-2 คน	50.7	49.3	100.0 (6,008)	56.1	43.9	100.0(5,409)
3-4 คน	56.1	43.9	100.0 (10,489)	62.6	37.4	100.0 (9,433)
5 คนขึ้นไป	55.7	44.3	100.0 (6,348)	61.1	38.9	100.0 (5,985)
รวม	54.7	45.3	100.0 (22,845)	60.6	39.4	100.0 (20,827)
	$\chi^2 =$	47.472	P-value = 0.000	$\chi^2 =$	60.000	P-value = 0.000

ตารางที่ 22 การกระจายร้อยละของประชากรจำแนกตามความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อม
จำนวนสมาชิกในครัวเรือนและเขตที่อยู่อาศัย

จำนวนสมาชิกในครัวเรือน/ เขตที่อยู่อาศัย	พ.ศ. 2536			พ.ศ. 2541		
	สนใจ	ไม่สนใจ	รวม	สนใจ	ไม่สนใจ	รวม
เขตเมือง						
1-2 คน	62.6	37.4	100.0 (4,083)	64.0	38.0	100.0 (3,530)
3-4 คน	67.4	32.6	100.0 (5,927)	68.4	31.6	100.0 (4,939)
5 คนขึ้นไป	69.8	30.2	100.0 (3,429)	68.9	31.1	100.0 (2,826)
รวม	66.5	33.5	100.0 (13,439)	67.1	32.9	100.0 (11,295)
	$\chi^2 = 23.923$		P-value = 0.000	$\chi^2 = 13.690$		P-value = 0.001
เขตชนบท						
1-2 คน	42.8	57.2	100.0 (1,925)	50.1	49.9	100.0 (1,879)
3-4 คน	51.8	48.2	100.0 (4,562)	60.3	39.7	100.0 (4,494)
5 คนขึ้นไป	50.9	49.1	100.0 (2,919)	58.4	41.6	100.0 (3,159)
รวม	49.6	50.4	100.0 (9,406)	57.7	42.3	100.0 (9,532)
	$\chi^2 = 78.399$		P-value = 0.000	$\chi^2 = 87.390$		P-value = 0.000

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 23 การกระจายร้อยละของประชากรจำแนกตามความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อม
จำนวนสมาชิกในครัวเรือนและภาคที่อยู่อาศัย

จำนวนสมาชิกในครัวเรือน/ ภาคที่อยู่อาศัย	พ.ศ. 2536			พ.ศ. 2541		
	สนใจ	ไม่สนใจ	รวม	สนใจ	ไม่สนใจ	รวม
ภาคเหนือ						
1-2 คน	49.9	50.1	100.0 (1,240)	56.3	43.8	100.0 (1,210)
3-4 คน	59.7	40.3	100.0 (2,194)	65.4	34.6	100.0 (2,191)
5 คนขึ้นไป	56.6	43.4	100.0 (819)	66.1	33.9	100.0 (999)
รวม	56.5	43.5	100.0 (4,253)	63.3	36.7	100.0 (4,400)
	$\chi^2 =$	32.670	P-value = 0.000	$\chi^2 =$	28.942	P-value = 0.000
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ						
1-2 คน	45.1	54.9	100.0 (1,207)	51.1	48.9	100.0 (1,242)
3-4 คน	52.3	47.7	100.0 (2,922)	60.8	39.2	100.0 (2,891)
5 คนขึ้นไป	52.2	47.8	100.0 (2,072)	59.6	40.4	100.0 (2,121)
รวม	51.0	49.0	100.0 (6,201)	58.7	41.3	100.0 (6,254)
	$\chi^2 =$	21.247	P-value = 0.000	$\chi^2 =$	34.397	P-value = 0.000
ภาคใต้						
1-2 คน	50.9	49.1	100.0 (775)	63.8	36.2	100.0 (817)
3-4 คน	55.3	44.7	100.0 (1,345)	71.4	28.6	100.0 (1,336)
5 คนขึ้นไป	51.5	48.5	100.0 (1,048)	62.3	37.7	100.0 (1,022)
รวม	53.0	47.0	100.0 (3,168)	66.5	33.5	100.0 (3,175)
	$\chi^2 =$	4.749	P-value = 0.093	$\chi^2 =$	22.172	P-value = 0.000
ภาคกลาง						
1-2 คน	48.5	51.5	100.0 (1,632)	48.9	51.1	100.0 (1,459)
3-4 คน	51.3	48.7	100.0 (2,542)	54.3	45.7	100.0 (2,310)
5 คนขึ้นไป	54.6	45.4	100.0 (1,433)	53.1	46.9	100.0 (1,420)
รวม	51.3	48.7	100.0 (5,607)	52.5	47.5	100.0 (5,189)
	$\chi^2 =$	10.556	P-value = 0.005	$\chi^2 =$	9.576	P-value = 0.008
กรุงเทพมหานคร						
1-2 คน	63.7	36.3	100.0 (1,154)	67.1	32.9	100.0 (681)
3-4 คน	71.9	28.1	100.0 (1,486)	69.6	30.4	100.0 (705)
5 คนขึ้นไป	78.6	21.4	100.0 (976)	74.7	25.3	100.0 (423)
รวม	70.8	29.2	100.0 (3,616)	69.9	30.1	100.0 (1,809)
	$\chi^2 =$	40.472	P-value = 0.000	$\chi^2 =$	9.728	P-value = 0.008

2.3 อาชีพ

ผลการศึกษาจากตารางที่ 24 พบว่า ข้อมูลปี พ.ศ. 2536 ผู้ประกอบอาชีพวิชาชีพ วิชาการและบริหารจะมีสัดส่วนของความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมสูงสุด รองลงมาคือผู้ประกอบอาชีพเสมียนและบริการ, ผู้ประกอบอาชีพการค้า, ผู้ประกอบอาชีพขนส่งและคมนาคม ช่าง กระบวนการผลิตและกรรมกร ผู้ไม่ได้ประกอบอาชีพ และผู้ประกอบอาชีพเกษตรและเหมืองแร่ โดยมีร้อยละ 90.7, ร้อยละ 73.1, ร้อยละ 61.2, ร้อยละ 58.0, ร้อยละ 48.7 และร้อยละ 48.6 ตามลำดับ และในปี พ.ศ. 2541 นั้น กลุ่มผู้ประกอบอาชีพวิชาชีพ วิชาการและบริหารยังคงเป็นกลุ่มที่ให้ความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมมากที่สุด รองลงมาคือ ผู้ประกอบอาชีพเสมียนและบริการ, ผู้ประกอบอาชีพการค้า, ผู้ประกอบอาชีพขนส่งและคมนาคม ช่าง กระบวนการผลิตและกรรมกร, ผู้ประกอบอาชีพเกษตรและเหมืองแร่ และผู้ที่ไม่ได้ประกอบอาชีพ (ร้อยละ 85.5, ร้อยละ 68.4, ร้อยละ 64.9, ร้อยละ 61.5, ร้อยละ 58.4 และ ร้อยละ 52.7) ตามลำดับ ซึ่งผลของข้อมูลเปรียบเทียบระหว่าง 2 ปี พ.ศ. นี้พบว่ายังคงมีแบบแผนในลักษณะเดียวกันและข้อมูลนี้ก็จะเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า ผู้ประกอบอาชีพวิชาชีพ วิชาการและบริหารน่าจะมีความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมมากกว่าอาชีพอื่นๆ และเมื่อทดสอบความสัมพันธ์ด้วยค่าไคสแควร์ พบว่ามีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ≤ 0.05 ทั้งในปี พ.ศ. 2536 และ พ.ศ. 2541

มูลเหตุสำคัญที่ทำให้ผู้ประกอบอาชีพวิชาชีพ วิชาการและบริหารให้ความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมมากกว่าผู้ประกอบอาชีพอื่นๆ น่าจะเป็นเพราะผู้ที่ประกอบอาชีพวิชาชีพ วิชาการและบริหารส่วนใหญ่จะเป็นผู้ที่มีการศึกษาระดับสูงที่มีโอกาสได้เรียนรู้เรื่องราวเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อม และอาจจะมีโอกาสถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมให้กับบุคคลอื่น รวมถึงคนกลุ่มอาชีพนี้น่าจะเป็นผู้ได้รับการยอมรับให้เป็นแบบอย่างหรือเป็นผู้นำในการดำเนินการตามนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม

นอกจากนี้เมื่อเปรียบเทียบสัดส่วนของความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปจากปี พ.ศ. 2536 ถึง พ.ศ. 2541 ข้อมูลที่ได้แสดงให้เห็นว่า กลุ่มผู้ประกอบวิชาชีพ วิชาการและบริหาร และกลุ่มผู้ประกอบอาชีพเสมียนและบริการจะมีสัดส่วนของความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมลดลง ในขณะที่กลุ่มผู้ประกอบอาชีพอื่นๆ กลับมีทิศทางของความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้น เช่นเดียวกับกรณีของผู้ที่มีระดับการศึกษาสูงที่อธิบายไว้ในส่วนก่อนหน้านี้นี้

ข้อมูลจากตารางที่ 25 เมื่อนำตัวแปรเพศเข้ามาร่วมในการวิเคราะห์ด้วย ผลการศึกษาที่ได้แสดงให้เห็นว่า ความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมทั้ง พ.ศ. 2536 และ พ.ศ. 2541 ยังคงไม่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม กล่าวคือ ทั้งเพศชายและเพศหญิงที่ประกอบอาชีพวิชาชีพ วิชาการและบริหารจะเป็นกลุ่มที่ให้ความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมมากกว่าผู้ที่ประกอบ

อาชีพอื่นๆ ซึ่งความแตกต่างนี้มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อเปรียบเทียบความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมของข้อมูลทั้ง 2 ชุดก็ได้ข้อมูลที่ไม่แตกต่างจากเดิม นั่นคือ ทั้งเพศชายและเพศหญิงที่ประกอบอาชีพวิชาชีพ วิชาการและบริหารจะเป็นกลุ่มที่ให้ความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมลดลง โดยในเพศชายลดลงจากร้อยละ 89.9 เป็นร้อยละ 87.4 และในเพศหญิงลดลงจากร้อยละ 91.5 เป็นร้อยละ 84.1 ในขณะที่สัดส่วนของความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมของผู้ประกอบอาชีพอื่นๆ กลับมีแนวโน้มที่สูงขึ้น

เมื่อนำตัวแปรอายุเข้าร่วมประกอบการพิจารณาอีกตัวแปรหนึ่ง จากตารางที่ 26 พบว่าทิศทางการสัมพันธ์ยังคงเป็นเช่นเดิมทั้ง พ.ศ. 2536 และ พ.ศ. 2541 โดยในทุกกลุ่มอายุ ผู้ประกอบอาชีพวิชาชีพ วิชาการและบริหาร จะให้ความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมมากกว่าผู้ประกอบอาชีพอื่นๆ และเมื่อทดสอบด้วยค่าไคสแควร์ พบว่า มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อศึกษาความเปลี่ยนแปลงในสัดส่วนของความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมจากปี พ.ศ. 2536 ถึงปี พ.ศ. 2541 พบข้อมูลที่น่าสนใจว่า ในกลุ่มผู้ประกอบอาชีพวิชาชีพ วิชาการและบริหาร จะเป็นกลุ่มที่มีสัดส่วนของความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมลดลง

อย่างไรก็ตามเมื่อนำเขตที่อยู่อาศัยเข้าร่วมในการวิเคราะห์ ข้อมูลสถิติที่ได้ในตารางที่ 27 ยังคงมีทิศทางไม่แตกต่างไปจากเดิม กล่าวคือ ผู้ประกอบอาชีพวิชาชีพ วิชาการและบริหารยังคงเป็นกลุ่มที่ให้ความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมมากกว่าผู้ประกอบอาชีพอื่นๆ และเมื่อทดสอบด้วยค่าไคสแควร์ก็พบว่า มีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้เมื่อเปรียบเทียบความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมระหว่าง พ.ศ. 2536 และ พ.ศ. 2541 ได้ข้อมูลที่น่าสนใจว่า ทั้งในเขตเมืองและเขตชนบทผู้ที่ประกอบอาชีพวิชาชีพ วิชาการและบริหาร และผู้ประกอบอาชีพเสมียนและบริการ จะเป็นกลุ่มที่มีความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมลดลง ส่วนผู้ประกอบอาชีพอื่นๆ กลับมีความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้น

เมื่อพิจารณาตัวแปรอาชีพพร้อมกับภาคที่อยู่อาศัยในตารางที่ 28 โดยภาพรวมพบว่า ผู้ประกอบอาชีพวิชาชีพ วิชาการและบริหาร ยังคงเป็นกลุ่มที่ให้ความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมมากกว่าผู้ประกอบอาชีพอื่นๆ ข้อมูลนี้มีทิศทางเดียวกันในทุกภาคทั้งในปี พ.ศ. 2536 และ พ.ศ. 2541 และเมื่อทดสอบด้วยค่าไคสแควร์ พบว่า มีนัยสำคัญทางสถิติ และในส่วนของ การเปรียบเทียบความเปลี่ยนแปลงในสัดส่วนของความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมระหว่างข้อมูลทั้ง 2 ชุด พบการเปลี่ยนแปลงที่น่าสนใจในภาคใต้ กล่าวคือ ในกลุ่มผู้ประกอบอาชีพวิชาชีพ วิชาการและบริหาร จะเป็นกลุ่มที่มีสัดส่วนของความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 89.1 เป็นร้อยละ 92.0 ซึ่งต่างจากกลุ่มอาชีพเดียวกันในภาคอื่นๆ ที่แนวโน้มของความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมจะลดลง

กล่าวโดยสรุป เมื่อศึกษาเปรียบเทียบข้อมูลในทั้ง 2 ชุดแล้วพบว่าอยู่ในแบบแผนเดียวกันแม้ว่าช่วงเวลาสำรวจจะต่างกันก็ตาม กล่าวคือ อาชีพของประชากรเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับ

ความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อม โดยผู้ที่ประกอบอาชีพวิชาชีพ วิชาการและบริหาร จะเป็นกลุ่มที่มีความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมมากกว่าผู้ที่ประกอบอาชีพอื่นๆ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อนำตัวแปรเพศ อายุ เขตที่อยู่อาศัยและภาคที่อยู่อาศัยมาเป็นตัวแปรควบคุม ลักษณะความสัมพันธ์ยังคงเป็นเช่นเดิมทั้งในปี พ.ศ. 2536 และ พ.ศ. 2541 และเมื่อเปรียบเทียบสัดส่วนของความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมระหว่างข้อมูลทั้ง 2 ชุดพบว่า กลุ่มผู้ประกอบวิชาชีพ วิชาการและบริหาร และกลุ่มผู้ประกอบอาชีพเสมียนและบริการมีสัดส่วนของความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมลดลง ในขณะที่กลุ่มผู้ประกอบอาชีพอื่นๆ กลับมีทิศทางของความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้น

ตารางที่ 24 การกระจายร้อยละของประชากรจำแนกตามความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมและอาชีพ

อาชีพ	พ.ศ. 2536			พ.ศ. 2541		
	สนใจ	ไม่สนใจ	รวม	สนใจ	ไม่สนใจ	รวม
วิชาชีพ วิชาการและบริหาร	90.7	9.3	100.0 (1,689)	85.5	14.5	100.0 (1,632)
เสมียน และบริการ	73.1	26.9	100.0 (1,946)	68.4	31.6	100.0 (1,650)
การค้า	61.2	38.8	100.0 (3,218)	64.9	35.1	100.0 (2,973)
เกษตร เหมือนแร่	48.6	51.4	100.0 (7,387)	58.4	41.6	100.0 (6,514)
ขนส่ง/คมนาคม ช่าง กระบวนการ ผลิต/กรรมกร	58.0	42.0	100.0 (3,352)	61.5	38.5	100.0 (2,905)
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	48.7	51.3	100.0 (5,212)	52.7	47.3	100.0 (5,086)
รวม	54.7	45.3	100.0 (22,804)	60.6	39.4	100.0 (20,760)
	$\chi^2 =$	1,071.040	P-value = 0.000	$\chi^2 =$	544.336	P-value = 0.000

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 25 การกระจายร้อยละของประชากรจำแนกตามความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อม อาชีพ และเพศ

อาชีพ/เพศ	พ.ศ. 2536			พ.ศ. 2541		
	สนใจ	ไม่สนใจ	รวม	สนใจ	ไม่สนใจ	รวม
เพศชาย						
วิชาชีพ วิชาการและบริหาร	89.9	10.1	100.0 (836)	87.4	12.6	100.0 (668)
เสมียน และบริการ	79.4	20.6	100.0 (819)	75.1	24.9	100.0 (664)
การค้า	69.4	30.6	100.0 (946)	70.3	29.7	100.0 (868)
เกษตร เหมือนแร่	53.7	46.3	100.0 (3,102)	61.2	38.8	100.0 (2,622)
ขนส่ง/คมนาคม ช่าง กระจบวน						
การผลิต/กรรมกร	61.3	38.7	100.0 (1,813)	66.4	33.6	100.0 (1,479)
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	49.6	50.4	100.0 (1,152)	53.9	46.1	100.0 (1,125)
รวม	59.9	40.1	100.0 (8,668)	64.9	35.1	100.0 (7,426)
	$\chi^2 =$	459.975	P-value = 0.000	$\chi^2 =$	237.560	P-value = 0.000
เพศหญิง						
วิชาชีพ วิชาการและบริหาร	91.5	8.5	100.0 (853)	84.1	15.9	100.0 (964)
เสมียน และบริการ	68.4	31.6	100.0 (1,127)	64.2	35.8	100.0 (986)
การค้า	57.8	42.2	100.0 (2,272)	62.7	37.3	100.0 (2,105)
เกษตร เหมือนแร่	45.0	55.0	100.0 (4,285)	56.5	43.5	100.0 (3,892)
ขนส่ง/คมนาคม ช่าง กระจบวนการ						
ผลิต/กรรมกร	54.5	45.5	100.0 (1,539)	56.8	43.2	100.0 (1,426)
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	48.5	51.5	100.0 (4,060)	52.3	47.7	100.0 (3,961)
รวม	51.5	48.5	100.0 (14,136)	58.2	41.8	100.0 (13,334)
	$\chi^2 =$	598.055	P-value = 0.000	$\chi^2 =$	296.344	P-value = 0.000

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 26 การกระจายร้อยละของประชากรจำแนกตามความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อม อาชีพ และอายุ

อาชีพ/อายุ	พ.ศ. 2536			พ.ศ. 2541		
	สนใจ	ไม่สนใจ	รวม	สนใจ	ไม่สนใจ	รวม
ต่ำกว่า 25 ปี						
วิชาชีพ วิชาการและบริหาร	80.0	20.0	100.0 (84)	71.7	28.3	100.0 (71)
เสมียน และบริการ	68.0	32.0	100.0 (259)	67.5	32.5	100.0 (196)
การค้า	64.7	35.3	100.0 (213)	63.4	36.6	100.0 (157)
เกษตร เหมือนแร่	50.1	49.9	100.0 (487)	61.0	39.0	100.0 (323)
ขนส่ง/คมนาคม ข้าง กระบวนการ ผลิต/กรรมกร	56.2	43.8	100.0 (500)	57.7	42.3	100.0 (330)
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	65.8	34.2	100.0 (792)	58.1	31.9	100.0 (810)
รวม	59.3	40.7	100.0 (2,335)	64.4	35.6	100.0 (1,887)
	$\chi^2 =$	57.436	P-value = 0.000	$\chi^2 =$	15.449	P-value = 0.009
25-34 ปี						
วิชาชีพ วิชาการและบริหาร	91.7	8.3	100.0 (575)	83.3	16.7	100.0 (456)
เสมียน และบริการ	78.6	21.4	100.0 (707)	70.9	29.1	100.0 (593)
การค้า	64.3	35.7	100.0 (784)	64.4	34.6	100.0 (723)
เกษตร เหมือนแร่	49.9	50.1	100.0 (1,821)	61.7	38.3	100.0 (1,405)
ขนส่ง/คมนาคม ข้าง กระบวนการ ผลิต/กรรมกร	63.1	36.9	100.0 (1,189)	62.2	37.8	100.0 (946)
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	59.8	40.2	100.0 (892)	63.7	36.3	100.0 (802)
รวม	60.2	39.8	100.0 (5,968)	65.2	34.8	100.0 (4,925)
	$\chi^2 =$	366.751	P-value = 0.000	$\chi^2 =$	78.340	P-value = 0.000
35-44 ปี						
วิชาชีพ วิชาการและบริหาร	91.5	8.5	100.0 (641)	86.7	13.3	100.0 (668)
เสมียน และบริการ	73.9	26.1	100.0 (546)	71.4	28.6	100.0 (510)
การค้า	65.0	35.0	100.0 (1,038)	68.0	32.0	100.0 (963)
เกษตร เหมือนแร่	49.1	50.9	100.0 (2,185)	60.6	39.4	100.0 (2,022)
ขนส่ง/คมนาคม ข้าง กระบวนการ ผลิต/กรรมกร	58.8	41.2	100.0 (957)	62.9	37.1	100.0 (894)
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	57.1	42.9	100.0 (736)	61.1	38.9	100.0 (696)
รวม	57.5	42.5	100.0 (6,103)	65.2	34.8	100.0 (5,753)
	$\chi^2 =$	348.009	P-value = 0.000	$\chi^2 =$	148.432	P-value = 0.000

ตารางที่ 26 (ต่อ)

อาชีพ/อายุ	พ.ศ. 2536			พ.ศ. 2541		
	สนใจ	ไม่สนใจ	รวม	สนใจ	ไม่สนใจ	รวม
45-54 ปี						
วิชาชีพ วิชาการและบริหาร	89.9	10.1	100.0 (286)	91.0	9.0	100.0 (322)
เสมียน และบริการ	71.5	28.5	100.0 (297)	61.4	38.6	100.0 (227)
การค้า	57.5	42.5	100.0 (692)	67.3	32.7	100.0 (684)
เกษตร เหมือนแร่	48.4	51.6	100.0 (1,563)	56.2	43.8	100.0 (1,501)
ขนส่ง/คมนาคม ช่าง กระบวนการ						
ผลิต/กรรมกร	52.5	47.5	100.0 (434)	65.6	34.4	100.0 (501)
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	54.4	45.6	100.0 (560)	53.2	46.8	100.0 (612)
รวม	53.9	46.1	100.0 (3,832)	60.8	39.2	100.0 (3,847)
	$\chi^2 =$	156.127	P-value = 0.000	$\chi^2 =$	132.392	P-value = 0.000
55 ปีขึ้นไป						
วิชาชีพ วิชาการและบริหาร	90.9	9.1	100.0 (103)	83.5	16.5	100.0 (115)
เสมียน และบริการ	52.2	47.8	100.0 (137)	58.8	41.2	100.0 (124)
การค้า	50.8	49.2	100.0 (491)	51.8	48.2	100.0 (446)
เกษตร เหมือนแร่	45.5	54.2	100.0 (1,331)	52.6	47.4	100.0 (1,263)
ขนส่ง/คมนาคม ช่าง กระบวนการ						
ผลิต/กรรมกร	44.1	55.9	100.0 (272)	47.7	52.3	100.0 (234)
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	36.3	63.7	100.0 (2,232)	39.8	60.2	100.0 (2,166)
รวม	42.4	57.6	100.0 (4,566)	47.0	53.0	100.0 (4,348)
	$\chi^2 =$	127.577	P-value = 0.000	$\chi^2 =$	128.661	P-value = 0.000

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 27 การกระจายร้อยละของประชากรจำแนกตามความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อม อาชีพและ
เขตที่อยู่อาศัย

อาชีพ/เขตที่อยู่อาศัย	พ.ศ. 2536			พ.ศ. 2541		
	สนใจ	ไม่สนใจ	รวม	สนใจ	ไม่สนใจ	รวม
เขตเมือง						
วิชาชีพ วิชาการและบริหาร	91.2	8.8	100.0 (1,460)	85.5	14.5	100.0 (1,351)
เสมียน และบริการ	75.1	24.9	100.0 (1,733)	69.8	30.2	100.0 (1,329)
การค้า	64.1	35.9	100.0 (2,686)	66.3	33.7	100.0 (2,262)
เกษตรกร เหมือนแร่	53.3	46.7	100.0 (1,556)	59.9	40.1	100.0 (1,337)
ขนส่ง/คมนาคม ช่าง กระบวนการ ผลิต/กรรมกร	61.6	38.4	100.0 (2,368)	62.1	37.9	100.0 (1,899)
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	61.6	38.4	100.0 (3,609)	62.4	37.6	100.0 (3,082)
รวม	66.5	33.5	100.0 (13,412)	67.0	33.0	100.0 (11,260)
	$\chi^2 =$	336.454	P-value = 0.000	$\chi^2 =$	183.329	P-value = 0.000
เขตชนบท						
วิชาชีพ วิชาการและบริหาร	90.0	10.0	100.0 (229)	85.5	14.5	100.0 (281)
เสมียน และบริการ	68.5	31.5	100.0 (213)	66.3	33.7	100.0 (321)
การค้า	57.0	43.0	100.0 (532)	63.3	36.7	100.0 (711)
เกษตรกร เหมือนแร่	48.3	51.7	100.0 (5,831)	58.2	41.8	100.0 (5,177)
ขนส่ง/คมนาคม ช่าง กระบวนการ ผลิต/กรรมกร	55.2	44.8	100.0 (984)	61.0	39.0	100.0 (1,006)
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	39.9	60.1	100.0 (1,603)	47.0	53.0	100.0 (2,004)
รวม	49.6	50.4	100.0 (9,392)	57.6	42.4	100.0 (9,500)
	$\chi^2 =$	463.345	P-value = 0.000	$\chi^2 =$	324.759	P-value = 0.000

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 28 การกระจายร้อยละของประชากรจำแนกตามความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อม อาชีพและ
ภาคที่อยู่อาศัย

อาชีพ/ภาคที่อยู่อาศัย	พ.ศ. 2536			พ.ศ. 2541		
	สนใจ	ไม่สนใจ	รวม	สนใจ	ไม่สนใจ	รวม
ภาคเหนือ						
วิชาชีพ วิชาการและบริหาร	88.9	11.1	100.0 (302)	86.2	13.8	100.0 (330)
เสมียน และบริการ	69.4	30.6	100.0 (314)	71.2	28.8	100.0 (341)
การค้า	62.0	38.0	100.0 (610)	69.6	30.4	100.0 (662)
เกษตร เหมือนแร่	53.6	46.4	100.0 (1,471)	60.3	39.7	100.0 (1,340)
ขนส่ง/คมนาคม ช่าง กระบวนการ ผลิต/กรรมกร	58.8	41.2	100.0 (622)	64.4	35.6	100.0 (573)
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	50.0	50.0	100.0 (933)	58.8	41.2	100.0 (1,140)
รวม	56.5	43.5	100.0 (4,252)	63.3	36.7	100.0 (4,386)
	$\chi^2 =$	129.808	P-value = 0.000	$\chi^2 =$	75.684	P-value = 0.000
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ						
วิชาชีพ วิชาการและบริหาร	93.9	6.1	100.0 (346)	89.3	10.7	100.0 (413)
เสมียน และบริการ	69.9	30.1	100.0 (294)	72.2	27.8	100.0 (300)
การค้า	65.3	34.7	100.0 (631)	70.1	29.9	100.0 (692)
เกษตร เหมือนแร่	47.5	52.5	100.0 (3,395)	57.9	42.1	100.0 (2,991)
ขนส่ง/คมนาคม ช่าง กระบวนการ ผลิต/กรรมกร	60.2	39.8	100.0 (511)	60.0	40.0	100.0 (583)
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	43.7	56.3	100.0 (1,022)	47.5	52.5	100.0 (1,255)
รวม	51.0	49.0	100.0 (6,199)	58.7	41.3	100.0 (6,234)
	$\chi^2 =$	304.141	P-value = 0.000	$\chi^2 =$	216.539	P-value = 0.000
ภาคใต้						
วิชาชีพ วิชาการและบริหาร	89.1	10.9	100.0 (228)	92.0	8.0	100.0 (254)
เสมียน และบริการ	71.4	28.6	100.0 (272)	60.0	40.0	100.0 (259)
การค้า	60.5	39.5	100.0 (501)	68.2	31.8	100.0 (563)
เกษตร เหมือนแร่	49.4	50.6	100.0 (1,101)	68.9	31.1	100.0 (994)
ขนส่ง/คมนาคม ช่าง กระบวนการ ผลิต/กรรมกร	57.9	42.1	100.0 (363)	70.8	29.2	100.0 (342)
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	42.8	57.2	100.0 (703)	55.1	44.9	100.0 (754)
รวม	53.0	47.0	100.0 (3,168)	66.5	33.5	100.0 (3,166)
	$\chi^2 =$	134.678	P-value = 0.000	$\chi^2 =$	83.904	P-value = 0.000

ตารางที่ 28 (ต่อ)

อาชีพ/ภาคที่อยู่อาศัย	พ.ศ. 2536			พ.ศ. 2541		
	สนใจ	ไม่สนใจ	รวม	สนใจ	ไม่สนใจ	รวม
ภาคกลาง						
วิชาชีพ วิชาการและบริหาร	87.7	12.3	100.0 (319)	74.6	25.4	100.0 (338)
เสมียน และบริการ	71.6	28.4	100.0 (461)	67.2	32.8	100.0 (459)
การค้า	55.0	45.0	100.0 (856)	56.1	43.9	100.0 (752)
เกษตร เหมือนแร่	44.1	55.9	100.0 (1,366)	46.8	53.2	100.0 (1,172)
ขนส่ง/คมนาคม ช่าง กระบวนการ						
ผลิต/กรรมกร	54.0	46.0	100.0 (1,066)	57.9	42.1	100.0 (1,028)
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	44.1	55.9	100.0 (1,504)	42.8	57.2	100.0 (1,422)
รวม	51.3	48.7	100.0 (5,572)	52.4	47.6	100.0 (5,171)
	$\chi^2 =$	261.016	P-value = 0.000	$\chi^2 =$	164.695	P-value = 0.000
กรุงเทพมหานคร						
วิชาชีพ วิชาการและบริหาร	92.0	8.0	100.0 (494)	87.6	12.4	100.0 (297)
เสมียน และบริการ	78.3	21.7	100.0 (605)	70.1	29.9	100.0 (291)
การค้า	65.4	34.6	100.0 (620)	63.2	36.8	100.0 (304)
เกษตร เหมือนแร่	65.9	34.1	100.0 (54)	47.6	52.4	100.0 (17)
ขนส่ง/คมนาคม ช่าง กระบวนการ						
ผลิต/กรรมกร	61.6	38.4	100.0 (790)	61.9	38.1	100.0 (379)
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	67.1	32.9	100.0 (1,050)	69.0	31.0	100.0 (515)
รวม	70.8	29.2	100.0 (3,613)	69.8	30.2	100.0 (1,803)
	$\chi^2 =$	123.813	P-value = 0.000	$\chi^2 =$	92.517	P-value = 0.000

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2.4 รายได้ของครัวเรือน

ข้อมูลทางสถิติที่แสดงในตารางที่ 29 เมื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านรายได้ของครัวเรือนกับความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมในข้อมูลปี พ.ศ. 2536 และ พ.ศ. 2541 พบว่า มีความคล้ายคลึงกันในข้อมูลทั้ง 2 ชุด ผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีรายได้ 15,000 บาทขึ้นไปจะเป็นกลุ่มที่มีความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมมากที่สุด รองลงมาคือ ผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีรายได้ 10,000-14,999 บาท, 7,000-9,999 บาท, 3,000-6,999 บาท และต่ำกว่า 3,000 บาท ตามลำดับ โดยในปี พ.ศ. 2536 มีสัดส่วนร้อยละ 82.7, ร้อยละ 73.2, ร้อยละ 67.5, ร้อยละ 54.6 และ ร้อยละ 43.1 และในปี พ.ศ. 2541 มีสัดส่วนร้อยละ 75.7, ร้อยละ 68.7, ร้อยละ 64.5 ร้อยละ 57.2 และ ร้อยละ 48.8 ตามลำดับ ซึ่งผลการศึกษาที่ได้นี้เป็นไปตามสมมติฐานการศึกษาที่ตั้งไว้ว่า ผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีรายได้สูงกว่าน่าจะมีความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมมากกว่าผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีรายได้ต่ำกว่า และเมื่อทดสอบความแตกต่างด้วยค่าไคสแควร์ พบว่า มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ≤ 0.05 ทั้งในปี พ.ศ. 2536 และ พ.ศ. 2541

เหตุผลที่นำมาอธิบายในส่วนนี้น่าจะเป็นเพราะโดยทั่วไปแล้วผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีรายได้สูงกว่าอาจจะมีโอกาสได้รับการศึกษาในระดับสูง จึงทำให้ได้รับการเรียนรู้และมีความเข้าใจเรื่องราวเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมมากกว่าผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีรายได้น้อยกว่าที่มีโอกาสทางการศึกษาน้อยกว่า นอกจากนี้ผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีรายได้น้อยส่วนมากจะเป็นผู้ที่ประกอบอาชีพที่ใช้แรงงานเป็นหลัก ฉะนั้นเวลาที่จะให้ความใส่ใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมจึงน่าจะน้อยกว่าเวลาที่จะต้องให้กับการประกอบอาชีพเพื่อหารายได้มาจุนเจือครอบครัว อีกทั้งผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีรายได้สูงน่าจะมีโอกาสในการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมจากแหล่งข่าวสารต่างๆ มากกว่าผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีรายได้น้อย จึงเป็นเหตุหนึ่งที่น่าจะทำให้ผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีรายได้สูงมีความใส่ใจและให้ความสำคัญต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมมากกว่าผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีรายได้น้อย

เมื่อพิจารณาถึงการเปลี่ยนแปลงของสัดส่วนของความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมระหว่างปี พ.ศ. 2536 และ พ.ศ. 2541 จะเห็นว่าในกลุ่มผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีรายได้ตั้งแต่ 7,000 บาทขึ้นไปจะมีความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมลดลง ในขณะที่กลุ่มผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีรายได้ต่ำกว่า 3,000 บาท และผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีรายได้ 3,000-6,999 บาท กลับมีความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าในช่วง 5 ปีดังกล่าวรัฐและภาคเอกชนให้ความเอาใจใส่กับปัญหาสิ่งแวดล้อมและมีการเคลื่อนไหวในเรื่องสิ่งแวดล้อมมากขึ้น เช่น การคัดค้านโครงการก่อสร้าง

โรงไฟฟ้าบ่อนอกและหินกรูด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ของชาวบ้านในพื้นที่ที่มีความวิตกกังวลและตระหนักถึงผลกระทบจากมลพิษอุตสาหกรรมที่มีต่อชีวิต สุขภาพอนามัยและระบบนิเวศ เพราะเคยมีบทเรียนจากกรณีโรงไฟฟ้าถ่านหินแม่เมาะ จังหวัดลำปาง และกรณีมลพิษจากนิคมอุตสาหกรรมภาคตะวันออกมาแล้ว (สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม, 2543: 229-234) จึงมีการรวมตัวกันประท้วงเมื่อปลายปี พ.ศ. 2541 ในขณะเดียวกันองค์กรพัฒนาเอกชนหลายองค์กรทั้งในประเทศและต่างประเทศได้เข้าร่วมเป็นพันธมิตรคัดค้านด้วยจนในที่สุดคณะรัฐมนตรีได้มีมติกำหนดให้จัดทำประชาพิจารณ์ซึ่งมีผู้คนทุกระดับชั้นเข้าร่วมแสดงความคิดเห็นเป็นจำนวนมาก และมีการเผยแพร่ภาพข่าวไปทั่วประเทศ ซึ่งกรณีดังกล่าวถือเป็นการสร้างความรู้ความเข้าใจจนนำไปสู่การมีส่วนร่วมให้กับประชาชนทั่วไป

เพื่อตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรรายได้ของครัวเรือนกับความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมให้ชัดเจนยิ่งขึ้นจึงได้นำตัวแปรเพศเข้าร่วมในการพิจารณา ในตารางที่ 30 พบว่าทิศทางความสัมพันธ์ในข้อมูลทั้ง 2 ชุดยังคงไม่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม กล่าวคือ ทั้งในเพศหญิงและเพศชายที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีรายได้ 15,000 บาทขึ้นไปยังคงมีความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมมากที่สุด รองลงมาคือ ผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีรายได้ 10,000-14,999 บาท, ผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีรายได้ 7,000-9,999 บาท, ผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีรายได้ 3,000-6,999 บาท และผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีรายได้ต่ำกว่า 3,000 บาท ตามลำดับ และความแตกต่างนี้มีนัยสำคัญทางสถิติทั้งในปี พ.ศ. 2536 และ พ.ศ. 2541 เมื่อเปรียบเทียบสัดส่วนของความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมระหว่างปี พ.ศ. 2536 และ พ.ศ. 2541 ข้อมูลได้ชี้ให้เห็นว่าการเปลี่ยนแปลงของสัดส่วนดังกล่าวยังคงมีทิศทางเช่นเดิม กล่าวคือ ในกลุ่มผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีรายได้ตั้งแต่ 7,000 บาทขึ้นไป จะมีความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมลดลง ในขณะที่กลุ่มผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีรายได้ต่ำกว่า 3,000 บาท และผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีรายได้ 3,000-6,999 บาท จะให้ความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้น

อย่างไรก็ตามเมื่อนำตัวแปรอายุมาประกอบการวิเคราะห์ ผลการศึกษาในตารางที่ 31 ข้อมูลทางสถิติที่ได้นั้นยังคงมีทิศทางความสัมพันธ์ไปในทางเช่นเดิม กล่าวคือ ในทุกกลุ่มอายุ ผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีรายได้ 15,000 บาทขึ้นไปเป็นกลุ่มที่ให้ความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมมากที่สุด รองลงมาคือ ผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีรายได้ 10,000-14,999 บาท, ผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีรายได้ 7,000-9,999 บาท, ผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีรายได้ 3,000-6,999 บาท และผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีรายได้ต่ำกว่า 3,000 บาท ตามลำดับ เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ด้วยค่าไคสแควร์ พบว่า มีนัยสำคัญทางสถิติทั้งในปี พ.ศ. 2536 และ พ.ศ. 2541 นอกจากนี้เมื่อศึกษาเปรียบเทียบสัดส่วนของความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมระหว่างปี พ.ศ. 2536 และ พ.ศ. 2541 ได้ข้อมูลที่ไม่แตกต่างจากเดิมมากนัก นั่นคือ ในกลุ่มผู้มีรายได้ตั้งแต่ 7,000 บาทขึ้นไปจะมีสัดส่วนของความสนใจต่อปัญหา

สิ่งแวดลอมลดลง แต่ผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีรายได้ต่ำกว่า 3,000 บาท และผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีรายได้ 3,000-6,999 บาทกลับมีความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้น ยกเว้นในกลุ่มอายุต่ำกว่า 25 ปีและในกลุ่มอายุ 25-34 ปีที่พบว่า สัดส่วนของความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมของผู้ที่อยู่ในครัวเรือนที่มีรายได้ 3,000-6,999 บาทจะมีทิศทางลดลง

เมื่อพิจารณาปัจจัยรายได้ของครัวเรือนร่วมกับตัวแปรเขตที่อยู่อาศัย ในตารางที่ 32 พบว่า ทิศทางความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ของครัวเรือนกับความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมยังคงไม่แตกต่างไปจากเดิม กล่าวคือ ทั้งในเขตเมืองและเขตชนบทกลุ่มผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีรายได้ 15,000 บาทขึ้นไปจะเป็นกลุ่มที่ทำให้ความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมมากที่สุด รองลงมาคือ ผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีรายได้ 10,000-14,999 บาท, ผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีรายได้ 7,000-9,999 บาท, ผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีรายได้ 3,000-6,999 บาท และผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีรายได้ต่ำกว่า 3,000 บาท ตามลำดับ และเมื่อทดสอบด้วยค่าไคสแควร์ พบว่ามีนัยสำคัญทางสถิติทั้งในปี พ.ศ. 2536 และ พ.ศ. 2541 สำหรับการเปลี่ยนแปลงในสัดส่วนของความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมจากปี พ.ศ. 2536 ถึง พ.ศ. 2541 พบว่า ในเขตเมืองนั้นผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีรายได้ตั้งแต่ 3,000 บาทขึ้นไปจะมีสัดส่วนของความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมลดลง ในขณะที่กลุ่มที่มีรายได้ต่ำคือผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีรายได้ต่ำกว่า 3,000 บาท กลับมีสัดส่วนของความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้น และในเขตชนบทนั้นในกลุ่มผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีรายได้ตั้งแต่ 7,000 บาทขึ้นไป จะมีสัดส่วนของความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมลดลง ในขณะที่กลุ่มผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีรายได้ต่ำกว่า 3,000 บาท และผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีรายได้ 3,000-6,999 บาท จะมีสัดส่วนของความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้น

เพื่อให้การวิเคราะห์มีความละเอียดยิ่งขึ้น จึงได้นำตัวแปรภาคที่อยู่อาศัยมาเป็นตัวแปรควบคุม ในตารางที่ 33 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีรายได้ 15,000 บาทขึ้นไปยังคงเป็นกลุ่มที่มีความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมมากที่สุด รองลงมาคือ ผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีรายได้ 10,000-14,999 บาท, ผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีรายได้ 7,000-9,999 บาท, ผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีรายได้ 3,000-6,999 บาท และผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีรายได้ต่ำกว่า 3,000 บาท ตามลำดับ ข้อมูลนี้มีทิศทางเดียวกันในทุกภาคทั้งในปี พ.ศ. 2536 และ พ.ศ. 2541 เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ของครัวเรือนกับความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อม พบว่า มีนัยสำคัญทางสถิตินอกจากนี้ได้พบข้อมูลเกี่ยวกับความเปลี่ยนแปลงในสัดส่วนของความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมจาก พ.ศ. 2536 ถึง พ.ศ. 2541 ว่าแนวโน้มของความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมจะลดลงในกลุ่มผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนมีรายได้สูงแต่จะเพิ่มขึ้นในกลุ่มผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีรายได้ต่ำ

กล่าวโดยสรุป เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบข้อมูลทั้ง 2 ชุดพบว่า ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรรายได้ของครัวเรือนกับความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นไปในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือ ผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีรายได้สูงกว่าจะมีความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อม มากกว่าผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีรายได้ต่ำกว่า ผลการศึกษาที่ได้เป็นไปตามสมมติฐานที่ได้ตั้งไว้ นอกจากนี้เมื่อนำตัวแปรเพศ อายุ เขตที่อยู่อาศัยและภาคที่อยู่อาศัยมาเป็นตัวแปรควบคุม พบว่า ทิศทางความสัมพันธ์ยังคงไม่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมทั้งในปี พ.ศ. 2536 และ พ.ศ. 2541 แต่เมื่อเปรียบเทียบสัดส่วนของความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมในช่วง 5 ปีดังกล่าวพบข้อมูลที่น่าสนใจคือ แนวโน้มของความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมจะลดลงในกลุ่มผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีรายได้สูงแต่จะเพิ่มขึ้นในกลุ่มผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีรายได้ต่ำ

ตารางที่ 29 การกระจายร้อยละของประชากรจำแนกตามความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อม และรายได้ของครัวเรือน

รายได้ของครัวเรือน	พ.ศ. 2536			พ.ศ. 2541		
	สนใจ	ไม่สนใจ	รวม	สนใจ	ไม่สนใจ	รวม
ต่ำกว่า 3,000 บาท	43.1	56.9	100.0 (7,285)	48.8	51.2	100.0 (3,733)
3,000-6,999 บาท	54.6	45.4	100.0 (7,531)	57.2	42.8	100.0 (7,764)
7,000-9,999 บาท	67.5	32.5	100.0 (2,669)	64.5	35.5	100.0 (2,925)
10,000-14,999 บาท	73.2	26.8	100.0 (2,252)	68.7	31.3	100.0 (2,722)
15,000 บาทขึ้นไป	82.7	17.3	100.0 (3,002)	75.7	24.3	100.0 (3,653)
รวม	54.8	45.2	100.0 (22,739)	60.6	39.4	100.0 (20,797)
	$\chi^2 =$	1,544.344	P-value = 0.000	$\chi^2 =$	708.490	P-value = 0.000

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 30 การกระจายร้อยละของประชากรจำแนกตามความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อม
รายได้ของครัวเรือนและเพศ

รายได้ของครัวเรือน/เพศ	พ.ศ. 2536			พ.ศ. 2541		
	สนใจ	ไม่สนใจ	รวม	สนใจ	ไม่สนใจ	รวม
เพศชาย						
ต่ำกว่า 3,000 บาท	48.5	51.5	100.0 (2,726)	53.4	46.6	100.0 (1,306)
3,000-6,999 บาท	59.3	40.7	100.0 (2,878)	61.5	38.5	100.0 (2,717)
7,000-9,999 บาท	74.9	25.1	100.0 (1,008)	69.4	30.6	100.0 (1,078)
10,000-14,999 บาท	79.3	20.7	100.0 (863)	70.0	30.0	100.0 (989)
15,000 บาทขึ้นไป	84.8	15.2	100.0 (1,175)	80.0	20.0	100.0 (1,358)
รวม	60.0	40.0	100.0 (8,650)	65.0	35.0	100.0 (7,448)
	$\chi^2 =$	585.317	P-value = 0.000	$\chi^2 =$	251.087	P-value = 0.000
เพศหญิง						
ต่ำกว่า 3,000 บาท	39.8	60.2	100.0 (4,559)	46.2	53.8	100.0 (2,427)
3,000-6,999 บาท	51.6	48.4	100.0 (4,653)	55.0	45.0	100.0 (5,047)
7,000-9,999 บาท	63.2	36.8	100.0 (1,661)	61.4	38.6	100.0 (1,847)
10,000-14,999 บาท	69.5	30.5	100.0 (1,389)	67.0	32.1	100.0 (1,733)
15,000 บาทขึ้นไป	81.3	18.7	100.0 (1,827)	73.1	26.9	100.0 (2,295)
รวม	51.6	48.4	100.0 (14,089)	56.2	41.8	100.0 (13,349)
	$\chi^2 =$	971.662	P-value = 0.000	$\chi^2 =$	453.698	P-value = 0.000

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 31 การกระจายร้อยละของประชากรจำแนกตามความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อม
รายได้ของครัวเรือนและอายุ

รายได้ของครัวเรือน/อายุ	พ.ศ. 2536			พ.ศ. 2541		
	สนใจ	ไม่สนใจ	รวม	สนใจ	ไม่สนใจ	รวม
ต่ำกว่า 25 ปี						
ต่ำกว่า 3,000 บาท	46.5	53.5	100.0 (592)	51.1	45.9	100.0 (237)
3,000-6,999 บาท	59.0	41.0	100.0 (927)	56.6	43.4	100.0 (720)
7,000-9,999 บาท	71.6	28.4	100.0 (308)	69.8	30.2	100.0 (322)
10,000-14,999 บาท	74.5	25.5	100.0 (254)	74.3	25.7	100.0 (316)
15,000 บาทขึ้นไป	82.2	17.8	100.0 (244)	76.7	23.3	100.0 (306)
รวม	59.5	40.5	100.0 (2,325)	64.4	35.6	100.0 (1,901)
	$\chi^2 = 124.241$		P-value = 0.000	$\chi^2 = 68.689$		P-value = 0.000
25-34 ปี						
ต่ำกว่า 3,000 บาท	46.6	53.4	100.0 (1,653)	56.1	43.9	100.0 (634)
3,000-6,999 บาท	61.6	38.4	100.0 (2,167)	61.3	38.7	100.0 (1,875)
7,000-9,999 บาท	72.3	27.7	100.0 (835)	67.8	32.2	100.0 (838)
10,000-14,999 บาท	75.8	24.2	100.0 (618)	69.7	30.3	100.0 (742)
15,000 บาทขึ้นไป	86.2	13.8	100.0 (697)	78.2	21.8	100.0 (840)
รวม	60.3	39.7	100.0 (5,970)	65.2	34.8	100.0 (4,929)
	$\chi^2 = 411.718$		P-value = 0.000	$\chi^2 = 110.142$		P-value = 0.000
35-44 ปี						
ต่ำกว่า 3,000 บาท	47.7	52.3	100.0 (1,731)	57.7	42.3	100.0 (818)
3,000-6,999 บาท	53.1	46.9	100.0 (1,953)	60.4	39.6	100.0 (2,147)
7,000-9,999 บาท	67.7	32.3	100.0 (774)	66.1	33.9	100.0 (839)
10,000-14,999 บาท	75.6	24.4	100.0 (657)	74.1	25.9	100.0 (798)
15,000 บาทขึ้นไป	86.0	14.0	100.0 (983)	76.3	23.7	100.0 (1,163)
รวม	57.6	42.4	100.0 (6,098)	65.2	34.8	100.0 (5,765)
	$\chi^2 = 409.837$		P-value = 0.000	$\chi^2 = 130.122$		P-value = 0.000

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 31 (ต่อ)

รายได้ของครัวเรือน/อายุ	พ.ศ. 2536			พ.ศ. 2541		
	สนใจ	ไม่สนใจ	รวม	สนใจ	ไม่สนใจ	รวม
44-54 ปี						
ต่ำกว่า 3,000 บาท	44.3	55.7	100.0 (1,285)	52.3	47.7	100.0 (677)
3,000-6,999 บาท	51.2	48.8	100.0 (1,150)	56.7	43.3	100.0 (1,407)
7,000-9,999 บาท	62.8	37.2	100.0 (398)	62.1	37.9	100.0 (513)
10,000-14,999 บาท	74.9	25.1	100.0 (380)	61.1	38.9	100.0 (497)
15,000 บาทขึ้นไป	79.9	20.1	100.0 (609)	78.6	21.4	100.0 (759)
รวม	53.9	46.1	100.0 (3,822)	60.9	39.1	100.0 (3,853)
	$\chi^2 =$	238.804	P-value = 0.000	$\chi^2 =$	127.079	P-value = 0.000
55 ปีขึ้นไป						
ต่ำกว่า 3,000 บาท	33.8	66.2	100.0 (2,024)	36.1	63.9	100.0 (1,366)
3,000-6,999 บาท	45.8	54.2	100.0 (1,334)	48.1	51.9	100.0 (1,615)
7,000-9,999 บาท	57.4	42.6	100.0 (354)	52.4	47.6	100.0 (413)
10,000-14,999 บาท	61.5	38.5	100.0 (343)	59.1	40.9	100.0 (369)
15,000 บาทขึ้นไป	74.4	25.69	100.0 (469)	66.7	33.3	100.0 (585)
รวม	42.7	57.3	100.0 (4,524)	47.2	52.8	100.0 (4,348)
	$\chi^2 =$	276.224	P-value = 0.000	$\chi^2 =$	178.148	P-value = 0.000

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 32 การกระจายร้อยละของประชากรจำแนกตามความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อม
รายได้ของครัวเรือนและเขตที่อยู่อาศัย

รายได้ของครัวเรือน/ เขตที่อยู่อาศัย	พ.ศ. 2536			พ.ศ. 2541		
	สนใจ	ไม่สนใจ	รวม	สนใจ	ไม่สนใจ	รวม
เขตเมือง						
ต่ำกว่า 3,000 บาท	44.3	55.7	100.0 (2,059)	44.9	55.1	100.0 (979)
3,000-6,999 บาท	57.9	42.1	100.0 (4,646)	57.2	42.8	100.0 (3,435)
7,000-9,999 บาท	69.8	30.2	100.0 (2,092)	63.3	36.7	100.0 (1,889)
10,000-14,999 บาท	75.8	24.2	100.0 (1,857)	70.2	29.8	100.0 (2,002)
15,000 บาทขึ้นไป	84.4	15.6	100.0 (2,714)	78.7	21.3	100.0 (2,974)
รวม	66.6	33.4	100.0 (13,368)	67.1	32.9	100.0 (11,279)
	$\chi^2 =$	537.253	P-value = 0.000	$\chi^2 =$	309.148	P-value = 0.000
เขตชนบท						
ต่ำกว่า 3,000 บาท	43.0	57.0	100.0 (5,226)	49.2	50.8	100.0 (2,754)
3,000-6,999 บาท	53.0	47.0	100.0 (2,885)	57.2	42.8	100.0 (4,329)
7,000-9,999 บาท	65.0	35.0	100.0 (577)	65.3	34.7	100.0 (1,036)
10,000-14,999 บาท	69.6	30.4	100.0 (395)	67.0	33.0	100.0 (720)
15,000 บาทขึ้นไป	77.7	22.3	100.0 (288)	70.4	29.6	100.0 (679)
รวม	49.8	50.2	100.0 (9,371)	57.7	42.3	100.0 (9,518)
	$\chi^2 =$	545.728	P-value = 0.000	$\chi^2 =$	280.996	P-value = 0.000

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 33 การกระจายร้อยละของประชากรจำแนกตามความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อม
รายได้ของครัวเรือนและภาคที่อยู่อาศัย

รายได้ของครัวเรือน/ภาค ที่อยู่อาศัย	พ.ศ. 2536			พ.ศ. 2541		
	สนใจ	ไม่สนใจ	รวม	สนใจ	ไม่สนใจ	รวม
ภาคเหนือ						
ต่ำกว่า 3,000 บาท	47.8	52.2	100.0 (1,791)	51.3	48.7	100.0 (961)
3,000-6,999 บาท	63.5	36.5	100.0 (1,478)	62.1	37.9	100.0 (1,848)
7,000-9,999 บาท	69.2	30.8	100.0 (339)	71.3	28.7	100.0 (558)
10,000-14,999 บาท	77.5	22.5	100.0 (280)	81.1	18.9	100.0 (466)
15,000 บาทขึ้นไป	79.5	20.5	100.0 (348)	80.1	19.9	100.0 (555)
รวม	56.6	43.4	100.0 (4,236)	63.4	36.6	100.0 (4,388)
	$\chi^2 = 206.740$		P-value = 0.000	$\chi^2 = 175.238$		P-value = 0.000
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ						
ต่ำกว่า 3,000 บาท	44.7	55.3	100.0 (3,547)	50.6	49.4	100.0 (2,028)
3,000-6,999 บาท	57.4	42.6	100.0 (1,524)	59.9	40.1	100.0 (2,542)
7,000-9,999 บาท	72.2	27.8	100.0 (390)	69.2	30.8	100.0 (584)
10,000-14,999 บาท	80.8	19.2	100.0 (343)	70.0	30.0	100.0 (480)
15,000 บาทขึ้นไป	86.2	13.8	100.0 (356)	80.0	20.0	100.0 (611)
รวม	51.1	48.9	100.0 (6,160)	58.8	41.2	100.0 (6,245)
	$\chi^2 = 359.136$		P-value = 0.000	$\chi^2 = 190.938$		P-value = 0.000
ภาคใต้						
ต่ำกว่า 3,000 บาท	39.5	60.5	100.0 (719)	50.3	49.7	100.0 (280)
3,000-6,999 บาท	50.8	49.2	100.0 (1,446)	61.6	38.4	100.0 (1,285)
7,000-9,999 บาท	70.2	29.8	100.0 (393)	73.2	26.8	100.0 (572)
10,000-14,999 บาท	78.4	21.6	100.0 (304)	70.8	29.2	100.0 (517)
15,000 บาทขึ้นไป	82.4	17.6	100.0 (298)	84.6	15.4	100.0 (521)
รวม	53.1	46.9	100.0 (3,160)	66.5	33.5	100.0 (3,175)
	$\chi^2 = 213.184$		P-value = 0.000	$\chi^2 = 106.321$		P-value = 0.000

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 33 ต่อ

รายได้ของครัวเรือน/ภาค ที่อยู่อาศัย	พ.ศ. 2536			พ.ศ. 2541		
	สนใจ	ไม่สนใจ	รวม	สนใจ	ไม่สนใจ	รวม
ภาคกลาง						
ต่ำกว่า 3,000 บาท	29.2	70.8	100.0 (1,131)	29.1	70.9	100.0 (446)
3,000-6,999 บาท	48.8	51.2	100.0 (2,194)	44.9	55.1	100.0 (1,884)
7,000-9,999 บาท	63.3	36.7	100.0 (876)	56.0	44.0	100.0 (909)
10,000-14,999 บาท	65.8	34.2	100.0 (704)	61.1	38.9	100.0 (878)
15,000 บาทขึ้นไป	79.6	20.4	100.0 (672)	65.4	34.6	100.0 (1,063)
รวม	51.5	48.5	100.0 (5,577)	52.5	47.5	100.0 (5,180)
	$\chi^2=$	510.635	P-value = 0.000	$\chi^2=$	230.273	P-value = 0.000
กรุงเทพมหานคร						
ต่ำกว่า 3,000 บาท	44.6	55.4	100.0 (97)	53.6	46.4	100.0 (18)
3,000-6,999 บาท	53.7	46.3	100.0 (889)	51.1	48.9	100.0 (205)
7,000-9,999 บาท	69.0	31.0	100.0 (671)	56.5	43.5	100.0 (302)
10,000-14,999 บาท	74.9	25.1	100.0 (621)	68.5	31.5	100.0 (381)
15,000 บาทขึ้นไป	84.5	15.5	100.0 (1,328)	79.6	20.4	100.0 (903)
รวม	70.8	29.2	100.0 (3,606)	69.9	30.1	100.0 (1,809)
	$\chi^2=$	200.588	P-value = 0.000	$\chi^2=$	142.414	P-value = 0.000

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3. ปัจจัยทางสิ่งแวดล้อม

3.1 เขตที่อยู่อาศัย

ข้อมูลทางสถิติที่ได้ในตารางที่ 34 แสดงให้เห็นว่า เมื่อเปรียบเทียบลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างเขตที่อยู่อาศัยกับความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อม ระหว่างข้อมูลทั้งในปี พ.ศ. 2536 และ พ.ศ. 2541 พบว่ามีลักษณะคล้ายคลึงกัน กล่าวคือ ประชากรที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองจะให้ความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อม มากกว่าประชากรที่อาศัยอยู่ในเขตชนบท โดยในปี พ.ศ. 2536 คิดเป็นร้อยละ 66.5 เปรียบเทียบร้อยละ 49.6 และในปี พ.ศ. 2541 คิดเป็นร้อยละ 67.1 เปรียบเทียบกับร้อยละ 57.7 และเมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเขตที่อยู่อาศัยกับความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อม ด้วยค่าไคสแควร์ พบว่ามีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ≤ 0.05 ทั้งสองปี พ.ศ. ที่ทำการสำรวจ และผลการศึกษาที่ได้เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า ผู้ที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองน่าจะมีความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมมากกว่าผู้ที่อาศัยอยู่ในเขตชนบท

เหตุผลที่นำมาใช้อธิบายข้อมูลข้างต้นน่าจะเป็นเพราะผู้ที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองมีโอกาสได้รับผลกระทบจากปัญหาสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะมลพิษต่างๆ เช่น มลพิษทางอากาศ มลพิษทางน้ำ มลพิษจากกากของเสียและสารอันตราย ฯลฯ ที่นับวันจะยิ่งทวีความรุนแรงมากขึ้น และสภาพการอยู่อาศัยของประชากรในเขตเมืองยังมีความแออัดและมีความหนาแน่นมากกว่าในเขตชนบท นอกจากนี้ผู้ที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองน่าจะโอกาสได้รับข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมจากแหล่งข่าวสารที่หลากหลายมากกว่า จึงทำให้ผู้ที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองมีความตระหนักและให้ความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมมากกว่าในผู้ที่อาศัยอยู่ในเขตชนบท

เมื่อทำการเปรียบเทียบสัดส่วนของปัญหาสิ่งแวดล้อมระหว่างปี พ.ศ. 2536 กับ พ.ศ. 2541 พบว่า ทั้งผู้ที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองและเขตชนบทต่างก็มีสัดส่วนของความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้น

สรุปได้ว่า เมื่อเปรียบเทียบข้อมูลทั้ง 2 ชุด พบว่าลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเขตที่อยู่อาศัยกับความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมของประชากรเป็นไปในรูปแบบเดียวกัน ทั้งข้อมูลในปี พ.ศ. 2536 และ พ.ศ. 2541 กล่าวคือ ผู้ที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองจะมีความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมมากกว่าผู้ที่อาศัยอยู่ในเขตชนบท ผลการศึกษาที่ได้เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ 34 การกระจายร้อยละของประชากรจำแนกตามความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อม
และเขตที่อยู่อาศัย

เขตที่อยู่อาศัย	พ.ศ. 2536			พ.ศ. 2541		
	สนใจ	ไม่สนใจ	รวม	สนใจ	ไม่สนใจ	รวม
เขตเมือง	66.5	33.5	100.0 (13,439)	67.1	32.9	100.0 (11,295)
เขตชนบท	49.6	50.4	100.0 (9,406)	57.7	42.3	100.0 (9,532)
รวม	54.7	45.3	100.0 (22,845)	60.6	39.4	100.0 (20,827)
	$\chi^2 =$	548.653	P-value = 0.000	$\chi^2 =$	164.473	P-value = 0.000

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3.2 ภาคที่อยู่อาศัย

ข้อมูลที่แสดงการเปรียบเทียบลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านภาคที่อยู่อาศัยกับความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมในตารางที่ 35 พบว่า สำหรับข้อมูลปี พ.ศ. 2536 ผู้ที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานครจะมีความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมมากที่สุด รองลงมาคือ ผู้ที่อาศัยอยู่ในภาคเหนือ, ภาคใต้, ภาคกลาง และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ร้อยละ 70.8, ร้อยละ 56.5, ร้อยละ 53.0, ร้อยละ 51.3 และร้อยละ 51.0) ตามลำดับ ส่วนข้อมูลในปี พ.ศ. 2541 นั้นมีลักษณะไม่ต่างกัน กล่าวคือ ผู้ที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานครยังคงเป็นกลุ่มที่ให้ความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมมากที่สุด รองลงมาคือ ผู้ที่อาศัยอยู่ในภาคใต้, ภาคเหนือ, ภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคกลาง ตามลำดับ (ร้อยละ 69.9, ร้อยละ 66.5, ร้อยละ 63.3, ร้อยละ 58.7 และร้อยละ 52.5) ผลการศึกษาที่ได้เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า ผู้ที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานครน่าจะมี ความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมมากกว่าผู้ที่อาศัยอยู่ในภาคอื่นๆ และเมื่อทดสอบความสัมพันธ์ด้วยค่าไคสแควร์ พบว่ามีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ≤ 0.05 ทั้ง 2 ปี พ.ศ. ที่ทำการสำรวจ

เหตุผลที่สำคัญน่าจะเป็นเพราะกรุงเทพมหานครเป็นเมืองหลวงที่มีความเป็นเมืองสูงกว่าในภูมิภาคต่างๆ ของประเทศหลายเท่าตัว ดังนั้นกรุงเทพมหานครจึงเป็นศูนย์กลางความเจริญในทุกๆ ด้านของประเทศ รวมถึงแหล่งงานสำคัญที่ดึงดูดให้ประชากรในทุกภูมิภาคย้ายถิ่นเข้ามาเป็นจำนวนมากจนทำให้เกิดความแออัดและมีปัญหามลพิษต่างๆ อีกทั้งยังเป็นที่ตั้งของหน่วยงานหลักของรัฐบาลที่หน้าที่ในการกำหนดนโยบายและแผนรวมทั้งองค์กรเอกชนที่ช่วยรณรงค์ในการส่งเสริมและประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการสร้างความสนใจหรือความตระหนักต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมซึ่งได้มีมาตรการต่างๆ ออกมา ทดลองปฏิบัติในหลายรูปแบบ อาทิเช่น โครงการดาวพิเศษ โครงการหน้าบ้านน่ามอง โครงการกรุงเทพสีเขียว ฯลฯ ปัจจัยเหล่านี้ส่งผลให้ผู้ที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครมีความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมมากกว่าผู้ที่อาศัยอยู่ในภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคใต้ และภาคกลาง

เมื่อเปรียบเทียบสัดส่วนของความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมระหว่างข้อมูลในปี พ.ศ. 2536 และ พ.ศ. 2541 พบข้อมูลที่น่าสนใจคือ ในเกือบทุกภาคของประเทศ ประชากรจะให้ความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้น ยกเว้นในกรุงเทพมหานครเท่านั้นที่ประชากรกลับให้ความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมแทบจะไม่แตกต่างกันซึ่งอาจเป็นเพราะผู้ที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานครมีความเคยชินกับสภาพแวดล้อมจนไม่ได้ให้ความเอาใจใส่หรือให้ความสำคัญกับปัญหาสิ่งแวดล้อมเท่าที่ควร นอกจากนี้แล้วกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อมยังได้จัดตั้ง “ศูนย์สิ่งแวดล้อมศึกษาระดับจังหวัด” ขึ้นในปี

พ.ศ. 2538 ซึ่งศูนย์ฯ ดังกล่าวกระจายอยู่ตามภาคต่างๆ ทั่วประเทศ และมีหน้าที่เป็นเครือข่ายการดำเนินงาน การพัฒนางานสิ่งแวดล้อมศึกษา พัฒนานุเคราะห์ และให้บริการสื่อสิ่งแวดล้อม (สำนักงานนโยบาย และแผนสิ่งแวดล้อม, 2543: 194-195) ซึ่งน่าจะมีส่วนทำให้ประชาชนในภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคใต้ และภาคกลาง มีความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้นด้วย

เพื่อให้มองเห็นภาพที่ชัดเจนยิ่งขึ้นจึงได้นำตัวแปรเขตที่อยู่อาศัยมาพิจารณาร่วมด้วย (ตารางที่ 36) พบความแตกต่างในสัดส่วนของความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมเมื่อเปรียบเทียบระหว่าง พ.ศ. 2536 และ พ.ศ. 2541 กล่าวคือ ปี พ.ศ. 2536 ในเขตเมือง กลุ่มผู้ที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานครซึ่งเป็นเขตเมืองทั้งหมดจะให้ความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมมากกว่าผู้ที่อาศัยอยู่ในภาคอื่นๆ ในขณะที่ในปี พ.ศ. 2541 นั้นกลับพบว่า ผู้ที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองของภาคใต้กลับเป็นกลุ่มที่มีความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมมากที่สุด คือ เพิ่มจากร้อยละ 67.1 ในปี พ.ศ. 2536 เป็นร้อยละ 74.3 ในปี พ.ศ. 2541 สำหรับในเขตชนบทนั้นก็มีความแตกต่างระหว่างข้อมูลในปี พ.ศ. 2536 และ พ.ศ. 2541 เช่นกัน โดยในปี พ.ศ. 2536 ผู้ที่อาศัยอยู่ในเขตชนบทในภาคเหนือจะให้ความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมมากที่สุด รองลงมาคือ ภาคใต้ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคกลาง ตามลำดับ (ร้อยละ 54.7, ร้อยละ 49.0, ร้อยละ 48.3 และร้อยละ 47.0) ในขณะที่ในปี พ.ศ. 2541 กลับพบว่าผู้ที่อาศัยอยู่ในเขตชนบทในภาคใต้กลับมีความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อม มากที่สุด รองลงมาคือ ผู้ที่อาศัยอยู่ในภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคกลาง ตามลำดับ (ร้อยละ 64.5, ร้อยละ 62.0, ร้อยละ 57.1 และร้อยละ 49.4) อนึ่งเหตุที่เป็นดังนี้เพราะในช่วงระยะเวลา 5 ปีดังกล่าวปัญหาสิ่งแวดล้อมในภาคใต้มีการหยิบยกขึ้นมาวิพากษ์วิจารณ์ขึ้นบ่อยครั้ง ไม่ว่าจะเป็นปัญหาความเสื่อมโทรมของป่าชายเลน ปัญหาคุณภาพน้ำทะเลและปัญหาอุทกภัย (มูลนิธิโลกสีเขียว, 2537) ทำให้ประชาชนในภาคใต้มีความตื่นตัวต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมมากขึ้น และข้อมูลในเขตชนบทที่ไม่นำกรุงเทพมหานครมาเปรียบเทียบเนื่องจากกรุงเทพมหานครถือว่าเป็นเขตเมืองทั้งหมด เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างภาคที่อยู่อาศัยกับความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมด้วยค่าไคสแควร์พบว่ามีความสำคัญทางสถิติ

นอกจากนี้เมื่อศึกษาเปรียบเทียบสัดส่วนของความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมของข้อมูลในปี พ.ศ. 2536 และ พ.ศ. 2541 พบข้อมูลที่น่าสนใจว่าในเขตเมืองนั้น ผู้ที่อาศัยอยู่ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคใต้ จะมีสัดส่วนของความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้น ในขณะที่ผู้ที่อาศัยอยู่ในภาคกลางและกรุงเทพมหานครกลับมีความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมลดลง ส่วนในเขตชนบทนั้น พบว่า ทุกภาคจะมีสัดส่วนของความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้นทั้งสิ้น

ผลการศึกษาดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า เมื่อเปรียบเทียบลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างภาคที่อยู่อาศัยกับความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมจากข้อมูลทั้ง 2 ปี พ.ศ. ที่ทำการสำรวจได้ผลการ

ศึกษาที่คล้ายคลึงกัน กล่าวคือ โดยภาพรวมผู้ที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครจะมีความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมมากกว่าผู้ที่อาศัยอยู่ในภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคใต้ และภาคกลาง ซึ่งผลการศึกษานี้เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แต่เมื่อนำเขตที่อยู่อาศัยเข้าร่วมในการพิจารณาพบว่า บางกลุ่มนั้นมีทิศทางของความสัมพันธ์เปลี่ยนแปลงไป กล่าวคือในข้อมูลปี พ.ศ. 2536 ผู้ที่อาศัยอยู่ในเขตชนบทของภาคเหนือจะให้ความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมมากกว่าผู้ที่อาศัยอยู่ในภาคอื่นๆ และในข้อมูลปี พ.ศ. 2541 ผู้ที่อาศัยอยู่ในภาคใต้ทั้งเขตเมืองและเขตชนบทจะให้ความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมมากกว่าผู้ที่อาศัยอยู่ในภาคอื่นๆ รวมทั้งกรุงเทพมหานครด้วย

ตารางที่ 35 การกระจายร้อยละของประชากรจำแนกตามความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมและภาคที่อยู่อาศัย

ภาคที่อยู่อาศัย	พ.ศ. 2536			พ.ศ. 2541		
	สนใจ	ไม่สนใจ	รวม	สนใจ	ไม่สนใจ	รวม
ภาคเหนือ	56.5	43.5	100.0 (4,253)	63.3	36.7	100.0 (4,400)
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	51.0	49.0	100.0 (6,201)	58.7	41.3	100.0 (6,254)
ภาคใต้	53.0	47.0	100.0 (3,168)	66.5	33.5	100.0 (3,175)
ภาคกลาง	51.3	48.7	100.0 (5,607)	52.5	47.5	100.0 (5,189)
กรุงเทพมหานคร	70.8	29.2	100.0 (3,616)	69.9	30.1	100.0 (1,809)
รวม	54.7	45.3	100.0 (22,845)	60.6	39.4	100.0 (20,827)
	$\chi^2 =$	341.688	P-value = 0.000	$\chi^2 =$	281.355	P-value = 0.000

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 36 การกระจายร้อยละของประชากรจำแนกตามความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อม
ภาคที่อยู่อาศัยและเขตที่อยู่อาศัย

ภาคที่อยู่อาศัย/เขตที่อยู่อาศัย	พ.ศ. 2536			พ.ศ. 2541		
	สนใจ	ไม่สนใจ	รวม	สนใจ	ไม่สนใจ	รวม
เขตเมือง						
ภาคเหนือ	63.8	36.2	100.0 (2,307)	68.7	31.3	100.0 (2,341)
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	67.4	32.6	100.0 (2,383)	68.0	32.0	100.0 (2,396)
ภาคใต้	67.1	32.9	100.0 (1,839)	74.3	25.7	100.0 (1,816)
ภาคกลาง	60.4	39.6	100.0 (3,294)	58.6	41.4	100.0 (2,933)
กรุงเทพมหานคร	70.8	29.2	100.0 (3,616)	69.9	30.1	100.0 (1,809)
รวม	66.4	33.6	100.0 (13,439)	67.1	32.9	100.0 (11,295)
	$\chi^2 = 52.375$		P-value = 0.000	$\chi^2 = 75.101$		P-value = 0.000
เขตชนบท						
ภาคเหนือ	54.7	45.3	100.0 (1,946)	62.0	38.0	100.0 (2,059)
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	48.3	51.7	100.0 (3,818)	57.1	42.9	100.0 (3,858)
ภาคใต้	49.0	51.0	100.0 (1,329)	64.5	35.5	100.0 (1,359)
ภาคกลาง	47.0	53.0	100.0 (2,313)	49.4	50.6	100.0 (2,256)
กรุงเทพมหานคร	-	-	-	-	-	-
รวม	49.6	50.4	100.0 (9,406)	57.7	42.3	100.0 (9,532)
	$\chi^2 = 54.406$		P-value = 0.000	$\chi^2 = 153.902$		P-value = 0.000

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3.3 การได้รับข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมของครัวเรือน

ข้อมูลทางสถิติในตารางที่ 37 พบทิศทางความสัมพันธ์ที่คล้ายคลึงกันในข้อมูลทั้ง 2 ชุด กล่าวคือ ผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมทั้งจากสื่อและจากบุคคล จะมีความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมมากที่สุดและมีสัดส่วนที่ใกล้เคียงกับผู้ที่ไม่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่รายงานว่าได้รับข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมเฉพาะจากสื่อเพียงอย่างเดียว คือ มีร้อยละ 62.9 เปรียบเทียบกับร้อยละ 62.4 ของข้อมูล พ.ศ. 2536 และมีร้อยละ 62.3 เปรียบเทียบกับร้อยละ 62.1 ของข้อมูล พ.ศ. 2541 และกลุ่มที่มีความสนใจรองจากสองกลุ่มแรกคือ ผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมเฉพาะจากบุคคลเพียงอย่างเดียว และผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่ไม่เคยได้รับข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมเลย ตามลำดับ ข้อมูลที่ได้นี้สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า ผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมจากทั้งสื่อและบุคคลน่าจะมี ความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมมากกว่าผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมจากสื่อหรือบุคคลเพียงอย่างเดียว และไม่ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม เมื่อทดสอบด้วยค่าไคสแควร์ พบว่า ตัวแปรการได้รับข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมของครัวเรือนมีความสัมพันธ์กับความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ≤ 0.05 ทั้ง พ.ศ. 2536 และ พ.ศ. 2541

การที่ผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมทั้งจากสื่อและบุคคลมีความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมมากกว่าผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมจากสื่อหรือบุคคลเพียงอย่างเดียว และผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่ไม่ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมเลยนั้นน่าจะเป็นเพราะผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมทั้งจากสื่อและบุคคลเป็นผู้ที่มีโอกาสได้รับรู้เรื่องราวเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมที่นับวันยิ่งจะทวีความรุนแรงยิ่งขึ้น ทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับประเทศ และระดับโลกจากแหล่งข่าวหลายแหล่งด้วยกัน นอกจากนี้ยังมีโอกาสได้รับการชี้แจงหรือคำแนะนำเกี่ยวกับวิธีการป้องกันตนเองจากปัญหาสิ่งแวดล้อม รวมถึงมีแนวทางในการที่จะอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ได้รับรู้จากแหล่งข่าวสารที่หลากหลายอีกด้วย

เมื่อศึกษาความเปลี่ยนแปลงในสัดส่วนของความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมจาก พ.ศ. 2536 ถึง พ.ศ. 2541 นั้นพบว่า ในกลุ่มของผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมเฉพาะจากสื่อ และสัดส่วนของความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมในกลุ่มผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมจากทั้งสื่อและบุคคลแทบจะไม่แตกต่างกัน ในขณะที่กลุ่มผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมเฉพาะจากบุคคลและกลุ่มผู้ที่อาศัยอยู่ใน

ครัวเรือนที่ไม่ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมเลย กลับมีความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะในกลุ่มผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่ไม่ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมนั้นมีสัดส่วนของความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้นในสัดส่วนที่มากกว่ากลุ่มอื่นๆ คือเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 8.4 เป็นร้อยละ 14.8 เหตุผลที่อาจนำมาอธิบายได้ในกรณีนี้น่าจะเป็นเพราะว่า ปัจจุบันประชาชนหลายกลุ่มประสบปัญหาสิ่งแวดล้อมไม่ว่าจะเป็นทางด้านกายภาพหรือสังคมด้วยตัวเอง และปัญหาที่เกิดขึ้นกับตนเองหรือครอบครัวนั้นหลายเรื่องเป็นปัญหาที่ไม่สามารถแก้ไขได้ด้วยงบประมาณหรือสติปัญญาของคนที่มียู่ จึงพบอยู่เสมอว่าประชาชนในเขตชนบทที่มีโอกาสได้รับข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมจากสื่อวิทยุหรืออาจจะไม่ได้รับเลยก็ตามเกิดความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมอันเนื่องมาจากการที่ประสบปัญหานี้ในชีวิตประจำวันด้วยตนเอง เช่น ปัญหาการทิ้งกากของเสียและสารอันตรายจากโรงงานน้ำตาลลงในลำน้ำพองจนส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศและสุขภาพอนามัยของประชาชนในท้องถิ่นจนในที่สุดรัฐต้องยื่นมือเข้าไปแก้ไขให้ (สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม, 2542: 4)

อย่างไรก็ตามเมื่อนำตัวแปรเพศเข้าร่วมพิจารณา ในตารางที่ 38 พบข้อมูลที่น่าสนใจจากข้อมูลทั้ง 2 ชุด กล่าวคือ ในกลุ่มเพศชายที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมเฉพาะจากสื่อจะมีสัดส่วนของความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมสูงที่สุด รองลงมาคือ ผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมทั้งจากสื่อและบุคคล ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมเฉพาะจากบุคคลและผู้ที่ยังอาศัยอยู่ในครัวเรือนที่ไม่ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมเลย ตามลำดับ ซึ่งแตกต่างกับกลุ่มเพศหญิงที่มีทิศทางความสัมพันธ์ยังคงเป็นเช่นเดิม กล่าวคือ ผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมทั้งจากสื่อและบุคคลจะยังคงมีสัดส่วนของความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมมากที่สุด รองลงมาคือ ผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมเฉพาะจากสื่อ ผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมเฉพาะจากบุคคล และผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่ไม่ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมเลย ตามลำดับ และความแตกต่างนี้มีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้เมื่อทำการเปรียบเทียบสัดส่วนของความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมระหว่างปี พ.ศ. 2536 และ พ.ศ. 2541 พบความแตกต่างระหว่างเพศชายและเพศหญิง กล่าวคือ ในกลุ่มเพศชายนั้นผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมเฉพาะจากบุคคลเพียงกลุ่มเดียวเท่านั้นที่มีสัดส่วนของความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมลดลงเล็กน้อยคือ ลดลงจากร้อยละ 38.5 เป็นร้อยละ 33.3 ในขณะที่กลุ่มอื่นๆ นั้นมีแนวโน้มของความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้น และในกลุ่มเพศหญิงที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมเฉพาะจากสื่อก็เป็นเพียงกลุ่มเดียวที่มีสัดส่วนของความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมลดลงเพียงเล็กน้อย โดยที่กลุ่มอื่นๆ จะมีสัดส่วนของความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้น

เมื่อนำปัจจัยด้านอายุมาเป็นตัวแปรควบคุม ผลการศึกษาในตารางที่ 39 แสดงให้เห็นว่า โดยส่วนใหญ่ทิศทางความสัมพันธ์ยังคงไม่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม กล่าวคือ ในเกือบทุกกลุ่มอายุ ผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมทั้งจากสื่อและบุคคลจะมีความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมมากกว่ากลุ่มอื่นๆ รองลงมาจะเป็นผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมเฉพาะจากบุคคล และผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่ไม่ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ตามลำดับ (ร้อยละ 35.2 และร้อยละ 10.2)

โดยที่ได้พิจารณาเห็นว่าความแตกต่างในลักษณะทางสังคมระหว่างสังคมเมืองและสังคมชนบทน่าจะมีผลในเรื่องโอกาสของการได้รับข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมจึงได้นำปัจจัยด้านเขตที่อยู่อาศัยมาร่วมในการวิเคราะห์ด้วย (ตารางที่ 40) พบว่า โดยทั่วไปแล้วทิศทางความสัมพันธ์ยังคงไม่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมทั้งเขตเมืองและเขตชนบท กล่าวคือ ผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมทั้งจากสื่อและบุคคลจะเป็นกลุ่มที่มีความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมมากกว่ากลุ่มอื่นๆ ส่วนกลุ่มที่มีความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมรองลงมาคือ ผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมเฉพาะจากบุคคลและผู้ที่ไม่ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมเลย เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ด้วยค่าไคสแควร์ พบว่า มีนัยสำคัญทางสถิติและเมื่อศึกษาเปรียบเทียบสัดส่วนของความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมระหว่าง พ.ศ. 2536 และ พ.ศ. 2541 ปรากฏว่า ในเขตเมืองจะมีเพียงกลุ่มผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่ไม่ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมเพียงกลุ่มเดียวเท่านั้นที่มีความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 13.4 เป็นร้อยละ 14.5 ในขณะที่กลุ่มอื่นๆ นั้นกลับมีความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมลดลง ซึ่งแตกต่างจากในเขตชนบทที่พบว่าในทุกกลุ่มนั้นกลับมีสัดส่วนของความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้น ทั้งนี้อาจมีเหตุผลดังที่เคยอธิบายไว้ในตอนต้นแล้วอาจเป็นเพราะคนในเขตเมืองมีความเคยชินกับปัญหาสิ่งแวดล้อมซึ่งนับวันจะยังมีมากขึ้น และเป็นปัญหารื้อรังของสังคมในปัจจุบัน

ความแตกต่างกันในที่อยู่อาศัยในระดับภาคซึ่งมีขนบธรรมเนียมวัฒนธรรมที่ต่างกักันด้วยนั้น น่าจะเป็นตัวแปรที่ควรให้ความสนใจด้วยตัวแปรหนึ่ง ในการศึกษาครั้งนี้จึงได้นำตัวแปรภาคที่อยู่อาศัยเข้าร่วมพิจารณาในฐานะตัวแปรควบคุม ข้อมูลในตารางที่ 41 พบว่า โดยส่วนใหญ่ผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมทั้งจากสื่อและบุคคลจะเป็นกลุ่มที่ให้ความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมมากกว่ากลุ่มอื่นๆ ยกเว้นในข้อมูลปี พ.ศ. 2541 ในภาคเหนือเพียงกลุ่มเดียวเท่านั้นที่ผู้อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมเฉพาะจากสื่อเพียงอย่างเดียวกลับมีความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมมากกว่าผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมทั้งจากสื่อและบุคคล (ร้อยละ 66.0 เปรียบเทียบกับร้อยละ 65.0) รองลงมาคือ ผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่

ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมเฉพาะจากบุคคล และผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่ไม่ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ตามลำดับ และความแตกต่างนี้มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อเปรียบเทียบสัดส่วนของความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมระหว่างปี พ.ศ. 2536 และ พ.ศ. 2541 พบข้อมูลที่น่าสนใจ คือ ในทุกภาคของประเทศนั้นกลุ่มผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่ไม่ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมจะเป็นกลุ่มที่มีสัดส่วนของความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้น

กล่าวโดยสรุป เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบข้อมูลทั้ง 2 ชุดแล้วพบว่า ปัจจัยด้านการได้รับข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมของครัวเรือนเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมของประชากรไม่ว่าจะเป็นข้อมูล พ.ศ. 2536 หรือ พ.ศ. 2541 โดยส่วนใหญ่แล้วผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมทั้งจากสื่อและบุคคลจะมีความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมมากกว่าผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่ไม่ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมเฉพาะจากสื่อหรือบุคคล หรือผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่ไม่ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และเมื่อนำตัวแปรเพศ อายุ เขตที่อยู่อาศัย และภาคที่อยู่อาศัยมาร่วมพิจารณาในฐานะตัวแปรควบคุม พบว่า ลักษณะความสัมพันธ์โดยส่วนใหญ่แล้วเป็นไปในทิศทางเช่นเดิม ไม่ว่าจะเป็นข้อมูลในปี พ.ศ. 2536 หรือ พ.ศ. 2541 ก็ตาม

ตารางที่ 37 การกระจายร้อยละของประชากรจำแนกตามความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อม และการได้รับข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมของครัวเรือน

การได้รับข่าวสารเกี่ยวกับ สิ่งแวดล้อมของครัวเรือน	พ.ศ. 2536			พ.ศ. 2541		
	สนใจ	ไม่สนใจ	รวม	สนใจ	ไม่สนใจ	รวม
ได้รับเฉพาะจากสื่อ	62.4	37.6	100.0 (13,266)	62.1	37.9	100.0 (9,798)
ได้รับเฉพาะจากบุคคล	31.6	68.4	100.0 (829)	31.9	68.1	100.0 (489)
ได้รับทั้งจากสื่อและบุคคล	62.9	37.1	100.0 (6,361)	62.3	37.7	100.0 (10,215)
ไม่เคยได้รับ	8.4	91.6	100.0 (2,389)	14.8	85.2	100.0 (325)
รวม	57.4	45.3	100.0 (22,845)	60.6	39.4	100.0 (20,827)
	$\chi^2 =$	3,060.870	P-value = 0.000	$\chi^2 =$	513.708	P-value = 0.000

ตารางที่ 38 การกระจายร้อยละของประชากรจำแนกตามความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อม
การได้รับข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมของครัวเรือนและเพศ

การได้รับข่าวสารเกี่ยวกับ สิ่งแวดล้อมของครัวเรือน/เพศ	พ.ศ. 2536			พ.ศ. 2541		
	สนใจ	ไม่สนใจ	รวม	สนใจ	ไม่สนใจ	รวม
เพศชาย						
ได้รับเฉพาะจากสื่อ	66.5	33.5	100.0 (5,216)	67.0	33.0	100.0 (3,600)
ได้รับเฉพาะจากบุคคล	38.5	61.5	100.0 (286)	33.3	66.7	100.0 (151)
ได้รับทั้งจากสื่อและบุคคล	66.0	34.0	100.0 (2,445)	66.3	33.7	100.0 (3,587)
ไม่เคยได้รับ	11.0	89.0	100.0 (738)	13.6	86.4	100.0 (120)
รวม	59.9	40.1	100.0 (8,685)	65.0	35.0	100.0 (7,458)
	$\chi^2 =$	1,033.064	P-value = 0.000	$\chi^2 =$	226.250	P-value = 0.000
เพศหญิง						
ได้รับเฉพาะจากสื่อ	59.6	40.4	100.0 (8,050)	59.2	40.8	100.0 (6,198)
ได้รับเฉพาะจากบุคคล	27.6	72.4	100.0 (543)	31.3	68.8	100.0 (338)
ได้รับทั้งจากสื่อและบุคคล	61.0	39.0	100.0 (3,916)	60.1	39.9	100.0 (6,628)
ไม่เคยได้รับ	7.2	92.8	100.0 (1,651)	15.0	85.0	100.0 (205)
รวม	51.5	48.5	100.0 (14,160)	58.2	41.8	100.0 (13,369)
	$\chi^2 =$	1,977.731	P-value = 0.000	$\chi^2 =$	296.737	P-value = 0.000

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 39 การกระจายร้อยละของประชากรจำแนกตามความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อม
การได้รับข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมของครัวเรือนและอายุ

การได้รับข่าวสารเกี่ยวกับ สิ่งแวดล้อมของครัวเรือน/อายุ	พ.ศ. 2536			พ.ศ. 2541		
	สนใจ	ไม่สนใจ	รวม	สนใจ	ไม่สนใจ	รวม
ต่ำกว่า 25 ปี						
ได้รับเฉพาะจากสื่อ	67.1	32.9	100.0 (1,452)	65.3	34.7	100.0 (1,030)
ได้รับเฉพาะจากบุคคล	33.3	66.7	100.0 (73)	30.0	70.0	100.0 (22)
ได้รับทั้งจากสื่อและบุคคล	67.2	32.8	100.0 (585)	65.3	34.7	100.0 (840)
ไม่เคยได้รับ	11.2	88.8	100.0 (234)		93.8	100.0 (16)
รวม	59.3	40.7	100.0 (2,344)	64.4	35.6	100.0 (1,908)
	$\chi^2 = 318.944$		P-value = 0.000	$\chi^2 = 34.621$		P-value = 0.000
25-34 ปี						
ได้รับเฉพาะจากสื่อ	67.6	32.4	100.0 (3,683)	66.4	33.6	100.0 (2,495)
ได้รับเฉพาะจากบุคคล	34.4	65.6	100.0 (201)	40.8	59.2	100.0 (97)
ได้รับทั้งจากสื่อและบุคคล	66.7	33.3	100.0 (1,600)	66.5	33.5	100.0 (2,270)
ไม่เคยได้รับ	9.4	90.6	100.0 (495)	20.0	80.0	100.0 (68)
รวม	60.2	39.8	100.0 (5,979)	65.2	34.8	100.0 (4,930)
	$\chi^2 = 799.701$		P-value = 0.000	$\chi^2 = 93.194$		P-value = 0.000
35-44 ปี						
ได้รับเฉพาะจากสื่อ	63.7	36.3	100.0 (3,616)	66.0	34.0	100.0 (2,728)
ได้รับเฉพาะจากบุคคล	28.4	71.6	100.0 (162)	32.7	67.3	100.0 (87)
ได้รับทั้งจากสื่อและบุคคล	64.5	35.5	100.0 (1,820)	66.4	33.6	100.0 (2,900)
ไม่เคยได้รับ	11.0	89.0	100.0 (520)	31.7	68.3	100.0 (50)
รวม	57.6	42.4	100.0 (6,118)	65.2	34.8	100.0 (5,765)
	$\chi^2 = 696.600$		P-value = 0.000	$\chi^2 = 82.096$		P-value = 0.000

มีจำนวนตัวอย่างน้อยกว่า 5 ราย

ตารางที่ 39 (ต่อ)

การได้รับข่าวสารเกี่ยวกับ สิ่งแวดล้อมของครัวเรือน/อายุ	พ.ศ. 2536			พ.ศ. 2541		
	สนใจ	ไม่สนใจ	รวม	สนใจ	ไม่สนใจ	รวม
45-54 ปี						
ได้รับเฉพาะจากสื่อ	59.6	40.4	100.0 (2,166)	61.3	38.7	100.0 (1,772)
ได้รับเฉพาะจากบุคคล	45.9	54.1	100.0 (117)	40.3	59.7	100.0 (72)
ได้รับทั้งจากสื่อและบุคคล	60.2	39.8	100.0 (1,184)	62.3	37.7	100.0 (1,967)
ไม่เคยได้รับ	9.9	90.1	100.0 (370)	18.4	81.6	100.0 (44)
รวม	53.9	46.1	100.0 (3,837)	60.9	39.1	100.0 (3,855)
	$\chi^2 =$	375.256	P-value = 0.000	$\chi^2 =$	52.731	P-value = 0.000
55 ปีขึ้นไป						
ได้รับเฉพาะจากสื่อ	52.2	47.8	100.0 (2,349)	48.2	51.8	100.0 (1,772)
ได้รับเฉพาะจากบุคคล	24.6	75.4	100.0 (276)	24.8	75.2	100.0 (211)
ได้รับทั้งจากสื่อและบุคคล	56.1	43.9	100.0 (1,172)	51.4	48.6	100.0 (2,238)
ไม่เคยได้รับ	4.2	95.8	100.0 (770)	3.5	96.5	100.0 (147)
รวม	42.4	57.6	100.0 (4,567)	47.1	52.9	100.0 (4,368)
	$\chi^2 =$	747.809	P-value = 0.000	$\chi^2 =$	177.298	P-value = 0.000

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 40 การกระจายร้อยละของประชากรจำแนกตามความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อม
การได้รับข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมของครัวเรือนและเขตที่อยู่อาศัย

การได้รับข่าวสารเกี่ยวกับ สิ่งแวดล้อมของครัวเรือน/เขต ที่อยู่อาศัย	พ.ศ. 2536			พ.ศ. 2541		
	สนใจ	ไม่สนใจ	รวม	สนใจ	ไม่สนใจ	รวม
เขตเมือง						
ได้รับเฉพาะจากสื่อ	71.8	28.2	100.0 (9,278)	68.6	31.4	100.0 (6,702)
ได้รับเฉพาะจากบุคคล	28.6	71.4	100.0 (270)	22.8	77.2	100.0 (169)
ได้รับทั้งจากสื่อและบุคคล	75.5	24.5	100.0 (2,732)	68.3	31.7	100.0 (4,256)
ไม่เคยได้รับ	13.4	86.6	100.0 (1,159)	14.5	85.5	100.0 (168)
รวม	66.5	33.5	100.0 (13,439)	67.0	33.0	100.0 (11,295)
	$\chi^2 =$	971.675	P-value = 0.000	$\chi^2 =$	213.504	P-value = 0.000
เขตชนบท						
ได้รับเฉพาะจากสื่อ	55.7	44.3	100.0 (3,988)	56.4	43.6	100.0 (3,096)
ได้รับเฉพาะจากบุคคล	32.0	68.0	100.0 (559)	33.4	66.6	100.0 (320)
ได้รับทั้งจากสื่อและบุคคล	60.4	39.6	100.0 (3,629)	60.9	39.1	100.0 (5,959)
ไม่เคยได้รับ	6.9	93.1	100.0 (1,231)	14.5	85.5	100.0 (157)
รวม	49.6	50.4	100.0 (9,406)	57.7	42.3	100.0 (9,532)
	$\chi^2 =$	2,026.518	P-value = 0.000	$\chi^2 =$	331.808	P-value = 0.000

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 41 การกระจายร้อยละของประชากรจำแนกตามความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อม
การได้รับข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมของครัวเรือนและภาคที่อยู่อาศัย

การได้รับข่าวสารเกี่ยวกับ สิ่งแวดล้อมของครัวเรือน/ภาค ที่อยู่อาศัย	พ.ศ. 2536			พ.ศ. 2541		
	สนใจ	ไม่สนใจ	รวม	สนใจ	ไม่สนใจ	รวม
ภาคเหนือ						
ได้รับเฉพาะจากสื่อ	62.1	37.9	100.0 (2,455)	66.0	34.0	100.0 (1,756)
ได้รับเฉพาะจากบุคคล	42.6	57.4	100.0 (133)	44.3	55.7	100.0 (157)
ได้รับทั้งจากสื่อและบุคคล	71.2	28.8	100.0 (1,184)	65.0	35.0	100.0 (2,422)
ไม่เคยได้รับ	3.4	96.6	100.0 (481)		95.7	100.0 (65)
รวม	56.5	43.5	100.0 (4,253)	63.3	36.7	100.0 (4,400)
	$\chi^2 =$	887.723	P-value = 0.000	$\chi^2 =$	142.172	P-value = 0.000
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ						
ได้รับเฉพาะจากสื่อ	57.3	42.7	100.0 (2,438)	60.2	39.8	100.0 (2,227)
ได้รับเฉพาะจากบุคคล	35.6	64.4	100.0 (371)	26.2	73.8	100.0 (151)
ได้รับทั้งจากสื่อและบุคคล	57.5	42.5	100.0 (2,835)	60.2	39.8	100.0 (3,815)
ไม่เคยได้รับ	10.7	89.3	100.0 (557)	13.3	86.7	100.0 (61)
รวม	51.0	49.0	100.0 (6,201)	58.7	41.3	100.0 (6,254)
	$\chi^2 =$	645.467	P-value = 0.000	$\chi^2 =$	151.242	P-value = 0.000
ภาคใต้						
ได้รับเฉพาะจากสื่อ	61.7	38.3	100.0 (1,760)	66.3	33.7	100.0 (1,432)
ได้รับเฉพาะจากบุคคล	24.1	75.9	100.0 (159)	27.5	72.5	100.0 (98)
ได้รับทั้งจากสื่อและบุคคล	67.2	32.8	100.0 (863)	71.5	28.5	100.0 (1,583)
ไม่เคยได้รับ	8.7	91.3	100.0 (386)	16.1	83.9	100.0 (62)
รวม	53.0	47.0	100.0 (3,168)	66.5	33.5	100.0 (3,175)
	$\chi^2 =$	527.472	P-value = 0.000	$\chi^2 =$	149.707	P-value = 0.000

* มีจำนวนตัวอย่างน้อยกว่า 5 คน

ตารางที่ 41 (ต่อ)

การได้รับข่าวสารเกี่ยวกับ สิ่งแวดล้อมของครัวเรือน/ภาค ที่อยู่อาศัย	พ.ศ. 2536			พ.ศ. 2541		
	สนใจ	ไม่สนใจ	รวม	สนใจ	ไม่สนใจ	รวม
ภาคกลาง						
ได้รับเฉพาะจากสื่อ	58.8	41.2	100.0 (3,674)	53.5	46.5	100.0 (2,945)
ได้รับเฉพาะจากบุคคล	13.0	87.0	100.0 (125)	19.0	81.0	100.0 (76)
ได้รับทั้งจากสื่อและบุคคล	60.4	39.6	100.0 (1,128)	53.5	46.5	100.0 (2,077)
ไม่เคยได้รับ	6.9	93.1	100.0 (680)	20.5	79.5	100.0 (91)
รวม	51.3	48.7	100.0 (5,607)	52.5	47.5	100.0 (5,189)
	$\chi^2 =$	715.168	P-value = 0.000	$\chi^2 =$	62.062	P-value = 0.000
กรุงเทพมหานคร						
ได้รับเฉพาะจากสื่อ	75.2	24.8	100.0 (2,939)	70.5	29.5	100.0 (1,438)
ได้รับเฉพาะจากบุคคล	29.4	70.6	100.0 (41)		83.3	100.0 (7)
ได้รับทั้งจากสื่อและบุคคล	89.7	10.3	100.0 (351)	75.6	24.4	100.0 (318)
ไม่เคยได้รับ	17.9	82.1	100.0 (285)	18.3	81.7	100.0 (46)
รวม	70.8	29.2	100.0 (3,616)	69.9	30.1	100.0 (1,809)
	$\chi^2 =$	397.573	P-value = 0.000	$\chi^2 =$	99.048	P-value = 0.000

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3.4 การได้รับผลกระทบจากปัญหาสิ่งแวดล้อมของครัวเรือน

ผลการศึกษาเปรียบเทียบลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านการได้รับผลกระทบจากปัญหาสิ่งแวดล้อมของครัวเรือนกับความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมจากข้อมูลทั้ง 2 ชุด ดังปรากฏในตารางที่ 42 พบว่าข้อมูลทั้ง 2 ชุดดังกล่าวมีทิศทางในทำนองเดียวกันเดียวกัน กล่าวคือ ประชากรที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่เคยได้รับผลกระทบจากปัญหาสิ่งแวดล้อมจะมีความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมมากกว่าประชากรที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่ไม่ได้รับผลกระทบจากปัญหาสิ่งแวดล้อม คือ ร้อยละ 81.2 เปรียบเทียบกับร้อยละ 43.8 สำหรับข้อมูลปี พ.ศ. 2536 และ ร้อยละ 74.2 เปรียบเทียบกับร้อยละ 46.0 ในข้อมูลปี พ.ศ. 2541 ซึ่งผลการศึกษานี้เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า ผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาสิ่งแวดล้อมน่าจะมี ความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมมากกว่าผู้ที่อยู่ในครัวเรือนที่ไม่ได้รับผลกระทบจากปัญหาสิ่งแวดล้อม และเมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการได้รับผลกระทบจากปัญหาสิ่งแวดล้อมของครัวเรือนกับความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมด้วยค่าไคสแควร์พบว่า มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ≤ 0.05 ทั้งสองปี พ.ศ. ที่ทำการสำรวจ

เหตุผลที่นำมาอธิบายน่าจะเป็นเพราะผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาสิ่งแวดล้อมจะรับรู้และมีประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงของปัญหาสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพของบุคคลนั้นและสมาชิกในครัวเรือน นอกจากนี้แล้วปัญหาสิ่งแวดล้อมยังอาจนำความเสียหายมาสู่ทรัพย์สินของครัวเรือนด้วย จึงทำให้ผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาสิ่งแวดล้อมให้ความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมมากกว่าผู้ที่ไม่ได้รับผลกระทบ

เมื่อเปรียบเทียบสัดส่วนของความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมระหว่าง พ.ศ. 2536 และ พ.ศ. 2541 พบว่า ผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาสิ่งแวดล้อมจะมีสัดส่วนของความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมลดลงในช่วง 5 ปีของการสำรวจ คือลดลงจากร้อยละ 81.2 เป็นร้อยละ 74.2 และผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่ไม่ได้รับผลกระทบจากปัญหาสิ่งแวดล้อมกลับมีความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้น โดยเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 43.5 เป็นร้อยละ 46.0 ซึ่งอาจเป็นเพราะผู้ที่ไม่ได้รับผลกระทบจากปัญหาสิ่งแวดล้อมอาจจะได้รับข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมจากแหล่งข่าวสารต่างๆ จึงทำให้เขาเกิดความสนใจหรือให้ความสำคัญกับปัญหาสิ่งแวดล้อมแม้ว่าจะไม่ได้รับผลกระทบก็ตาม

ในตารางที่ 43 เมื่อนำตัวแปรเพศมาพิจารณาร่วมกับการได้รับผลกระทบจากปัญหาสิ่งแวดล้อม พบว่า ทิศทางความสัมพันธ์ยังคงไม่เปลี่ยนแปลงจากเดิม กล่าวคือ ทั้งในเพศชายและเพศหญิงที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาสิ่งแวดล้อมจะมีความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมมากกว่าผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่ไม่ได้รับผลกระทบจากปัญหาสิ่งแวดล้อมอย่างมี

นัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบสัดส่วนของความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมจากปี พ.ศ. 2536 ถึงปี พ.ศ. 2541 ก็ยังคงมีทิศทางเช่นเดิม กล่าวคือ กลุ่มผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาสิ่งแวดล้อมจะมีสัดส่วนของความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมลดลง และกลุ่มผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่ไม่ได้รับผลกระทบจากปัญหาสิ่งแวดล้อมจะมีสัดส่วนของความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้น

ด้วยเหตุที่อายุเป็นปัจจัยที่แสดงถึงประสบการณ์ของบุคคลโดยผ่านทางช่วงเวลาของการดำรงชีวิต จึงน่าสนใจที่จะนำปัจจัยด้านอายุเข้าร่วมในการวิเคราะห์ด้วย ผลการศึกษาในตารางที่ 44 พบว่า รูปแบบความสัมพันธ์ยังคงไม่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม กล่าวคือ ในทุกกลุ่มอายุ ผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาสิ่งแวดล้อมจะให้ความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมมากกว่าผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่ไม่ได้รับผลกระทบจากปัญหาสิ่งแวดล้อม และเมื่อทดสอบความสัมพันธ์ด้วยค่าไคสแควร์พบว่า มีนัยสำคัญทางสถิติทั้งในปี พ.ศ. 2536 และ พ.ศ. 2541 และการเปรียบเทียบสัดส่วนของความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมจาก พ.ศ. 2536 ถึง พ.ศ. 2541 ได้พบข้อมูลที่น่าสนใจในกลุ่มอายุ 55 ปีขึ้นไปว่า ในกลุ่มผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่ไม่ได้รับผลกระทบจากปัญหาสิ่งแวดล้อมจะมีสัดส่วนของความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมลดลงเล็กน้อย โดยลดลงจากร้อยละ 32.6 เป็นร้อยละ 32.5 ในขณะที่ในกลุ่มอายุอื่นนั้น ผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่ไม่ได้รับผลกระทบจากปัญหาสิ่งแวดล้อมจะมีสัดส่วนของความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้น และในส่วนของผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาสิ่งแวดล้อมพบว่า ในทุกกลุ่มอายุจะมีสัดส่วนของความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมลดลง

การวิเคราะห์ในส่วนนี้ได้นำตัวแปรเขตที่อยู่อาศัยมาเป็นตัวแปรควบคุม ข้อมูลสถิติที่ปรากฏในตารางที่ 45 พบว่า ทิศทางความสัมพันธ์ยังคงเป็นไปเช่นเดิมทั้งปี พ.ศ. 2536 และ พ.ศ. 2541 นั่นคือ ทั้งในเขตเมืองและเขตชนบท ผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาสิ่งแวดล้อมจะมีความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมมากกว่าผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่ไม่ได้รับผลกระทบจากปัญหาสิ่งแวดล้อมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังเช่น ในปี พ.ศ. 2536 กลุ่มผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาสิ่งแวดล้อมจะมีความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมมากกว่ากลุ่มผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่ไม่ได้รับผลกระทบจากปัญหาสิ่งแวดล้อมคิดเป็นร้อยละ 85.4 เปรียบเทียบกับร้อยละ 49.5 และในการเปรียบเทียบสัดส่วนของความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมระหว่างข้อมูล 2 ชุด พบว่า ทั้งในเขตเมืองและเขตชนบทผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาสิ่งแวดล้อมจะมีสัดส่วนของความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมลดลง ซึ่งแตกต่างจากในกลุ่มผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่ไม่ได้รับผลกระทบจากปัญหาสิ่งแวดล้อมที่จะมีความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้น

อย่างไรก็ตามเมื่อนำภาคที่อยู่อาศัยมาร่วมพิจารณาในตารางที่ 46 ทิศทางความสัมพันธ์ไม่ได้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม กล่าวคือ ในทุกภาคนั้นกลุ่มผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาสิ่งแวดล้อมจะมีความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมมากกว่ากลุ่มผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่ไม่ได้รับผลกระทบจากปัญหาสิ่งแวดล้อม เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ด้วยค่าไคสแควร์พบว่ามียุทธศาสตร์ทางสถิติทั้งในปี พ.ศ. 2536 และ พ.ศ. 2541 ในส่วนของการเปรียบเทียบสัดส่วนของความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมระหว่างปี พ.ศ. 2536 และ พ.ศ. 2541 ได้พบว่า เกือบทุกภาคกลุ่มผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาสิ่งแวดล้อมจะมีสัดส่วนของความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมลดลง และผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่ไม่ได้รับผลกระทบจากปัญหาสิ่งแวดล้อมจะมีสัดส่วนของความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้น ยกเว้นในภาคกลางเท่านั้นที่สัดส่วนของความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมลดลงทั้งในกลุ่มผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาสิ่งแวดล้อมและผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่ไม่ได้รับผลกระทบจากปัญหาสิ่งแวดล้อม

กล่าวโดยสรุป ประสพการณ์การได้รับผลกระทบจากปัญหาสิ่งแวดล้อมของประชากรนับว่ามีความสัมพันธ์กับความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมอย่างเห็นได้ชัด ข้อมูลทั้ง 2 ชุดได้แสดงให้เห็นว่าผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาสิ่งแวดล้อมจะมีความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมมากกว่าผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่ไม่ได้รับผลกระทบจากปัญหาสิ่งแวดล้อม ไม่ว่าจะ เป็นข้อมูลในปี พ.ศ. 2536 หรือ พ.ศ. 2541 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และเมื่อนำตัวแปรเพศ อายุ เขตที่อยู่อาศัยและภาคที่อยู่อาศัยเข้ามาร่วมวิเคราะห์ในฐานะตัวแปรควบคุมผลการศึกษาที่ได้ยังคงมีทิศทางเช่นเดิม

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 42 การกระจายร้อยละของประชากรจำแนกตามความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมและ
การได้รับผลกระทบจากปัญหาสิ่งแวดล้อมของครัวเรือน

การได้รับผลกระทบจาก ปัญหาสิ่งแวดล้อมของ ครัวเรือน	พ.ศ. 2536			พ.ศ. 2541		
	สนใจ	ไม่สนใจ	รวม	สนใจ	ไม่สนใจ	รวม
ได้รับผลกระทบ	81.2	18.8	100.0 (7,969)	74.2	25.8	100.0 (10,613)
ไม่ได้รับผลกระทบ	43.5	56.5	100.0 (14,876)	46.0	54.0	100.0 (10,214)
รวม	54.7	45.3	100.0 (22,845)	60.6	39.4	100.0 (20,827)
	$\chi^2 =$	2,751.161	P-value = 0.000	$\chi^2 =$	1,733.722	P-value = 0.000

ตารางที่ 43 การกระจายร้อยละของประชากรจำแนกตามความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อม
การได้รับผลกระทบจากปัญหาสิ่งแวดล้อมของครัวเรือนและเพศ

การได้รับผลกระทบจาก ปัญหาสิ่งแวดล้อมของ ครัวเรือน/เพศ	พ.ศ. 2536			พ.ศ. 2541		
	สนใจ	ไม่สนใจ	รวม	สนใจ	ไม่สนใจ	รวม
เพศชาย						
ได้รับผลกระทบ	84.7	15.3	100.0 (3,094)	78.2	21.8	100.0 (3,854)
ไม่ได้รับผลกระทบ	48.9	51.1	100.0 (5,591)	50.3	49.7	100.0 (3,604)
รวม	59.9	40.1	100.0 (8,685)	65.0	35.0	100.0 (7,458)
	$\chi^2 =$	994.114	P-value = 0.000	$\chi^2 =$	633.895	P-value = 0.000
เพศหญิง						
ได้รับผลกระทบ	79.0	21.0	100.0 (4,875)	72.0	28.0	100.0 (6,759)
ไม่ได้รับผลกระทบ	40.1	59.9	100.0 (9,285)	43.7	56.3	100.0 (6,610)
รวม	51.5	48.5	100.0 (14,160)	58.2	41.8	100.0 (13,369)
	$\chi^2 =$	1,761.386	P-value = 0.000	$\chi^2 =$	1,098.283	P-value = 0.000

ตารางที่ 44 การกระจายร้อยละของประชากรจำแนกตามความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อม
การได้รับผลกระทบจากปัญหาสิ่งแวดล้อมของครัวเรือนและอายุ

การได้รับผลกระทบจาก ปัญหาสิ่งแวดล้อมของ ครัวเรือน/อายุ	พ.ศ. 2536			พ.ศ. 2541		
	สนใจ	ไม่สนใจ	รวม	สนใจ	ไม่สนใจ	รวม
ต่ำกว่า 25 ปี						
ได้รับผลกระทบ	84.6	15.4	100.0 (907)	75.6	24.4	100.0 (959)
ไม่ได้รับผลกระทบ	46.0	54.0	100.0 (1,437)	53.1	46.9	100.0 (949)
รวม	59.3	40.7	100.0 (2,344)	64.5	35.5	100.0 (1,908)
	$\chi^2 = 312.721$		P-value = 0.000	$\chi^2 = 105.877$		P-value = 0.000
25-34 ปี						
ได้รับผลกระทบ	85.9	14.1	100.0 (2,207)	76.1	23.9	100.0 (2,578)
ไม่ได้รับผลกระทบ	48.8	51.2	100.0 (3,772)	52.5	47.5	100.0 (2,352)
รวม	60.2	39.8	100.0 (5,979)	65.2	34.8	100.0 (4,930)
	$\chi^2 = 736.137$		P-value = 0.000	$\chi^2 = 307.352$		P-value = 0.000
35-44 ปี						
ได้รับผลกระทบ	80.9	19.1	100.0 (2,271)	78.4	21.6	100.0 (3,098)
ไม่ได้รับผลกระทบ	47.0	53.0	100.0 (3,837)	49.4	50.6	100.0 (2,667)
รวม	57.6	42.4	100.0 (6,118)	65.2	34.8	100.0 (5,765)
	$\chi^2 = 612.034$		P-value = 0.000	$\chi^2 = 530.024$		P-value = 0.000
45-54 ปี						
ได้รับผลกระทบ	80.4	19.6	100.0 (1,301)	73.9	26.1	100.0 (1,970)
ไม่ได้รับผลกระทบ	42.6	57.4	100.0 (2,536)	46.7	53.3	100.0 (1,885)
รวม	53.9	46.1	100.0 (3,837)	60.9	39.1	100.0 (3,855)
	$\chi^2 = 463.794$		P-value = 0.000	$\chi^2 = 293.032$		P-value = 0.000
55 ปีขึ้นไป						
ได้รับผลกระทบ	72.7	27.3	100.0 (1,283)	64.6	35.4	100.0 (2,008)
ไม่ได้รับผลกระทบ	32.6	67.4	100.0 (3,284)	32.5	67.5	100.0 (2,360)
รวม	42.4	57.6	100.0 (4,567)	47.1	52.9	100.0 (4,368)
	$\chi^2 = 570.724$		P-value = 0.000	$\chi^2 = 443.204$		P-value = 0.000

ตารางที่ 45 การกระจายร้อยละของประชากรจำแนกตามความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อม
การได้รับผลกระทบจากปัญหาสิ่งแวดล้อมของครัวเรือนและเขตที่อยู่อาศัย

การได้รับผลกระทบจาก ปัญหาสิ่งแวดล้อมของ ครัวเรือน/เขตที่อยู่อาศัย	พ.ศ. 2536			พ.ศ. 2541		
	สนใจ	ไม่สนใจ	รวม	สนใจ	ไม่สนใจ	รวม
เขตเมือง						
ได้รับผลกระทบ	85.4	14.6	100.0 (5,925)	78.3	21.7	100.0 (5,911)
ไม่ได้รับผลกระทบ	49.5	50.5	100.0 (7,514)	53.4	46.6	100.0 (5,384)
รวม	66.5	33.5	100.0 (13,439)	67.1	32.9	100.0 (11,295)
	$\chi^2 = 990.759$		P-value = 0.000	$\chi^2 = 450.079$		P-value = 0.000
เขตชนบท						
ได้รับผลกระทบ	77.4	22.6	100.0 (2,044)	72.2	27.8	100.0 (4,702)
ไม่ได้รับผลกระทบ	41.7	58.3	100.0 (7,362)	42.9	57.1	100.0 (4,830)
รวม	49.6	50.4	100.0 (9,404)	57.7	42.3	100.0 (9,532)
	$\chi^2 = 1,411.959$		P-value = 0.000	$\chi^2 = 1,257.913$		P-value = 0.000

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 46 การกระจายร้อยละของประชากรจำแนกตามความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อม
การได้รับผลกระทบจากปัญหาสิ่งแวดล้อมของครัวเรือนและภาคที่อยู่อาศัย

การได้รับผลกระทบจาก ปัญหาสิ่งแวดล้อมของ ครัวเรือน/เขตที่อยู่อาศัย	พ.ศ. 2536			พ.ศ. 2541		
	สนใจ	ไม่สนใจ	รวม	สนใจ	ไม่สนใจ	รวม
ภาคเหนือ						
ได้รับผลกระทบ	80.5	19.5	100.0 (1,133)	73.8	26.2	100.0 (2,448)
ไม่ได้รับผลกระทบ	49.0	51.0	100.0 (3,120)	50.2	49.8	100.0 (1,952)
รวม	56.5	43.5	100.0 (4,253)	63.3	36.7	100.0 (4,400)
	$\chi^2 =$	349.053	P-value = 0.000	$\chi^2 =$	247.055	P-value = 0.000
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ						
ได้รับผลกระทบ	80.5	19.5	100.0 (1,557)	72.0	28.0	100.0 (2,987)
ไม่ได้รับผลกระทบ	43.0	57.0	100.0 (4,644)	46.0	54.0	100.0 (3,267)
รวม	51.0	49.0	100.0 (6,201)	58.8	41.2	100.0 (6,254)
	$\chi^2 =$	687.831	P-value = 0.000	$\chi^2 =$	475.351	P-value = 0.000
ภาคใต้						
ได้รับผลกระทบ	80.2	19.8	100.0 (920)	78.6	21.4	100.0 (1,756)
ไม่ได้รับผลกระทบ	43.5	56.5	100.0 (2,248)	52.9	47.1	100.0 (1,419)
รวม	53.0	47.0	100.0 (3,168)	66.5	33.5	100.0 (3,175)
	$\chi^2 =$	309.559	P-value = 0.000	$\chi^2 =$	201.519	P-value = 0.000
ภาคกลาง						
ได้รับผลกระทบ	78.2	21.8	100.0 (1,969)	72.6	27.4	100.0 (2,301)
ไม่ได้รับผลกระทบ	38.6	61.4	100.0 (3,638)	35.9	64.1	100.0 (2,888)
รวม	51.3	48.7	100.0 (5,607)	52.5	47.5	100.0 (5,189)
	$\chi^2 =$	714.274	P-value = 0.000	$\chi^2 =$	623.856	P-value = 0.000
กรุงเทพมหานคร						
ได้รับผลกระทบ	86.0	14.0	100.0 (2,390)	77.6	22.4	100.0 (1,121)
ไม่ได้รับผลกระทบ	42.7	57.3	100.0 (1,226)	56.4	43.6	100.0 (688)
รวม	70.8	29.2	100.0 (3,616)	69.9	30.1	100.0 (1,809)
	$\chi^2 =$	529.137	P-value = 0.000	$\chi^2 =$	122.933	P-value = 0.000

อย่างไรก็ตามมีข้อสังเกตประการหนึ่งคือว่า ช่วงเวลา 5 ปีที่รัฐและเอกชนให้ความสนใจใส่ต่อประเด็นปัญหาสิ่งแวดล้อมของประเทศ ทำให้ตัวเลขความสนใจของประชาชนชาวไทยเพิ่มขึ้น ซึ่งนับว่าผลที่ได้รับจากการศึกษาครั้งนี้จะเป็นการพิสูจน์ประสิทธิภาพของการดำเนินนโยบายเรื่องสิ่งแวดล้อมได้ระดับหนึ่ง

3.3 การเปรียบเทียบปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมของประชากรในระดับหลายตัวแปรโดยใช้การวิเคราะห์สมการถดถอยลอจิต (Logit Regression)

1. การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางประชากร ปัจจัยทางเศรษฐกิจ สังคม และปัจจัยทางสิ่งแวดล้อม

การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีสมการถดถอยลอจิตเป็นการวิเคราะห์แบบหลายตัวแปรซึ่งมีเงื่อนไขประการสำคัญคือ ตัวแปรอิสระทุกตัวที่นำมาใช้ในแบบจำลองเดียวกันจะต้องมีความสัมพันธ์ในเชิงสถิติไม่สูงนัก เพื่อป้องกันความสัมพันธ์พร้อมเชิงเส้น (Multicollinearity) ซึ่งต้องมีการตรวจสอบความสัมพันธ์โดยการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ (correlation) โดยพิจารณาว่าหากตัวแปรอิสระคู่ใดมีความสัมพันธ์สูงมากกว่าหรือเท่ากับ 0.60 จะไม่นำมาวิเคราะห์ในสมการเดียวกัน (Blalock, 1972: 457) การวิเคราะห์ความสัมพันธ์นั้นตัวแปรอิสระที่นำมาวิเคราะห์จะต้องเป็นตัวแปรระดับช่วง (interval scale) หรือตัวแปรระดับจัดลำดับ (ordinal scale) ในกรณีที่ตัวแปรระดับกลุ่ม (nominal scale) จะแปลงให้เป็นตัวแปรหุ่น (dummy variable) ซึ่งมีค่าเป็น 0 กับ 1 โดยกลุ่มที่ผู้วิจัยสนใจตามสมมติฐานให้มีค่าเป็น 1 และกลุ่มอื่นๆ มีค่าเป็น 0 รายละเอียดของตัวแปรที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระนั้นแสดงในตารางที่ 47 และตารางที่ 48 ซึ่งแสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระของข้อมูลในปี พ.ศ. 2536 และ พ.ศ. 2541 ตามลำดับ ดังนี้

1. เพศ

กำหนดให้ 1.1 หญิง

1.2 ชาย (กลุ่มอ้างอิง)

2. อายุ (ปี)

3. สถานภาพสมรส

กำหนดให้ 3.1 โสด

3.2 หม้าย หย่า แยก

3.3 สมรส (กลุ่มอ้างอิง)

4. ระดับการศึกษา

- กำหนดให้ 4.1 ไม่มีการศึกษาและประถมศึกษาตอนต้น
 4.2 ประถมศึกษาตอนปลาย
 4.3 มัธยมศึกษา อาชีวศึกษา และอนุปริญญา
 4.4 อุดมศึกษาและสูงกว่า (กลุ่มอ้างอิง)

5. จำนวนสมาชิกในครัวเรือน (คน)

6. อาชีพ

- กำหนดให้ 6.1 เสมียน และบริการ
 6.2 การค้า
 6.3 เกษตร และเมืองแร่
 6.4 ขนส่งและคมนาคม ช่าง กระบวนการผลิต และกรรมกร
 6.5 ไม่ได้ประกอบอาชีพ
 6.6 วิชาชีพ วิชาการ และบริหาร (กลุ่มอ้างอิง)

7. รายได้ของครัวเรือน

- กำหนดให้ 7.1 รายได้ต่ำกว่า 3,000 บาท
 7.2 รายได้ 3,000-6,999 บาท
 7.3 รายได้ 7,000-9,999 บาท
 7.4 รายได้ 10,000-14,999 บาท
 7.5 รายได้ 15,000 บาทขึ้นไป (กลุ่มอ้างอิง)

8. เขตที่อยู่อาศัย

- กำหนดให้ 8.1 เขตชนบท
 8.2 เขตเมือง (กลุ่มอ้างอิง)

9. ภาคที่อยู่อาศัย

- กำหนดให้ 9.1 ภาคเหนือ
 9.2 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
 9.4 ภาคใต้
 9.5 ภาคกลาง
 9.6 กรุงเทพมหานคร (กลุ่มอ้างอิง)

10. การได้รับข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมของครัวเรือน
- กำหนดให้ 10.1 ได้รับเฉพาะจากสื่อประเภทต่างๆ
  - 10.2 ได้รับเฉพาะจากบุคคลต่างๆ
  - 10.3 ไม่เคยได้รับ
  - 10.4 ได้รับทั้งจากสื่อและบุคคล (กลุ่มอ้างอิง)
11. การได้รับผลกระทบจากปัญหาสิ่งแวดล้อมของครัวเรือน
- กำหนดให้ 11.1 ไม่ได้รับผลกระทบ
  - 11.2 ได้รับผลกระทบ (กลุ่มอ้างอิง)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 47 เมทริกซ์สหสัมพันธ์ (Correlation Matrix) ของประชากรตามปัจจัยทางประชากร ปัจจัยทางเศรษฐกิจ สังคม และปัจจัยทางสิ่งแวดล้อม

ในปี พ.ศ. 2536

ตัวแปร	1.1	2	3.1	3.2	4.1	4.2	4.3	5	6.1	6.2	6.3	6.4	6.5	7.1	7.2	7.3	7.4	8.1	9.1	9.2	9.3	9.4	10.1	10.2	10.3	11.1		
1.1	1.000																											
2	-0.105	1.000																										
3.1	-0.055	-0.280	1.000																									
3.2	0.158	0.390	-0.126	1.000																								
4.1	0.040	0.457	-0.319	0.163	1.000																							
4.2	0.045	-0.349	0.110	-0.105	-0.589	1.000																						
4.3	-0.082	-0.223	0.227	-0.083	-0.579	-0.151	1.000																					
5	0.047	-0.069	-0.175	-0.191	0.087	-0.008	-0.072	1.000																				
6.1	-0.025	-0.104	0.108	-0.028	-0.204	0.009	0.272	-0.077	1.000																			
6.2	0.067	-0.012	0.012	0.005	-0.035	-0.007	0.072	0.010	-0.081	1.000																		
6.3	-0.059	-0.016	-0.169	-0.110	0.316	-0.048	-0.267	0.147	-0.230	-0.294	1.000																	
6.4	-0.105	-0.156	0.084	-0.031	-0.090	0.129	0.037	-0.077	-0.099	-0.127	-0.362	1.000																
6.5	0.163	0.257	0.004	0.205	-0.001	-0.014	0.033	-0.043	-0.127	-0.162	-0.463	0.199	1.000															
7.1	0.010	0.137	-0.128	0.121	0.303	-0.055	-0.253	-0.075	-0.178	-0.178	0.422	-0.150	-0.057	1.000														
7.2	-0.012	-0.073	0.028	-0.052	0.007	0.063	-0.020	-0.001	0.014	0.062	-0.079	0.106	0.004	-0.583	1.000													
7.3	0.008	-0.070	0.046	-0.044	-0.116	0.033	0.118	0.005	0.087	0.081	-0.174	0.094	0.013	-0.274	-0.218	1.000												
7.4	0.002	-0.041	0.061	-0.040	-0.160	0.006	0.161	0.029	0.097	0.074	-0.187	0.033	0.030	-0.244	-0.194	-0.091	1.000											
8.1	-0.003	0.097	-0.197	0.009	0.320	-0.040	-0.273	0.093	-0.217	-0.198	0.473	-0.116	-0.114	0.388	-0.025	-0.159	-0.181	1.000										
9.1	0.019	0.036	-0.044	0.010	0.067	-0.013	-0.059	-0.097	-0.040	-0.002	0.017	0.017	0.002	0.121	0.000	-0.062	-0.068	0.117	1.000									
9.2	0.019	-0.004	-0.109	-0.005	0.138	-0.030	-0.121	0.126	-0.095	-0.084	0.303	-0.135	-0.112	0.137	-0.150	-0.125	-0.103	0.236	-0.352	1.000								
9.3	-0.046	0.014	-0.004	-0.011	-0.004	0.007	0.015	0.054	-0.013	0.003	0.045	-0.036	-0.012	-0.104	0.139	0.012	-0.013	0.068	-0.200	-0.266	1.000							
9.4	0.004	0.045	0.031	0.026	-0.018	-0.001	0.037	-0.051	0.035	0.035	-0.152	0.081	0.076	-0.277	0.088	0.105	0.085	-0.023	-0.280	-0.373	-0.211	1.000						
10.1	-0.033	-0.076	0.091	-0.052	-0.191	0.021	0.178	-0.016	0.115	0.110	-0.233	0.076	0.026	-0.277	0.036	0.124	0.135	-0.258	0.005	-0.250	-0.024	0.136	1.000					
10.2	0.009	0.048	-0.033	0.076	0.068	0.001	-0.067	-0.019	-0.031	-0.043	0.046	-0.003	0.021	0.113	-0.025	-0.054	-0.041	0.086	-0.019	0.071	0.048	-0.056	-0.230	1.000				
10.3	0.059	0.099	-0.031	0.090	0.109	-0.010	-0.098	-0.063	-0.044	-0.046	0.038	-0.022	0.071	0.138	-0.022	-0.050	-0.072	0.060	0.018	-0.029	0.029	0.016	-0.379	-0.082	1.000			
11.1	0.012	0.069	-0.068	0.045	0.171	-0.024	-0.133	-0.015	-0.077	-0.080	0.165	-0.046	-0.004	0.197	0.011	-0.081	-0.107	0.250	0.067	0.128	0.033	-0.028	-0.133	0.078	0.154	1.000		

ตารางที่ 48 เมทริกซ์สหสัมพันธ์ (Correlation Matrix) ของประชากรตามปัจจัยทางประชากร ปัจจัยทางเศรษฐกิจ สังคม และปัจจัยทางสิ่งแวดล้อม

ในปี พ.ศ. 2541

ตัวแปร	1.1	2	3.1	3.2	4.1	4.2	4.3	5	6.1	6.2	6.3	6.4	6.5	7.1	7.2	7.3	7.4	8.1	9.1	9.2	9.3	9.4	10.1	10.2	10.3	11.1			
1.1	1.000																												
2	-0.137	1.000																											
3.1	-0.075	-0.294	1.000																										
3.2	0.133	0.345	-0.136	1.000																									
4.1	0.023	0.540	-0.296	0.191	1.000																								
4.2	0.061	-0.350	-0.007	-0.107	-0.541	1.000																							
4.3	-0.077	-0.293	0.268	-0.100	-0.560	-0.210	1.000																						
5	0.067	-0.066	-0.179	-0.178	0.041	0.049	-0.051	1.000																					
6.1	-0.018	-0.106	0.083	-0.021	-0.166	-0.014	0.245	-0.058	1.000																				
6.2	0.053	-0.033	-0.008	-0.003	-0.034	0.001	0.064	0.004	-0.095	1.000																			
6.3	-0.064	0.024	-0.167	-0.076	0.278	0.016	-0.248	0.135	-0.212	-0.278	1.000																		
6.4	-0.110	-0.147	0.074	-0.038	-0.069	0.088	0.059	-0.089	-0.106	-0.139	-0.311	1.000																	
6.5	0.156	0.210	0.031	0.160	0.026	-0.024	0.019	-0.003	-0.150	-0.197	-0.440	-0.220	1.000																
7.1	0.008	0.182	-0.081	0.165	0.222	-0.029	-0.178	-0.118	-0.122	-0.131	0.251	-0.105	0.036	1.000															
7.2	0.022	-0.019	-0.046	-0.009	0.128	0.053	-0.110	0.009	-0.055	-0.025	0.165	0.007	-0.049	-0.410	1.000														
7.3	-0.022	-0.081	0.027	-0.040	-0.046	0.033	0.045	-0.006	0.58	0.047	-0.085	0.093	-0.028	-0.200	-0.300	1.000													
7.4	-0.004	-0.085	0.040	-0.058	-0.124	0.005	0.130	0.013	0.074	0.075	-0.158	0.055	0.017	-0.186	-0.279	-0.136	1.000												
8.1	0.015	0.088	-0.183	0.002	0.276	0.027	-0.238	0.114	-0.170	-0.154	0.414	-0.093	-0.069	0.246	0.188	-0.083	-0.157	1.000											
9.1	0.014	0.041	-0.061	0.013	0.084	-0.026	-0.056	-0.055	-0.018	-0.012	0.029	-0.015	0.017	0.065	0.067	-0.027	-0.048	0.117	1.000										
9.2	0.032	0.040	-0.130	0.011	0.136	0.008	-0.135	0.101	-0.103	-0.086	0.286	0.103	-0.085	0.288	0.063	-0.117	-0.122	0.244	-0.347	1.000									
9.3	-0.022	0.005	-0.018	-0.012	-0.009	0.009	0.019	0.039	0.006	0.039	0.029	-0.046	-0.016	-0.103	0.059	0.077	0.025	0.086	-0.194	-0.269	1.000								
9.4	-0.019	-0.003	0.079	0.007	-0.043	0.015	0.052	-0.028	0.021	0.028	-0.151	0.110	0.057	-0.161	-0.025	0.060	0.076	-0.030	-0.269	-0.373	-0.209	1.000							
10.1	-0.020	-0.089	0.129	-0.050	-0.180	-0.003	0.158	-0.053	0.098	0.091	-0.258	0.077	0.047	-0.171	-0.126	0.055	0.109	-0.291	-0.115	-0.203	-0.020	0.147	1.000						
10.2	0.012	0.088	-0.024	0.097	0.088	-0.020	-0.068	-0.053	-0.034	-0.041	0.036	-0.019	0.044	0.170	-0.023	-0.048	-0.055	0.062	0.066	0.002	0.025	-0.046	-0.148	1.000					
10.3	0.002	0.068	-0.008	0.055	0.051	-0.009	-0.045	0.051	-0.003	-0.016	-0.017	0.000	0.047	0.053	-0.008	0.007	-0.017	-0.004	0.002	-0.029	0.013	0.002	-0.113	-0.021	1.000				
11.1	0.013	0.058	0.003	0.053	0.047	0.007	-0.041	-0.018	-0.007	-0.026	-0.005	-0.015	0.060	0.034	0.033	-0.008	-0.030	0.041	-0.038	0.037	-0.010	0.070	0.018	0.041	0.078	0.078	1.000		

ผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระทั้งข้อมูลในปี พ.ศ. 2536 และ พ.ศ. 2541 พบว่า ไม่มีตัวแปรคู่ใดเลยที่มีความสัมพันธ์สูงกว่า 0.70 แสดงว่าตัวแปรอิสระทุกคู่ไม่มีความสัมพันธ์พหุร่วมเชิงเส้น ดังนั้น ผู้วิจัยจึงนำตัวแปรอิสระทั้ง 11 ตัว คือ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในครัวเรือน อาชีพ รายได้ของครัวเรือน เขตที่อยู่อาศัย ภาคที่อยู่อาศัย การได้รับข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมของครัวเรือน การได้รับผลกระทบจากปัญหาสิ่งแวดล้อมของครัวเรือน มาทำการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์กับตัวแปรตามภายใต้แบบจำลองเดียวกันได้ทั้งหมด

2. การเปรียบเทียบปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมของประชากรในระดับหลายตัวแปรโดยการวิเคราะห์ถดถอยลอจิต (Logit Regression)

จากตารางที่ 49 ผู้วิจัยได้นำตัวแปรต่าง ๆ มาวิเคราะห์ในสมการถดถอยลอจิตทางตรง (Direct logit regression) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ในระดับ 2 ตัวแปร โดยนำตัวแปรทีละตัวเข้าวิเคราะห์ในสมการถดถอยลอจิต พบว่า ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมของประชากรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ ตัวแปรเพศหญิงเปรียบเทียบกับเพศชาย อายุ ผู้ที่เป็นโสด และผู้ที่มีสถานภาพหม้าย หย่า หรือแยกกันอยู่เปรียบเทียบกับผู้ที่สมรสแล้ว ผู้ที่ไม่ได้รับการศึกษา และมีการศึกษาระดับประถมศึกษาตอนต้น, ประถมศึกษาตอนปลาย, มัธยมศึกษา อาชีวศึกษา และอนุปริญญา เปรียบเทียบกับผู้ที่มีการศึกษาระดับอุดมศึกษาและสูงกว่า จำนวนสมาชิกในครัวเรือน อาชีพเสมียนและบริการ, การค้า, เกษตรและเหมืองแร่, ขนส่งคมนาคม ช่างกระบวนการผลิตและกรรมการ และไม่ได้ประกอบอาชีพ เปรียบเทียบกับผู้ที่ประกอบอาชีพวิชาชีพ วิชาการและบริหาร ผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีรายได้ต่ำกว่า 3,000 บาท, 3,000-6,999 บาท, 7,000-9,999 บาท และ 10,000-14,999 บาท เปรียบเทียบกับผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีรายได้ 15,000 บาทขึ้นไป ผู้ที่อาศัยอยู่ในเขตชนบทเปรียบเทียบกับผู้ที่อาศัยอยู่ในเขตเมือง ผู้ที่อาศัยอยู่ในภาคเหนือ, ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, ภาคใต้ และภาคกลางเปรียบเทียบกับผู้ที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร ผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมเฉพาะจากบุคคล และไม่ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมเปรียบเทียบกับผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมทั้งจากสื่อและบุคคล และผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่ไม่ได้รับผลกระทบจากปัญหาสิ่งแวดล้อมเปรียบเทียบกับผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาสิ่งแวดล้อม ผลการศึกษาข้างต้นมีความคล้ายคลึงกันทั้งจากข้อมูลในปี พ.ศ. 2536 และ พ.ศ. 2541

ตัวแปรที่ให้ผลสอดคล้องกับตารางไขว้และเป็นไปตามสมมติฐานได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในครัวเรือน อาชีพ รายได้ เขตที่อยู่อาศัย ภาคที่อยู่อาศัย การได้รับข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมของครัวเรือน และการได้รับผลกระทบจากปัญหาสิ่งแวดล้อมของครัวเรือน กล่าวคือ เพศชายจะมีความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมมากกว่าเพศหญิง ผู้ที่มีการศึกษาสูงกว่าจะมีความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมมากกว่าผู้ที่มีการศึกษาดำกว่า ผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีจำนวนสมาชิกมากกว่าจะมีความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมมากกว่าผู้ที่มีจำนวนสมาชิกน้อยกว่า ผู้ที่ประกอบอาชีพวิชาชีพ วิชาการ และบริหาร จะมีความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมมากกว่าผู้ที่ประกอบอาชีพอื่นๆ ผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีรายได้สูงกว่าจะมีความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมมากกว่าผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีรายได้ต่ำกว่า ผู้ที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองจะมีความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมมากกว่าผู้ที่อาศัยอยู่ในเขตชนบท ในส่วนของภาคที่อยู่อาศัยพบว่า ผู้ที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานครจะมีความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมมากกว่าผู้ที่อาศัยอยู่ในภาคอื่นๆ ผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมจากสื่อและบุคคลจะมีความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมมากกว่าผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมเฉพาะจากสื่อหรือบุคคลและไม่ได้รับข่าวสาร และยังพบว่าผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาสิ่งแวดล้อมจะมีความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมมากกว่าผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่ไม่ได้รับผลกระทบจากปัญหาสิ่งแวดล้อม

นอกจากนี้ยังพบว่าตัวแปรที่ให้ผลสอดคล้องกับตารางไขว้แต่ไม่เป็นไปตามสมมติฐานคือ อายุ และสถานภาพสมรส กล่าวคือ ผู้ที่มีอายุน้อยกว่าจะมีความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมมากกว่าผู้ที่มีอายุมากกว่า และผู้ที่เป็นโสดจะมีความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมมากกว่าผู้ที่สมรสแล้ว

หลังจากได้ทำการควบคุมด้วยตัวแปรอื่นๆ โดยการนำตัวแปรทั้งหมดมาวิเคราะห์ร่วมกัน พบว่า ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมของประชากรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติและได้ผลการศึกษาสอดคล้องกับการวิเคราะห์แบบตารางไขว้และสมการถดถอยลจิดก่อนควบคุมตัวแปรคือ ตัวแปรเพศหญิงเปรียบเทียบกับเพศชาย อายุ ผู้ที่มีสถานภาพสมรส หม้าย หย่า หรือแยกกันอยู่เปรียบเทียบกับผู้ที่สมรสแล้ว ผู้ที่ไม่ได้รับการศึกษาและมีการศึกษาระดับประถมศึกษาตอนต้น, ประถมศึกษาตอนปลาย และมัธยมศึกษา อาชีวศึกษาและอนุปริญญาเปรียบเทียบกับผู้ที่มีการศึกษาระดับอุดมศึกษาและสูงกว่า ผู้ที่ประกอบอาชีพเสมียนและบริการ, การค้า, เกษตรและเหมืองแร่, ขนส่งคมนาคม ช่างกระบวนการผลิตและกรรมกร และไม่ได้ประกอบอาชีพเปรียบเทียบกับผู้ประกอบอาชีพวิชาชีพ วิชาการ และบริหาร ผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีรายได้ต่ำกว่า 3,000 บาท, 3,000-6,999 บาท, 7,000-9,999 บาท และ 10,000-14,999 บาท เปรียบเทียบกับผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่

มีรายได้ 15,000 บาทขึ้นไป ผู้ที่อาศัยอยู่ในเขตชนบทเปรียบเทียบกับผู้ที่อาศัยอยู่ในเขตเมือง ผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมเฉพาะจากสื่อ, เฉพาะจากบุคคลและไม่ได้รับข่าวสารเปรียบเทียบกับผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมทั้งจากสื่อและบุคคล และผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่ไม่ได้รับผลกระทบจากปัญหาสิ่งแวดล้อมเปรียบเทียบกับผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาสิ่งแวดล้อมซึ่งข้อมูลดังกล่าวมีความคล้ายคลึงกันทั้ง 2 ปี พ.ศ. ที่ทำการสำรวจ

สำหรับตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติแต่ได้ผลตรงข้ามกับการวิเคราะห์ด้วยตารางไขว้และสมการถดถอยลอจิสติก่อนควบคุมตัวแปรทั้งในปี พ.ศ. 2536 และ พ.ศ. 2541 ได้แก่ตัวแปรผู้ที่เป็นโสดเปรียบเทียบกับผู้ที่สมรสแล้ว ผู้ที่อาศัยอยู่ในภาคต่างๆ ยกเว้นภาคกลางเปรียบเทียบกับผู้ที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร

การวิเคราะห์ในระดับหลายตัวแปรด้วยสมการถดถอยลอจิสติกพบว่า ผู้ที่เป็นโสดจะมีความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมน้อยกว่าผู้ที่สมรสแล้ว ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานแต่ไม่สอดคล้องกับการวิเคราะห์แบบตารางไขว้นั้น น่าจะเป็นผลมาจากอิทธิพลของตัวแปรอื่นๆ ที่นำเข้ามาวิเคราะห์ร่วมด้วย จึงอาจทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมของประชากรทั้งสองกลุ่มก็เป็นไปได้ อย่างไรก็ตามปัจจัยด้านสถานภาพสมรสก็ถือว่าเป็นตัวแปรหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมของประชากร

นอกจากนี้ผลการวิเคราะห์ยังแสดงให้เห็นว่าเมื่อนำตัวแปรอื่นๆ เข้าร่วมพิจารณาแล้ว ความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมของผู้ที่อาศัยอยู่ในภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้จะมีมากกว่าผู้ที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานและไม่สอดคล้องกับตารางไขว้ น่าจะเป็นเพราะผลการวิเคราะห์ที่ได้เป็นการวิเคราะห์ในระดับหลายตัวแปร ดังนั้น น่าจะมีปัจจัยอื่นๆ ที่ส่งผลในทิศทางของความสัมพันธ์ดังกล่าวเปลี่ยนแปลงไป หรืออาจเป็นเพราะผู้ที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานครซึ่งมีความเป็นอยู่แบบคนในสังคมเมืองทั่วไปที่ต้องดิ้นรนเพื่อการอยู่รอด ดังนั้น ปัญหาสำคัญที่คนเมืองจะให้ความสนใจก่อนปัญหาอื่นใดก็คือ ปัญหาเศรษฐกิจ (สุนันทา สุวรร โณคม, 2543) ยิ่งโดยเฉพาะในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา (พ.ศ. 2530-2539) เป็นช่วงที่เศรษฐกิจไทยขยายตัวเร็วที่สุดจนกระทั่งเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจที่ร้ายแรงที่สุดในปี พ.ศ. 2540 ซึ่งทำให้คนไทยโดยเฉพาะคนในเขตเมืองใหญ่อันได้แก่กรุงเทพและปริมณฑลต้องมีความเป็นอยู่ท่ามกลางความขัดแย้งอย่างรุนแรงทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม (สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม, 2542) ซึ่งอาจเป็นสาเหตุทำให้คนในกรุงเทพมหานครมีความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมน้อยกว่าที่ควรจะเป็น นอกจากนี้การสุ่มเลือกตัวอย่างของคนในเขตกรุงเทพมหานครอาจจะไปตกประชากรซึ่งจริงๆ แล้วมี

ประสบการณ์ในสังคมชนบทยาวนานกว่าสังคมเมืองก็อาจเป็นไปได้ (สถาบันวิจัยสังคม, 2538: 216) อย่างไรก็ตามตัวแปรภาคที่อยู่อาศัยก็เป็นอีกตัวแปรหนึ่งที่ทำให้เกิดความแตกต่างในความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมของประชากร

ผลการศึกษาทั้งหมดสามารถสรุปได้ว่า เมื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการวิเคราะห์ถดถอย ลอจิตทางตรงหลังการควบคุมด้วยตัวแปรอื่นๆ ทุกตัวพร้อมกัน ในปี พ.ศ. 2536 พบว่า ตัวแปรทั้งหมดสามารถอธิบายการแปรผันของความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมได้ร้อยละ 36.1 ($R^2=0.361$) และในปี พ.ศ. 2541 ตัวแปรทั้งหมดสามารถอธิบายการแปรผันของความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมได้ร้อยละ 22.0 ($R^2=0.220$) นอกจากนี้ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ของครัวเรือน เขตที่อยู่อาศัย ภาคที่อยู่อาศัย การได้รับข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมของครัวเรือน และการได้รับผลกระทบจากปัญหาสิ่งแวดล้อมของครัวเรือน ซึ่งข้อมูลดังกล่าวสอดคล้องกันทั้งการสำรวจในปี พ.ศ. 2536 และ พ.ศ. 2541

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 49 ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยลอจิทของความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมของประชากรไทยจำแนกตามปัจจัยทางประชากร เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

ปัจจัยกำหนด	พ.ศ. 2536		พ.ศ. 2541	
	ความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อม		ความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อม	
	ก่อนควบคุมตัวแปร	หลังควบคุมตัวแปร	ก่อนควบคุมตัวแปร	หลังควบคุมตัวแปร
ค่าคงที่	-	4.457	-	3.546
ปัจจัยทางประชากร				
1. เพศ				
1.1 เพศหญิง	-0.341***	-0.279***	-0.287***	-0.293***
1.2 เพศชาย	===	===	===	===
2. อายุ				
	-0.019***	-0.006***	-0.020***	-0.011***
3. สถานภาพสมรส				
3.1 โสด	0.439***	-0.122*	0.180***	-0.229***
3.2 หม้าย หย่า แยก	-0.742***	-0.335***	-0.683***	-0.216***
3.3 สมรส	===	===	===	===
ปัจจัยทางเศรษฐกิจ สังคม				
4. ระดับการศึกษา				
4.1 ≤ประถมศึกษา ดัน	-2.811***	-1.510***	-1.882***	-1.224***
4.2 ประถมศึกษาตอนปลาย	-2.410***	-1.327***	-1.623***	-1.176***
4.3 มัธยม/อาชีว/อนุปริญญา	-1.349***	-0.673***	-0.966***	-0.656***
4.4 อุดมศึกษาและสูงกว่า	===	===	===	===
5. จำนวนสมาชิกในครัวเรือน				
	0.034***	-0.003	0.023**	-0.017
6. อาชีพ				
6.1 เสมียน และบริการ	-1.273***	-0.355*	-1.000***	-0.262*
6.2 การค้า	-1.820***	-0.650***	-1.160***	-0.255*
6.3 เกษตร/เหมืองแร่	-2.328***	-0.579***	-1.436***	-0.239*
6.4 ขนส่ง/คมนาคม/ช่าง/ กระบวนการผลิต/กรรมกร	-1.952***	-0.594***	-1.306***	-0.309**
6.5 ไม่ได้ประกอบอาชีพ	-2.324***	-0.665***	-1.666***	-0.409***
6.6 วิชาชีพ/วิชาการ/บริหาร	===	===	===	===
7. รายได้ของครัวเรือน				
7.1 ต่ำกว่า 3,000 บาท	-1.842***	-0.921***	-1.187***	-0.916***
7.2 3,000-6,999 บาท	-1.380***	-0.646***	-0.847***	-0.664***
7.3 7,000-9,999 บาท	-0.831***	-0.309***	-0.541***	-0.381***
7.4 10,000-14,999 บาท	-0.556***	-0.230*	-0.353***	-0.272***
7.5 15,000 บาทขึ้นไป	===	===	===	===

ตารางที่ 49 (ต่อ)

ปัจจัยกำหนด	พ.ศ. 2536		พ.ศ. 2541	
	ความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อม		ความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อม	
	ก่อนควบคุมตัวแปร	หลังควบคุมตัวแปร	ก่อนควบคุมตัวแปร	หลังควบคุมตัวแปร
ปัจจัยทางสิ่งแวดล้อม				
8.เขตที่อยู่อาศัย				
8.1 เขตชนบท	-0.698***	-0.090	-0.401***	-0.152***
8.2 เขตเมือง	===		===	
9.ภาคที่อยู่อาศัย				
9.1 ภาคเหนือ	-0.624***	0.801***	-0.294***	0.587***
9.2 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	-0.845***	0.529***	-0.487***	0.497***
9.3 ภาคใต้	-0.764***	0.457***	-0.154**	0.633***
9.4 ภาคกลาง	-0.832***	0.138	-0.741***	-0.066
9.5 กรุงเทพมหานคร	===	===	===	===
10. การได้รับข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมของครัวเรือน				
10.1 ได้รับเฉพาะจากสื่อ	-0.022	-0.294***	-0.009	-0.143***
10.2 ได้รับเฉพาะจากบุคคล	-1.303***	-0.990***	-1.261***	-0.859***
10.3 ไม่เคยได้รับ	-2.921***	-2.712***	-2.261***	-1.802***
10.4 ได้รับทั้งจากสื่อและบุคคล	===	===	===	===
11. การได้รับผลกระทบจากปัญหาสิ่งแวดล้อมของครัวเรือน				
11.1 ไม่ได้รับผลกระทบ	-1.728***	-1.536***	-1.218***	-1.153***
11.2 ได้รับผลกระทบ	===	===	===	===
-2 Log Likelihood =		24,027.063		24,057.683
R ² =		0.361		0.220
จำนวนตัวอย่างไม่ได้วางน้ำหนัก =		22,572 ราย		20,784 ราย

=== หมายถึง กลุ่มอ้างอิง

* หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ≤ 0.05 ** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ≤ 0.01 *** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ≤ 0.001